

คู่มือ การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

โดย ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

พิมพ์ครั้งที่ ๑ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม
ปรับปรุงและพิมพ์ครั้งที่ ๓ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๑

สงวนลิขสิทธิ์

ห้ามพิมพ์จำหน่ายและห้ามคัดลอกหรือตัดตอนไปเผยแพร่ทางสื่อทุกชนิด

โดยไม่ได้รับอนุญาตจากคณะผู้จัดทำ

ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลดได้จาก <http://www.nesdb.go.th>

ในส่วนศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต

ดำเนินการพิมพ์โดย

บริษัท บี.ซี.เพรส (บุญชิน) จำกัด

๙๓/๘๔-๘๖, ๙๓/๓๗, ๙๓/๓๕ ซอยพัฒนาการ 1 ถนนสารบุรีประดิษฐ์

แขวงบางโพงพาง เขตยานนาวา กรุงเทพฯ ๑๐๑๒๐

โทร. ๐-๒๒๙๔-๖๒๑๓, ๐-๒๖๘๓-๙๖๕๔ โทรสาร. ๐-๒๒๙๔-๖๒๓๓

E-mail : bcpress2531@yahoo.com

“...บ้านเมืองของเรากำลังต้องการการปรับปรุง
และการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ
ทางที่เราจะช่วยกันได้ก็คือ
การที่ทำความคิดให้ถูกและแน่วแน่
ในอันที่จะยึดถือประโยชน์ของบ้านเมืองเป็นที่หมาย
ต้องเพลาการคิดถึงประโยชน์เฉพาะตัว
และความขัดแย้งกันในสิ่งที่มีใช้สละลง...”

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทย
เนื่องในโอกาสขึ้นปีใหม่ ๒๕๔๓
เมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๒

คำนำ

รัฐบาลภายใต้การนำของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้ให้ความสำคัญกับการผลักดันให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นวาระแห่งชาติ และรัฐบาลได้แถลงนโยบาย ๑๑ ด้าน อันรวมถึงประเด็นเรื่องการส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลและการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และประพฤตินิชอบในภาครัฐ โดยจัดระบบอัตราค่าจ้างและปรับปรุงค่าตอบแทนบุคลากรภาครัฐให้เหมาะสมและเป็นธรรม ยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อสร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจในระบบราชการ เสริมสร้างระบบคุณธรรม รวมทั้งปรับปรุงและจัดให้มีกฎหมายที่ครอบคลุมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และการมีผลประโยชน์ทับซ้อนในภาครัฐทุกระดับ

หน่วยงานต่างๆ เช่น สำนักงาน ก.พ. จึงได้เผยแพร่องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยเฉพาะเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) และองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ได้จัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๖๐) และยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๕๖๐-๒๕๖๔) รวมทั้งได้พัฒนาเครื่องมือการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) ครอบคลุมประเด็นการประเมิน ๕ ด้าน อันรวมถึง การต่อต้านการทุจริตในองค์กร ซึ่งสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐดำเนินการเรื่องเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน ผ่านกิจกรรมต่างๆ อันรวมถึง การให้ความรู้ตามคู่มือหรือประมวลจริยธรรมเกี่ยวกับการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนแก่เจ้าหน้าที่ด้วย

เพื่อตอบสนองนโยบายรัฐบาลและยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตข้างต้นและเพื่อนำเครื่องมือการประเมินคุณธรรม

และความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐสู่การปฏิบัติ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่จะป้องกันการทุจริต โดยเฉพาะการป้องกันการกระทำที่เอื้อต่อการมีผลประโยชน์ทับซ้อนของเจ้าหน้าที่ในภาครัฐ ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศท. สศช.) จึงเห็นถึงความสำคัญของการจัดทำคู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนเล่มนี้ขึ้น โดยได้รับความสนับสนุนข้อมูลพื้นฐานจากสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข และสาระที่ประมวลมาจากโครงการฝึกอบรมให้ความรู้เรื่อง “การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน” รุ่นที่ ๑ ซึ่ง สศท. สศช. ได้จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๘ และรุ่นที่ ๒ ซึ่ง สศท. สศช. ได้จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙ โดยได้รับเกียรติจากนายอุทิศ บัวศรี ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ วิทยากรจากสำนักงาน ป.ป.ช. บรรยายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว และขอขอบพระคุณนายธนะ เอี่ยมอนันต์ นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ สำนักงาน ก.พ. ที่ให้ความอนุเคราะห์การวาดภาพประกอบในส่วนกรณีศึกษาในหนังสือเล่มนี้

สศท. สศช. หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือคู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐให้เกิดความตระหนักถึงปัญหาในเรื่องดังกล่าว รวมทั้งเป็นข้อมูลให้ประชาชนและผู้สนใจได้ศึกษา เพื่อเป็นพื้นฐานการปฏิบัติตนในการร่วมกันธรรมาภิบาลสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมที่สุจริต โปร่งใส และเป็นสังคมที่ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาให้เป็นสังคมที่ใสสะอาด ลดระดับการทุจริตประพตมิชอบในสังคมไทยให้เทียบเท่าระดับสากลได้ต่อไป

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กันยายน ๒๕๕๙

สารจากเลขาธิการ คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) หรือที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่า สภาพัฒนา หรือ สภาพัฒนา เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่และภารกิจสำคัญตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๑ มีพันธกิจสำคัญ ๓ ประการ ได้แก่ การเป็นหน่วยงานยุทธศาสตร์ การเป็นหน่วยงานข้อมูลเศรษฐกิจและสังคมเชิงลึก และการเป็นหน่วยงานความรู้สมัยใหม่

ในการปฏิบัติภารกิจของ สศช. ในฐานะที่เป็นหน่วยงานหลักในการวางแผนและจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน ที่ยึดประโยชน์ส่วนรวมและทันต่อการเปลี่ยนแปลงและมีประสิทธิภาพสูงนั้น สศช. ได้ยึดถือปรัชญาในการปฏิบัติงานและปลูกฝังเป็นวัฒนธรรมองค์กร คือ เป็นองค์กรที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ รับผิดชอบต่อสาธารณะและสังคม มีระบบธรรมาภิบาลและให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร ซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรที่มีค่าที่สุดขององค์กร

อย่างไรก็ตาม การจะบรรลุปรัชญาในการปฏิบัติงานข้างต้นอย่างถูกต้องนั้น จำเป็นต้องดำเนินการด้วยการทำในสิ่งที่ถูกต้อง วิธีการที่ถูกต้องและด้วยการมอบหมายบุคลากรที่เหมาะสม เพื่อนำมาซึ่งผลลัพธ์ที่ถูกต้อง สศช. จึงได้กำหนดข้อควรปฏิบัติสำหรับผู้บริหารและบุคลากร สศช. ทุกระดับ ให้ยึดถือและใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้สามารถเกิดประโยชน์สุขแก่สังคม บนพื้นฐานของคุณธรรมตามหลักวิชาการอย่างมีอาชวีพ

ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนและข้อบังคับว่าด้วยจรรยาข้าราชการ สศช. เป็นเหมือนข้อกำหนดในการปฏิบัติงานสำหรับข้าราชการและบุคลากรในภาครัฐทุกระดับ อย่างไรก็ตาม หากท่านมีข้อสงสัยหรือมีความกังวลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดขึ้นจากการกระทำของท่านเอง ผู้บังคับบัญชาหรือเพื่อนร่วมงาน ขอความกรุณาให้ท่านแจ้งข้อมูลโดยเร็ว เพราะปัญหาหลายประการที่เกิดขึ้นสามารถ

แก้ไขโดยง่าย หากมีการรายงานเพื่อนำสู่การดำเนินการได้ในทันที และ สศช. จะปกป้องคุ้มครองท่านเสมอ เมื่อท่านรายงานสิ่งที่เกิดขึ้นจริงโดยสุจริต

สุดท้ายนี้ ขอให้ทุกท่านอ่านประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนและข้อบังคับว่าด้วยจรรยาข้าราชการ สศช. ซึ่งเป็นข้อกำหนดในการปฏิบัติงานอย่างละเอียดรอบคอบ ยึดมั่นในหลักการและยึดถือเป็นหลักปฏิบัติ ที่จะช่วยสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าจากการปฏิบัติตามข้อกำหนดอย่างสม่ำเสมอ เป็นพันธสัญญาของทุกท่านที่จะช่วยให้ สศช. สามารถบรรลุวิสัยทัศน์การเป็นหน่วยงานหลักในการวางแผนและจัดทำยุทธศาสตร์ การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน ที่ยึดประโยชน์ส่วนรวมต่อการเปลี่ยนแปลงและมีประสิทธิภาพสูงขึ้นต่อไป

ขอบคุณมากครับ

ดร.ปรเมธี วิมลศิริ

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

นโยบายด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบัน ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ หรือการคอร์รัปชันถือได้ว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่เกิดขึ้นทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว หรือประเทศที่ด้อยพัฒนาต่างต้องเผชิญกับปัญหาจากการคอร์รัปชัน และได้กลายเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดปัญหาหนึ่งของหลายประเทศ ซึ่งยังไม่มีทีท่าว่าจะหมดไป ทั้งยังทวีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้นเรื่อยๆ รัฐบาล ภายใต้การนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้ให้ความสำคัญกับการผลักดันให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริต เป็นวาระแห่งชาติ และได้แถลงนโยบาย ๑๑ ด้าน อันรวมถึงประเด็นเรื่องการส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลและการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบในภาครัฐ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าว และยืนยันที่จะปฏิบัติงานอย่างมีธรรมาภิบาล โดยเป็นองค์กรที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ รับผิดชอบต่อสาธารณะสังคม ปฏิบัติภารกิจบนพื้นฐานของการมีคุณธรรม จริยธรรมและความโปร่งใส ต่อต้านและปฏิเสธการกระทำใดๆ ก็ตามที่น่าสู่การทุจริตคอร์รัปชัน เช่น การติดสินบนหรือการมีพฤติกรรมใดๆ ที่เอื้อต่อการได้รับประโยชน์ส่วนตนด้วยวิธีการที่ไม่ถูกต้องในทุกกรณี หรือการกระทำใดๆ ก็ตามที่มีผิดกฎหมายและส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ ชื่อเสียงของ สศช. ทั้งนี้เป็นที่เข้าใจร่วมกันระหว่างคณะผู้บริหาร บุคลากร สศช. ทหารระดับ ตลอดจนผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ สศช. ที่จะยึดถือและปฏิบัติตามนโยบายด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างเคร่งครัด

หากท่านต้องการข้อมูลเพิ่มเติมหรือมีข้อข้องใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าว กรุณาติดต่อศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) สศช. เกี่ยวกับข้อกำหนดและแนวทางในการปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

หากมีการฝ่าฝืนหรือละเมิดการปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าว ให้ผู้บังคับบัญชาตักเตือน นำไปประกอบการพิจารณาแต่งตั้งเลื่อนเงินเดือน หรือสั่งให้ข้าราชการหรือบุคลากรผู้นั้นได้รับการพัฒนาหรือได้รับโทษตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ต่อไป

หลักสำคัญในการปฏิบัติงานของ สศช.

ในการปฏิบัติภารกิจของ สศช. ผู้บริหารและบุคลากร สศช. ทุกระดับต้องดำเนินตามนโยบายด้านการต่อต้านการทุจริตและปฏิเสธการมีพฤติกรรมใดๆ ที่เอื้อต่อการทุจริตและประพฤตินิষอบ (ได้แก่ การรับของขวัญ การมีผลประโยชน์ทับซ้อน การบริจาคหรือเรียไ้เพื่อกิจกรรมการกุศล และการดำเนินการที่ไม่โปร่งใส) ซึ่งเป็น การฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ข้อพึงปฏิบัติ

- ไม่ดำเนินการใดๆ ที่เป็นการขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม หรือมีพฤติกรรมหรือการกระทำที่เข้าข่ายผลประโยชน์ทับซ้อนในลักษณะต่างๆ เช่น การหาประโยชน์ให้ตนเอง การทำงานหลังเกษียณ (โดยใช้อิทธิพลจากที่เคยดำรงตำแหน่งมารับงาน หรือหาประโยชน์ให้ตนเองและพวกพ้อง) การทำงานพิเศษ (โดยใช้เวลาและเครื่องมือของรัฐในการทำงานพิเศษภายนอกที่ไม่ใช่อำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงาน) การรับรู้ข้อมูลภายใน (โดยการนำข้อมูลลับของราชการ หรือนำข้อมูลไปเปิดเผย เพื่อประโยชน์ส่วนตัว) การนำทรัพย์สินของหน่วยงานไปใช้ชั่วคราวในกิจการที่เป็นของส่วนตน เป็นต้น)

- ไม่เรียก รับ หรือยอมจะรับ หรือยอมให้ผู้อื่นเรียก รับ หรือ ยอมจะรับซึ่งของขวัญแทนตนหรือญาติของตน ไม่ว่าก่อนหรือหลังดำรงตำแหน่ง หรือปฏิบัติหน้าที่ไม่ว่าจะเกี่ยวข้อง หรือไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เป็นการให้โดยธรรมจรรยา หรือการให้ตามประเพณี หรือให้แก่บุคคลทั่วไป สามารถรับได้โดยมีมูลค่าไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท หรือหากมีค่ารวมกันมากกว่า ๓,๐๐๐ บาท ต้องรายงานของขวัญหรือผลประโยชน์แต่ละอย่างที่ได้รับ
- ขออนุญาตในการเรียไ้รตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเรียไ้ร และจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเรียไ้รโดยเคร่งครัด
- ดำเนินการตามมาตรฐานความโปร่งใสของ สศช. ทั้งในด้านนโยบายผู้บริหาร และความพยายามริเริ่มของหน่วยงานในการสร้างความโปร่งใส / ด้านความเปิดเผย การมีระบบตรวจสอบ ภายในองค์กร และการมีส่วนร่วม / ด้านการใช้ดุลยพินิจ / ด้านการมีระบบ กลไกจัดการรับเรื่อง ร้องเรียน
- ยึดมั่นและปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน และข้อบังคับว่าด้วยจรรยาข้าราชการ สศช. ซึ่งเป็นข้อกำหนดในการปฏิบัติงานอย่างละเอียดรอบคอบ ยึดมั่นในหลักการและปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สังคมอย่างเคร่งครัด

ข้อพึงระวัง

- บุคลากร สศช. ทุกระดับและทุกประเภทพึงศึกษาและยึดถือนโยบายด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างเคร่งครัด ตลอดจนศึกษากฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง
- ในกรณีที่ผู้บริหารและบุคลากร สศช. ทุกระดับฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการลงโทษทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นตามควรแก่กรณี และในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าการกระทำนั้นอาจมีเหตุเกี่ยวข้องกับการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ มีมูลความผิดทางอาญา หรืออาจเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายอื่น ให้ผู้บังคับบัญชาแจ้งให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในเรื่องนั้นเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ສາຣນັກ

หน้า

คำนำ	๔
สารจากเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	๖
นโยบายด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ	
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	๘
สารบัญ.....	๑๑
บทนำ	๑๕
บทที่ ๑ กฎหมายและความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน	๒๓
บทที่ ๒ แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน	๔๕
บทที่ ๓ ช่องทางและขั้นตอนการแจ้งเบาะแส	
กรณีพบเห็นพฤติกรรมที่นำไปสู่การมีผลประโยชน์ทับซ้อน	๗๗
บรรณานุกรม	๘๗
ภาคผนวก	๙๑
๑. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม	
การทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติม	
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘	๙๒
๒. พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคา	
ต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒	๙๙
๓. ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	
เรื่อง กำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการ	
ตามความในมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ	
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต	
พ.ศ. ๒๕๔๒ พ.ศ. ๒๕๔๔	๑๐๖

หน้า

๔. ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการ ตามความในมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕ ๑๐๘
๕. ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ ๑๑๐
๖. ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ๑๑๓
๗. พระราชบัญญัติควบคุมการเรียไร พุทธศักราช ๒๕๔๗ ๑๓๑
๘. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ ๑๓๗
๙. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙ ๑๔๗
๑๐. ประกาศคณะกรรมการควบคุมการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ เรื่อง การยกเว้นให้หน่วยงานของรัฐทำการเรียไรได้โดยไม่ต้องขออนุมัติ ต่อคณะกรรมการควบคุมการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ หรือ คณะกรรมการควบคุมการเรียไรจังหวัด ตามข้อ ๑๙(๔) และ (๕) แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ ๑๔๘
๑๑. ประกาศคณะกรรมการควบคุมการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นคำขออนุมัติให้หน่วยงานของรัฐ จัดให้มีการเรียไร หรือให้หน่วยงานของรัฐเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง กับการเรียไร ๑๕๐

หน้า

๑๒. มติคณะรัฐมนตรี

- ๑๒.๑ หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ น.ร.๐๒๐๓/ว.๙๔
ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๓๒ เรื่อง การเรียไรของทางราชการ ๑๕๙
- ๑๒.๒ หนังสือสำนักบริหารของนายกรัฐมนตรี ด่วน ที่ น.ว.๑๐/๒๕๐๓
ลงวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๐๓ เรื่อง การเรียไรซื้อของขัวญ
ให้ผู้บังคับบัญชา การเรียไรรับรองข้าราชการผู้ใหญ่
ในการไปตรวจราชการ ๑๖๐
- ๑๒.๓ หนังสือกรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร ที่ น.ว.๑๕/๒๕๐๑
ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๐๑ เรื่อง การไปตรวจราชการ ๑๖๑
- ๑๒.๔ หนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ น.ว.๒๘๑/๒๕๙๖
ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๙๖ เรื่อง การเรียไรเงินซื้อของขัวญ
ให้แก่ผู้บังคับบัญชาในโอกาสต่างๆ ๑๖๒
- ๑๒.๕ หนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ น.ว.๑๗๓/๒๕๘๗
ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๘๗ เรื่อง การเรียไร ๑๖๓
๑๓. หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/ว๑๒
ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖ เรื่องการกำชับให้ผู้บังคับบัญชา
รักษาวินัยของผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา..... ๑๖๔
๑๔. แบบฟอร์มการบันทึกข้อมูล
การเป็นกรรมการหรือผู้ถือหุ้นในรัฐวิสาหกิจบริษัทหรือ
หน่วยงานอิสระต่างๆ เพื่อป้องกันการมีผลประโยชน์ทับซ้อน ๑๖๖
๑๕. บันทึก ๑๖๗

คณะผู้จัดทำ ๑๗๔

ບຸນນຳ

“...มีคุณธรรมข้อหนึ่งที่สำคัญ ซึ่งท่านต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัดอยู่เสมอ
คือ ความสัตย์สุจริต ประเทศบ้านเมืองจะวัฒนาถาวรอยู่ได้
ก็ย่อมอาศัยความสัตย์สุจริตเป็นพื้นฐาน
ท่านทั้งหลายจะออกไปรับราชการก็ดี หรือประกอบกิจการงานส่วนตัวก็ดี
ขอให้มั่นอยู่ในคุณธรรม ทั้ง ๓ ประการคือ
สุจริตต่อบ้านเมือง สุจริตต่อประชาชน และสุจริตต่อหน้าที่
ท่านจึงเป็นผู้ที่ควรแก่การสรรเสริญของมวลชนทั่วไป...”

พระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
พระราชทานในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๓๗
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑. เกริ่นนำ

ปัจจุบัน ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบหรือการคอร์รัปชันถือได้ว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่เกิดขึ้นทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว หรือประเทศที่ด้อยพัฒนา ต่างต้องเผชิญปัญหาจากการคอร์รัปชัน และได้กลายมาเป็นปัญหาที่มีความสำคัญที่สุดปัญหาหนึ่งของหลายประเทศ ซึ่งยังไม่มีทีท่าว่าจะหมดไป อีกทั้งยังทวีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้นเรื่อยๆ

แม้ว่าหลายประเทศได้ก้าวเข้าสู่ความทันสมัย มีระบบการบริหารราชการสมัยใหม่ และได้แรงจูงใจจากองค์กรของรัฐหรือองค์กรอิสระต่างๆ และภาคประชาชน ต่างเห็นพ้องกันว่า **คอร์รัปชันเป็นปัญหาที่นำไปสู่ความยากจนและเป็นอุปสรรคที่ขัดขวางการพัฒนาอย่างแท้จริง** ดังจะเห็นได้ว่า ธนาครโลกได้เล็งเห็นถึงภัยร้ายจากการคอร์รัปชันว่าเป็นศัตรูหมายเลขหนึ่งในการพัฒนาประเทศและเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาความยากจน พร้อมตั้งเป้าหมายว่า ธนาครโลกจะมุ่งดึงภาคต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชัน เพื่อปูทางไปสู่การกำจัดความยากจนให้หมดสิ้นไป ภายในปี ๒๕๗๓

แนวคิดของคนไทยบางส่วนมองว่า การทุจริตคอร์รัปชันเป็นเรื่องปกติและยอมรับได้ ดังนั้น หากใครโกงแล้วทำงานเก่งก็ถือว่าพอรับได้ จึงทำให้คนยินยอมที่จะเสียสละเงินเพื่อซื้อความสะดวก สิทธิพิเศษ หรือตัดความรำคาญ แม้กระทั่งเกิดความคิดสืบทอดประเพณีกินตามน้ำ หรือมีแนวคิดค่านิยมความเชื่อที่ว่า คนโกงแต่เก่งดีกว่าคนซื่อที่ทำงานไม่เป็น ซึ่งการกระทำและความคิดเหล่านี้ทำให้สังคมไทยกลายเป็นสังคมที่ยอมรับการคอร์รัปชัน

ในแต่ละปีพ่อค้าและนักธุรกิจต้องสูญเสียเงินให้กับการคอร์รัปชันเป็นจำนวนสูง ซึ่งเงินจำนวนนี้สามารถอำนวยความสะดวกแก่คนส่วนใหญ่ของประเทศได้ หากไม่กระจุกตัวอยู่ที่กระเป๋าสองคนบางกลุ่ม ทำให้รัฐต้องจ่ายเงินงบประมาณสูงกว่าความเป็นจริง

ประชาชนได้รับบริการที่ไม่มีคุณภาพ นักลงทุนขาดความเชื่อมั่นในระบบราชการไทย และมีการเรียกประโยชน์ตอบแทนจากนักลงทุน เพื่อแลกกับการอนุญาตให้เอกชน ดำเนินกิจการที่รัฐต้องทำ ซึ่งรัฐก็ไม่สามารถตรวจสอบการกระทำดังกล่าวได้

จากสถานการณ์ข้างต้น จำเป็นที่**หน่วยงานภาครัฐต้องเร่งสร้างองค์ความรู้ให้บุคลากรมีความพร้อมที่จะเข้าใจสาเหตุและปัจจัยที่นำไปสู่การคอร์รัปชัน** เพื่อจะได้หาทางป้องกันและปฏิบัติหน้าที่ให้ห่างไกลจากต้นเหตุต่างๆ ที่นำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชัน โดยเฉพาะในเรื่องการปลูกฝังองค์ความรู้ให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม หรือ Conflict of Interest รวมทั้งให้ตระหนักถึงผลกระทบจาก**ปัญหาความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม** หรือเกิดเป็นผลประโยชน์ทับซ้อน ซึ่งเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับหลายมิติ ทั้งมิติด้านสังคม การเมืองและการบริหารที่สำคัญสะท้อนถึงวัฒนธรรมและค่านิยมในการบริหารที่ด้อยพัฒนา

ดังนั้น หากข้าราชการและพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐขาดจิตสำนึกในหน้าที่ที่จะปกป้องผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ มีการใช้อำนาจทางราชการโดยมิชอบ ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อตนเอง กลุ่ม พรรค พวกพ้อง เหนือผลประโยชน์ส่วนรวม ย่อมส่งผลกระทบต่อสถาบันราชการและสร้างความเสียหายต่อประเทศชาติ และประชาชน ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐควรสร้างความตระหนักและหามาตรการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา เพื่อนำมาสู่การปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมและค่านิยม การสร้างจิตสำนึกและเสริมสร้างจริยธรรมของเจ้าหน้าที่และพนักงานของรัฐในการทำงาน เพื่อส่วนรวม ยึดถือหลักจริยธรรมและผลประโยชน์ส่วนรวมในการปฏิบัติราชการ ซึ่งนับเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ

๒. การทุจริตและประพฤติมิชอบ หรือ การคอร์รัปชัน

๒.๑ นิยามการคอร์รัปชัน : ศาสตราจารย์ Robert Klitgaard ศาสตราจารย์ด้านเศรษฐศาสตร์ จากมหาวิทยาลัย Claremont Graduate University (CGU) เมือง Claremont ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้นิยามความหมายของคำว่า คอร์รัปชันว่าหมายถึง การใช้อำนาจหน้าที่เพื่อให้ได้รับประโยชน์ของตนเองและ/หรือพวกพ้อง แบ่งเป็น Petty Corruption และ Grand Corruption คอร์รัปชันประกอบไปด้วย Supply Side และ Demand Side เป็นการสมยอมกันทั้งสองฝ่ายเพื่อให้ได้ประโยชน์แก่กันและกัน ซึ่งถือเป็นเรื่องสาธารณะ เพราะเป็นการรบกวนระบบ เป็นการเพิ่มต้นทุนที่ไม่เป็นธรรมให้กับสังคม และส่งผลกระทบแก่คนส่วนใหญ่ โดยเฉพาะคนจนซึ่งมักไม่มีทางเลือกในสังคม การคอร์รัปชันมีแบ่งเป็น In Cash / In Kind ทั้งนี้ ศาสตราจารย์ Robert Klitgaard ตั้งสมการว่า $C = M + D - A$ โดยที่ $C = \text{Corruption}$, $M = \text{Monopoly}$, $D = \text{Discretion}$, $A = \text{Accountability}$ หมายความว่า การคอร์รัปชันจะเกิดมากขึ้น ถ้ากฎระเบียบไม่ชัดเจน ไม่มีการตรวจสอบที่ดี และหากอำนาจการตัดสินใจอิงตามการใช้ดุลพินิจสูง

๒.๒ ประเภทของการคอร์รัปชัน : ตามทัศนะของ Arnold Heidenheimer ผู้เชี่ยวชาญด้านการคอร์รัปชันได้แบ่งประเภทและระดับของการคอร์รัปชันเป็น ๓ ประเภท ได้แก่

- **ประเภทที่หนึ่ง คอร์รัปชันสีขาว** ได้แก่ พฤติกรรมประเภทที่ประชาชนและผู้นำในสังคมยอมรับหรือยอมรับ และเห็นว่าไม่ควรลงโทษผู้กระทำความผิด เพราะถือเป็นเรื่องที่ไม่มีความสำคัญมากนัก เนื่องจากการรับผลประโยชน์โดยอิงอยู่กับขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม อีกทั้งมิได้เกิดจากการเรียกร้องจากผู้รับ เช่น “การให้” ซึ่งเป็นการแสดงน้ำใจของ “ผู้น้อย” ต่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้อยู่ในตำแหน่งที่ให้คุณให้โทษได้ และการให้ซึ่งเป็นการตอบแทน การปฏิบัติหรืองดเว้นการปฏิบัติของผู้ที่อยู่ในตำแหน่งและเป็นคุณประโยชน์แก่ผู้ให้โดยผู้รับมิได้เรียกร้อง

- **ประเภทที่ ๒ คอรัปชันสีเทา** ได้แก่ พฤติกรรมประเภทที่ในหมู่ผู้นำ เห็นว่าเป็นความผิด แต่ประชาชนทั่วไปไม่แน่ใจว่าจะเป็นความผิดหรือไม่ กรณีนี้เป็นการใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาประโยชน์ให้กับตนเองและพวกพ้อง ในลักษณะที่ประชาชนยินยอมต่อการใช้อำนาจโดยมิชอบนั้น เช่น การให้ค่าน้ำร้อนน้ำชา การให้ค่านายหน้า หรือเงินหักส่วนลดราคาสินค้า เป็นต้น ซึ่งพฤติกรรมประเภทนี้มีการจำแนกออกเป็นการเรียกร้องเอาประโยชน์แทนการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติหน้าที่เพื่อเร่งรัดงานให้รวดเร็วมากยิ่งขึ้น และการใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อหาผลประโยชน์อย่างเต็มที่ โดยมีผลประโยชน์ได้เสียกับบริษัท ห้างร้านที่ทำธุรกิจกับส่วนราชการที่ตนเองเป็นผู้รับผิดชอบอยู่

- **ประเภทที่ ๓ คอรัปชันสีดำ** ได้แก่ การคอรัปชันที่ทั้งฝ่ายประชาชนและผู้นำเห็นว่า เป็นความผิดชัดเจนและควรได้รับโทษตามกฎหมาย ซึ่งได้แก่ การใช้อำนาจหน้าที่หรือตำแหน่งเพื่อหาผลประโยชน์สำหรับตนเองหรือพวกพ้องโดยไม่คำนึงว่าผิดกฎหมายหรือไม่ พฤติกรรมนี้แยกได้เป็น การใช้อำนาจหน้าที่เรียกร้องเอาผลประโยชน์จากผู้กระทำผิดกฎหมายหรือผู้ต้องการความสะดวก โดยไม่คำนึงว่าผู้ที่ตนเรียกร้องเอาประโยชน์นั้นจะกระทำผิดกฎหมายหรือไม่ และการกระทำทุจริตคดโกงโดยไม่คำนึงถึงความผิดตามกฎหมาย จนเป็นการทำให้รัฐเสียหาย โดยมีเจตนาฝ่าฝืนกฎหมายหรือกฎระเบียบเพื่อแสวงหาผลประโยชน์สำหรับตนเองและพวกพ้อง

นิยามการคอร์รัปชัน เรียกได้มากมายหลายคำ เช่น

ค่าเลี้ยงรับรอง

ค่าเงินทอน

ค่าคุ้มครอง

ค่าริตไถ

ส่วย

ค่าหลอกลืน

ฮั้ว

ค่าน้ำร้อนน้ำชา

สินบน

กินตามน้ำ

ค่าธรรมเนียม

ส่วนแบ่ง

ค่าที่ปรึกษา

เงินใต้โต๊ะ

ฯลฯ

สรุปสาระสำคัญ

- ปัจจุบัน ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบหรือการคอร์รัปชันถือได้ว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่เกิดขึ้นในประเทศต่างๆ ทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วหรือประเทศที่ด้อยพัฒนาต่างต้องเผชิญปัญหาจากการคอร์รัปชัน และได้กลายมาเป็นปัญหาที่มีความสำคัญที่สุดปัญหาหนึ่งของหลายประเทศ ซึ่งยังไม่มีที่ท่าว่าจะหมดไป อีกทั้งยังทวีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้นเรื่อยๆ
- จากสถานการณ์ข้างต้น จำเป็นที่หน่วยงานภาครัฐต้องเร่งสร้างองค์ความรู้ให้บุคลากรมีความพร้อมโดยเฉพาะในเรื่องการปลูกฝังองค์ความรู้ให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม หรือ Conflict of Interest รวมทั้งให้ตระหนักถึงผลกระทบจากปัญหาความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม
- ศาสตราจารย์ Robert Klitgaard ตั้งสมการว่า $C = M + D - A$ โดยที่ $C = \text{Corruption}$, $M = \text{Monopoly}$, $D = \text{Discretion}$, $A = \text{Accountability}$ หมายถึง คอร์รัปชันจะมากขึ้น ถ้ากฎระเบียบไม่ชัดเจน ไม่มีการตรวจสอบที่ดี และหากอำนาจการตัดสินใจอิงตามการใช้ดุลพินิจสูง
- ตามทัศนะของ Arnold Heidenheimer ผู้เชี่ยวชาญด้านการคอร์รัปชัน ได้แบ่งประเภทและระดับของการคอร์รัปชันเป็น ๓ ประเภท ได้แก่ **ประเภทที่หนึ่ง คอร์รัปชันสีขาว** ได้แก่ พฤติกรรมประเภทที่ประชาชนและผู้นำในสังคมยอมรับหรือยอมรับ และเห็นว่าไม่ควรลงโทษผู้กระทำความผิด / **ประเภทที่ ๒ คอร์รัปชันสีเทา** ได้แก่ พฤติกรรมประเภทที่ในหมู่ผู้นำเห็นว่าเป็นความผิด แต่ประชาชนทั่วไปไม่แน่ใจว่าจะเป็นความผิดหรือไม่ / **ประเภทที่ ๓ คอร์รัปชันสีดำ** ได้แก่ การคอร์รัปชันที่ทั้งฝ่ายประชาชนและผู้นำเห็นว่าเป็นความผิดชัดเจนและควรได้รับโทษตามกฎหมาย

บทที่ ๑

กฎหมายและความรู้ทั่วไป
เกี่ยวกับพลประโยชน์กับช้อน

“...ข้าราชการผู้ปฏิบัติบริหารงานของแผ่นดิน จะต้องรู้ตระหนักแน
ในการสละ อันได้แก่ การสละสำคัญสองประการ คือ
สละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมที่ยิ่งใหญ่และเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตัวประการหนึ่ง
กับสละความคิดจิตใจที่ต่ำทรามต่างๆ อีกประการหนึ่ง
จึงจะเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจของคนทั้งปวง และสามารถดำรงตำแหน่งหน้าที่
อย่างมีเกียรติมีศักดิ์ศรีและมีความเจริญมั่นคงตลอดไป...”

พระบรมราชาวาทพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน

เนื่องในโอกาสวันข้าราชการพลเรือน ปีพุทธศักราช ๒๕๔๘

เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๘

ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล

๑. ผลประโยชน์ทับซ้อน

๑.๑ กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๐๐ , ๑๐๓ และ ๑๐๓/๑ กำหนดเรื่องการขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตัวและส่วนรวมไว้ เพื่อลดระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีจิตสำนึกแยกแยะประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมออกจากกันได้ หากเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่าฝืนให้ถือเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย

๒) ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมดาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้กำหนดว่า โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้กำหนดหลักเกณฑ์และจำนวนทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับจากบุคคลได้โดยธรรมจรรยา ซึ่งคือ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลที่ให้แก่ในโอกาสต่างๆ โดยปกติตามขนบธรรมเนียมประเพณีหรือวัฒนธรรมหรือให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม

๓) ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน

๓.๑) ส่วนคำปรารภ ได้กล่าวถึงค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ๙ ประการของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ๙ ข้อ ดังนี้

- (๑) การยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม
- (๒) การมีจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์ สุจริต และรับผิดชอบ
- (๓) การยึดถือประโยชน์ของชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน และไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน
- (๔) การยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรมและถูกกฎหมาย
- (๕) การให้บริการแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัย และไม่เลือกปฏิบัติ
- (๖) การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง ไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง
- (๗) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐาน มีคุณภาพ โปร่งใสและตรวจสอบได้
- (๘) การยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- (๙) การยึดมั่นในหลักจรรยาวิชาชีพขององค์กร

๓.๒) หมวด ๒ ข้อ ๕ กำหนดให้ข้าราชการต้องแยกเรื่องส่วนตัวออกจากตำแหน่งหน้าที่และยึดถือประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน โดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(๑) ไม่นำความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ตนมีต่อบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นญาติพี่น้อง พรรคพวก เพื่อนฝูงหรือผู้มีบุญคุณส่วนตัวมาประกอบการใช้ดุลยพินิจให้เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลนั้น หรือปฏิบัติต่อบุคคลนั้นต่างจากบุคคลอื่น เพราะความชอบหรือชัง

(๒) ไม่ใช่เวลาราชการ เงิน ทรัพย์สิน บุคลากร บริการหรือสิ่งอำนวยความสะดวกของทางราชการไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของตนเองหรือผู้อื่น เว้นแต่ได้รับอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมาย

(๓) ไม่กระทำการใด หรือดำรงตำแหน่ง หรือปฏิบัติการใดในฐานะส่วนตัว ซึ่งก่อให้เกิดความเคลือบแคลงหรือสงสัยว่าจะขัดกับประโยชน์ส่วนรวมที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน้าที่

ทั้งนี้ ในกรณีมีความเคลือบแคลงหรือสงสัย ให้ข้าราชการผู้นั้นยุติการกระทำดังกล่าวไว้ก่อนแล้วแจ้งให้ผู้บังคับบัญชา หัวหน้าส่วนราชการและคณะกรรมการจริยธรรมพิจารณา เมื่อคณะกรรมการจริยธรรมวินิจฉัยเป็นประการใดแล้วจึงปฏิบัติตามนั้น

(๔) ในการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบในหน่วยงานโดยตรงหรือหน้าที่อื่นในราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือหน่วยงานของรัฐ ข้าราชการต้องยึดถือประโยชน์ของทางราชการเป็นหลัก ในกรณีที่มีความขัดแย้งระหว่างประโยชน์ของทางราชการหรือส่วนรวม กับประโยชน์ส่วนตัวหรือส่วนกลุ่ม อันจำเป็นต้องวินิจฉัยหรือชี้ขาด ต้องยึดประโยชน์ของทางราชการและประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ

๓.๓) หมวด ๒ ข้อ ๖ กำหนดให้ข้าราชการต้องละเว้นจากการแสวงหาประโยชน์ที่มีขอบ โดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่และไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตัวและประโยชน์ส่วนรวม โดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(๑) ไม่เรียก รับ หรือยอมจะรับ หรือยอมให้ผู้อื่นเรียก รับ หรือ ยอมจะรับซึ่งของขวัญแทนตน หรือญาติของตน ไม่ว่าก่อนหรือหลังดำรงตำแหน่ง หรือปฏิบัติหน้าที่ไม่ว่าจะเกี่ยวข้อง หรือไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ หรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เป็นการให้โดยธรรมจรรยา หรือการให้ตาม ประเพณีหรือให้แก่บุคคลทั่วไป

(๒) ไม่ใช่ตำแหน่งหรือการกระทำการที่เป็นคุณ หรือเป็นโทษ แก่บุคคลใด เพราะมีอคติ

(๓) ไม่เสนอ หรืออนุมัติโครงการ การดำเนินการ หรือ การทำนิติกรรมหรือสัญญา ซึ่งตนเองหรือบุคคลอื่น จะได้ประโยชน์อันมิควรได้ โดยชอบด้วยกฎหมายหรือประมวลจริยธรรมนี้

๑.๒ ความหมายของผลประโยชน์ทับซ้อน

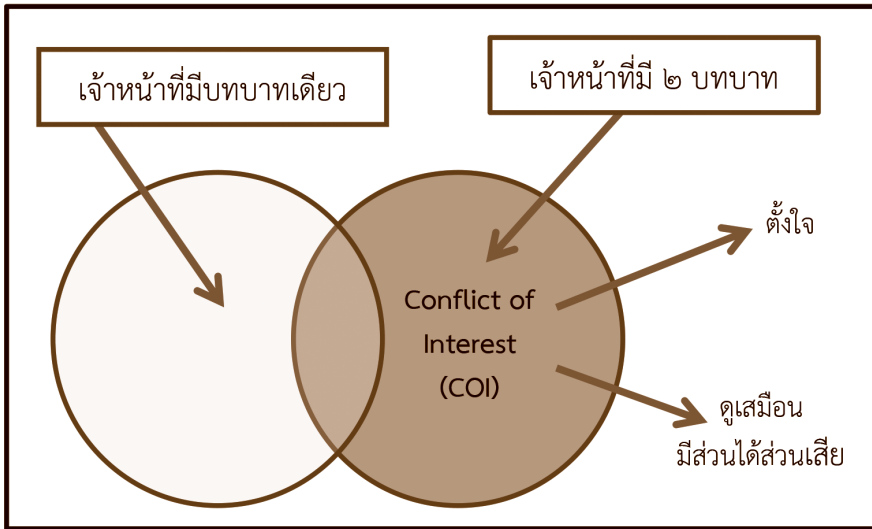
๑) “Conflict of Interest” เป็นภาษาต่างประเทศซึ่งเป็นถ้อยคำ ที่ได้มีการกล่าวถึงอย่างกว้างขวางในรอบหลายปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในช่วง ระยะเวลาที่ประเทศไทยกำลังเผชิญกับปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง หรือผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงในองค์กรต่างๆ ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รวมทั้งได้สร้างความเสียหายให้กับ ประชาชนโดยส่วนรวมด้วย บรรดานักวิชาการและผู้คนในสังคมไทยต่างก็ได้ให้ คำจำกัดความหรือความหมายของคำว่า “Conflict of Interest” ไว้แตกต่างกัน ออกไปโดยแปลความว่า “ผลประโยชน์ทับซ้อน” “ผลประโยชน์ขัดกัน” “ผลประโยชน์ ขัดแย้ง” หรือ “การขัดกันแห่งผลประโยชน์” เป็นต้น ซึ่งถ้อยคำเหล่านี้ถือเป็นรูปแบบหนึ่ง ของการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ อันเป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักคุณธรรม จริยธรรม และหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) อีกด้วย

๒) สำนักงาน ก.พ. ได้นิยามความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม หรือ Conflict of Interest ว่าหมายถึง **สถานการณ์ หรือ การกระทำที่บุคคลไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง ข้าราชการ พนักงาน บริษัท หรือผู้บริหาร มีประโยชน์ส่วนตัวมากจนมีผลต่อการตัดสินใจ หรือการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหน้าที่ที่บุคคลนั้นรับผิดชอบอยู่** และส่งผลกระทบต่อประโยชน์ของส่วนรวม กล่าวคือ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐตัดสินใจหรือปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งของตนอันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองหรือพวกพ้องมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งการกระทำดังกล่าวอาจเกิดขึ้นอย่างรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว ทั้งเจตนาและไม่เจตนา ในรูปแบบที่หลากหลาย จนกระทั่งกลายเป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่ไม่เห็นว่าเป็นความผิด ตัวอย่างการกระทำดังกล่าวมีให้เห็นได้มากในสังคมส่งผลให้บุคคลนั้นขาดการตัดสินใจที่เที่ยงธรรม เนื่องจากการยึดผลประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก ได้ส่งผลเสียหายให้เกิดขึ้นกับประเทศชาติ ก่อให้เกิดการกระทำที่ผิดจริยธรรม และจรรยาบรรณของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ แต่เจ้าหน้าที่กลับตัดสินใจหรือปฏิบัติหน้าที่ โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้องเป็นหลัก

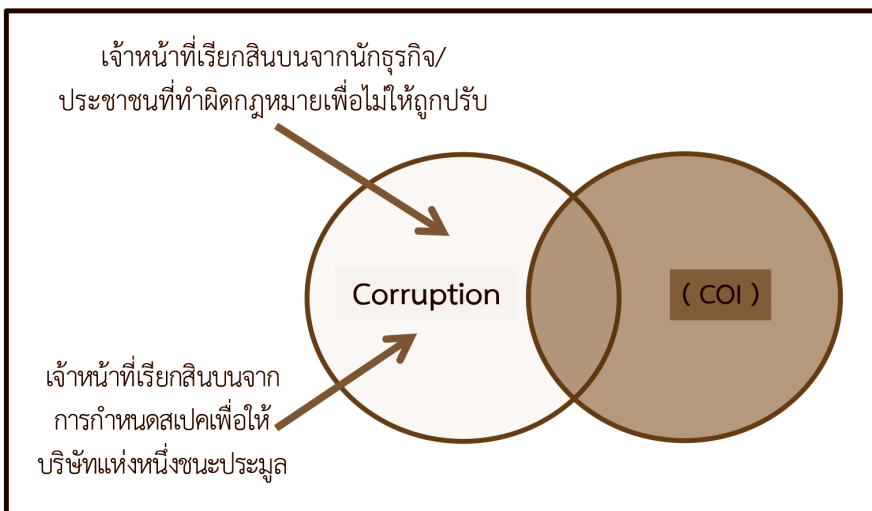

๑.๓ การเปรียบเทียบระหว่างความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of Interest) กับคอร์รัปชัน

เพื่อให้เข้าใจและสามารถแยกแยะประเภท รวมถึงวิธีการป้องกันไม่ให้ตัวเองและบุคคลใกล้ชิดเข้าไปเกี่ยวข้อง จึงขอทำความเข้าใจเชิงเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างระหว่าง “คอร์รัปชัน” หรือ “การทุจริตประพฤติมิชอบ” กับ “ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม” ซึ่งก่อให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน ด้วยภาพต่อไปนี้

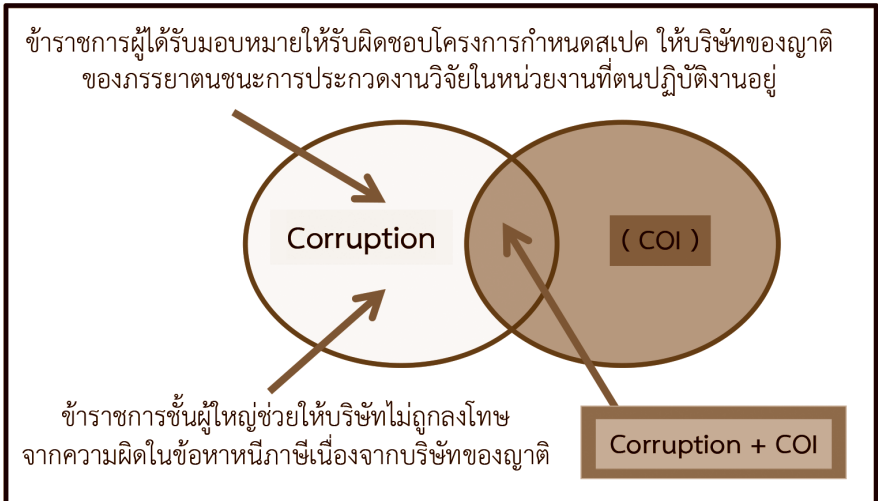

ตัวอย่างคอร์รัปชัน*

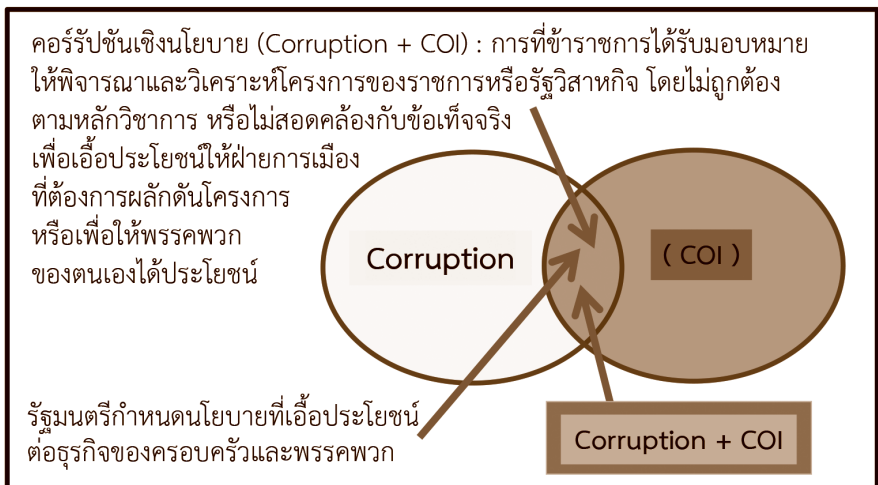
* หมายเหตุ : กรณีนี้เป็นความผิดที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกับผู้รับงานราชการมีส่วนเกี่ยวข้องกัน และกระทำผิดร่วมกัน

ตัวอย่างการคอร์รัปชันที่เกิดจาก Conflict of Interests (COI)*

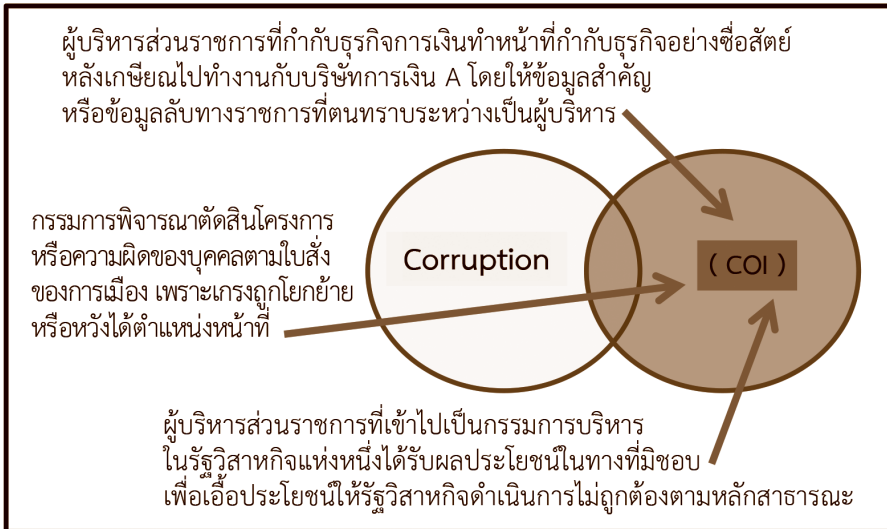

* หมายเหตุ : กรณีนี้เป็นความผิดที่มีความเกี่ยวข้องในลักษณะเชิงส่วนตัว เช่น เป็น บริษัทที่ได้รับงานราชการเป็นบริษัทของคู่สมรสหรือเครือญาติของผู้ที่อยู่ในกระบวนการ มีอำนาจอนุมัติ อนุญาตในโครงการ

ตัวอย่าง Conflict of Interests (COI) ที่เกิดจากนโยบาย

ตัวอย่าง Conflict of Interests (COI) แบบแท้จริง

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การทุจริตมีหลายระดับ ในระดับที่สูงสุด คือ “คอร์รัปชัน” ส่วน “ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม” ถือว่าเป็นความผิดระดับต้น เมื่อพิจารณาให้ดีจะเห็นว่า การคอร์รัปชัน อาจไม่ใช่ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม แต่ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นต้นเหตุพื้นฐานของการคอร์รัปชัน

หากพิจารณาให้ดีจะพบว่า การคอร์รัปชันอาจไม่ได้เป็นความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม แต่เมื่อมีพฤติกรรมของความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมเกิดขึ้น ก็จะนำไปสู่การคอร์รัปชันได้

๑.๔ ประเภทของผลประโยชน์ทับซ้อน

ประกอบด้วย รูปแบบพฤติกรรมและการกระทำที่เข้าข่ายผลประโยชน์ทับซ้อนในลักษณะต่างๆ ดังนี้

๑) การรับของขวัญหรือรับผลประโยชน์ คือ การรับของขวัญและความสะดวกสบายที่เกินความเหมาะสม ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อบุคคลในการปฏิบัติงานในหน้าที่การรับของขวัญมีได้ในหลายรูปแบบ เช่น การลดราคาของที่ซื้อให้ การเลี้ยงอาหารอย่างฟุ่มเฟือย ตลอดจนการให้ความบันเทิงในรูปแบบต่างๆ ซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ให้เอนเอียงหรือเป็นไปในลักษณะที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้ให้ของขวัญนั้น

ตัวอย่างเช่น การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐรับของขวัญจากผู้บริหารของบริษัทเอกชน เพื่อช่วยให้บริษัทตนได้รับชนะการประมูลรับงานโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ / การที่บริษัทแห่งหนึ่งให้ของขวัญเป็นทองคำมูลค่ามากกว่า ๑๐ บาทแก่เจ้าหน้าที่ในปีที่ผ่านมา และปีนี้ เจ้าหน้าที่เร่งรัดคืนภาษีให้กับบริษัทนั้นเป็นพิเศษโดยลัดคิวให้ก่อนบริษัทอื่นๆ เพราะคาดว่าจะได้รับของขวัญอีก / การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไปเป็นคณะกรรมการของบริษัทเอกชนหรือรัฐวิสาหกิจและได้รับความบันเทิงในรูปแบบต่างๆ จากบริษัทเหล่านั้น ซึ่งมีผลต่อการให้คำวินิจฉัยหรือข้อเสนอแนะที่เป็นธรรมหรือเป็นไปในลักษณะที่เอื้อประโยชน์ต่อบริษัทผู้ให้นั้นๆ เป็นต้น

๒) การหาประโยชน์ให้ตนเอง (Self-Dealing) คือ การหาประโยชน์ให้กับตนเอง ครอบครัวหรือพวกพ้องจากตำแหน่งหน้าที่ เป็นการใช้อำนาจหน้าที่เพื่อตนเอง

ตัวอย่างเช่น การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจหน้าที่ทำให้บริษัทตนเองหรือบริษัทครอบครัวได้รับงานเหมาจากรัฐหรือฝากลูกหลานเข้าทำงาน / การที่เจ้าหน้าที่ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างทำสัญญาให้หน่วยงานต้นสังกัดซื้อคอมพิวเตอร์สำนักงานจากบริษัทของครอบครัวตนเอง หรือบริษัทที่ตนเองมีหุ้นส่วนอยู่ / ผู้บริหารหน่วยงานทำสัญญาเช่ารถไปสัมมนาและดูงานกับบริษัท ซึ่งเป็นของเจ้าหน้าที่หรือบริษัทที่ผู้บริหารมีหุ้นส่วนอยู่ เป็นต้น

๓) การทำงานหลังเกษียณ (Post-Employment) คือ การไปทำงานหลังออกจากงานเดิม โดยใช้ความรู้ ประสบการณ์ หรืออิทธิพลจากที่เคยดำรงตำแหน่งมาทำงาน หรือเอาประโยชน์ให้กับตนเองและพวกพ้อง

ตัวอย่างเช่น การที่ผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกษียณแล้วใช้อิทธิพลที่เคยดำรงตำแหน่งในหน่วยงานรัฐ รับเป็นที่ปรึกษาให้บริษัทเอกชนที่ตนเคยติดต่อประสานงาน โดยอ้างว่าจะได้ติดต่อกับหน่วยงานรัฐได้อย่างราบรื่น / การว่าจ้างเจ้าหน้าที่ผู้เกษียณมาทำงานในตำแหน่งเดิมที่หน่วยงาน โดยไม่คุ้มค่ากับภารกิจที่ได้รับมอบหมาย / การที่ผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ขององค์กรด้านเวชภัณฑ์และสุขภาพออกจากราชการไปทำงานในบริษัทผลิตหรือขายยา เป็นต้น

๔) การทำงานพิเศษ (Outside Employment or Moonlighting) คือ การเป็นที่ปรึกษาและการจ้างงานให้แก่ตนเอง รวมถึงการใช้ตำแหน่งสถานภาพการทำงานสาธารณะ ในการเข้าไปเป็นนายจ้างของภาคเอกชนหรือเป็นเจ้าของเอง นอกจากนี้ ยังรวมถึงการใช้เวลาและเครื่องมือของรัฐในการทำงานพิเศษภายนอกที่ไม่ใช่อำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานด้วย

ตัวอย่างเช่น การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐอาศัยตำแหน่งหน้าที่ทางราชการรับจ้างเป็นที่ปรึกษาโครงการเพื่อให้บริษัทเอกชนที่ว่าจ้างนั้นเกิดความน่าเชื่อถือกว่าบริษัทคู่แข่ง / การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ทำงานที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานอย่างเต็มที่แต่เอาเวลาไปรับงานพิเศษอื่นๆ ที่อยู่นอกเหนืออำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานตามกฎหมาย / การที่ผู้ตรวจสอบบัญชีภาครัฐรับงานพิเศษที่เป็นที่ปรึกษาหรือเป็นผู้ที่ทำบัญชีให้กับบริษัทที่ต้องถูกตรวจสอบ เป็นต้น

๕) การรับรู้ข้อมูลภายใน (Inside Information) คือ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐรู้เห็นในข้อมูลลับของทางราชการ หรือนำข้อมูลไปเปิดเผย เพื่อรับสิ่งตอบแทนที่เป็นประโยชน์ในรูปของเงินหรือประโยชน์อื่นๆ หรือนำข้อมูลไปเปิดเผยให้แก่ญาติหรือพวกพ้องในการแสวงหาผลประโยชน์จากข้อมูลเหล่านั้น

ตัวอย่างเช่น การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบข้อมูลโครงการตัดถนนเข้าหมู่บ้าน จึงบอกให้ญาติพี่น้องไปซื้อที่ดินบริเวณโครงการดังกล่าว เพื่อขายให้กับราชการในราคาที่สูงขึ้น / การที่เจ้าหน้าที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการซื้อขายโทรทัศน์ตามมาตรฐาน (Spec) วัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในการวางโครงข่ายโทรทัศน์ตาม แล้วแจ้งข้อมูลให้กับบริษัทเอกชนที่ตนรู้จักเพื่อให้ได้เปรียบในการประมูล เป็นต้น

๖) การนำทรัพย์สินของหน่วยงานไปใช้ชั่วคราวในกิจการที่เป็นของส่วนตน เพื่อประโยชน์ส่วนตัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐและทำให้หน่วยงานของรัฐเสียหายหรือเสียประโยชน์

ตัวอย่างเช่น การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีหน้าที่ขับรถยนต์ของส่วนราชการนำน้ำมันในรถไปขาย และนำเงินมาไว้ใช้จ่ายส่วนตัว ทำให้ส่วนราชการต้องเสียงบประมาณเพื่อซื้อน้ำมันรถมากกว่าที่ควรจะเป็น พฤติกรรมดังกล่าวถือเป็น การทุจริต เบียดบังผลประโยชน์ของส่วนรวมเพื่อประโยชน์ของตนเอง และมีความผิดฐานลักทรัพย์

๗) การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง (Pork Barreling) คือ การใช้อิทธิพลทางการเมืองเพื่อเรียกผลตอบแทนหรือประโยชน์ต่อพื้นที่ที่ตนรับผิดชอบ

ตัวอย่างเช่น การที่นักการเมืองในจังหวัดขอเพิ่มงบประมาณเพื่อนำโครงการตัดถนน สร้างสะพานลงในจังหวัด โดยใช้ชื่อหรือนามสกุลของตนเองเป็นชื่อสะพาน / การใช้งบประมาณในการหาเสียง / การที่รัฐมนตรีอนุมัติโครงการไปลงในพื้นที่หรือบ้านเกิดของตนเอง เป็นต้น

๑.๕ ปัจจัยที่ทำให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน

ผลประโยชน์ทับซ้อน หรือการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัว และประโยชน์ส่วนรวม เป็นผลมาจากการไม่สามารถแยกแยะระหว่างบทบาทหน้าที่ ในเรื่องส่วนตัวและเรื่องส่วนรวมออกจากกันได้ชัดเจน ซึ่งมีสาเหตุมาจากพื้นฐาน ความคิดแบบดั้งเดิมของคนไทยและปัจจัยที่เอื้อให้เกิดพฤติกรรมทุจริต ดังนี้

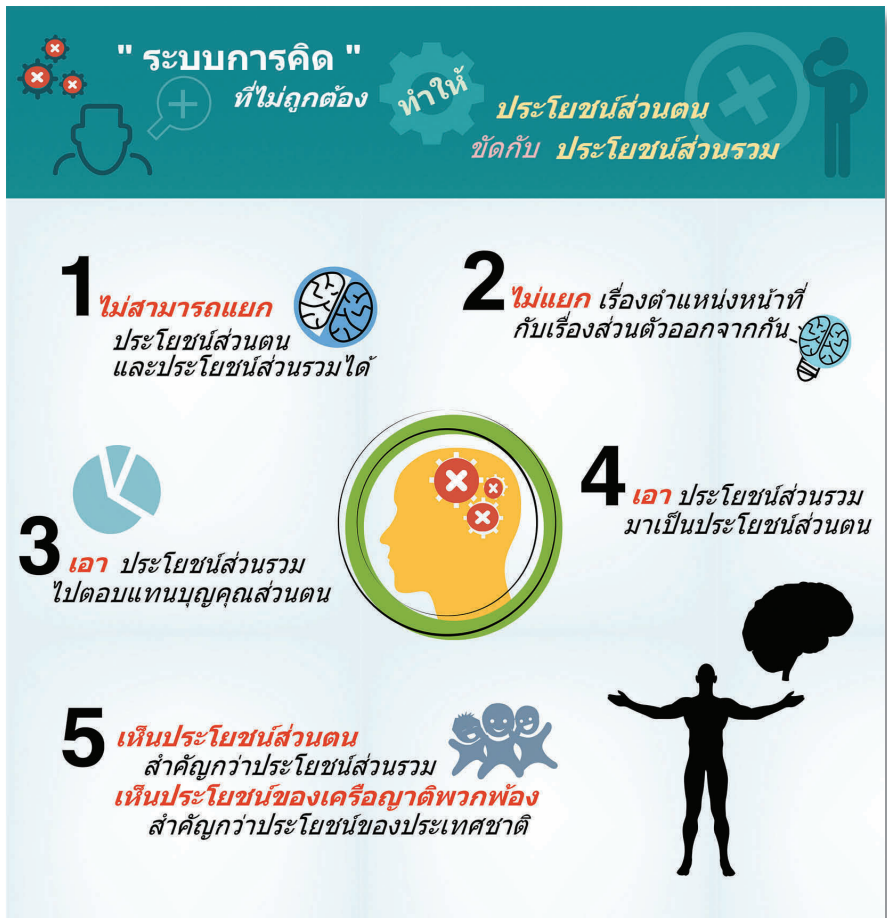
๑) มีฐานคิดในลักษณะบูรณาการ (หรือ ระบบคิดฐานสิบ) * คือ คนไทย ไม่สามารถแยกแยะระหว่างเรื่องส่วนตัวกับเรื่องส่วนรวมออกจากกันอย่างสิ้นเชิง ดังนี้

(๑) คนไทยมีฐานความเชื่อในอดีตที่เห็นว่า ขุนนางหรือผู้มีตำแหน่ง ในราชการสามารถค้าขายได้โดยไม่เป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ

(๒) ตำแหน่งหน้าที่ราชการสามารถนำมาซึ่งผลประโยชน์ส่วนตัว จึงไม่มีการแยกแยะระหว่างประโยชน์ส่วนตัวออกจากประโยชน์ส่วนรวม

(๓) ทศนคติและแนวความคิดของคนในสังคมไทยยังเป็นระบบ คิดแบบฐานสิบ (คือ ไม่แยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวของผู้มีอำนาจกับ ผลประโยชน์ส่วนรวม) จึงพัฒนาไม่ทันกับพื้นฐานแนวคิดของระบบกฎหมายสากล ที่เป็นระบบคิดแบบฐานสอง (คือ แยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวออกจาก ผลประโยชน์ส่วนรวมอย่างชัดเจน)

การที่ประโยชน์ส่วนรวมต้องตกไปเป็นประโยชน์ส่วนตนนั้น สาเหตุหนึ่งนั้น มาจากการมีระบบฐานความคิดที่ไม่ถูกต้องไม่สามารถแยกประโยชน์ส่วนตน และประโยชน์ส่วนรวมได้

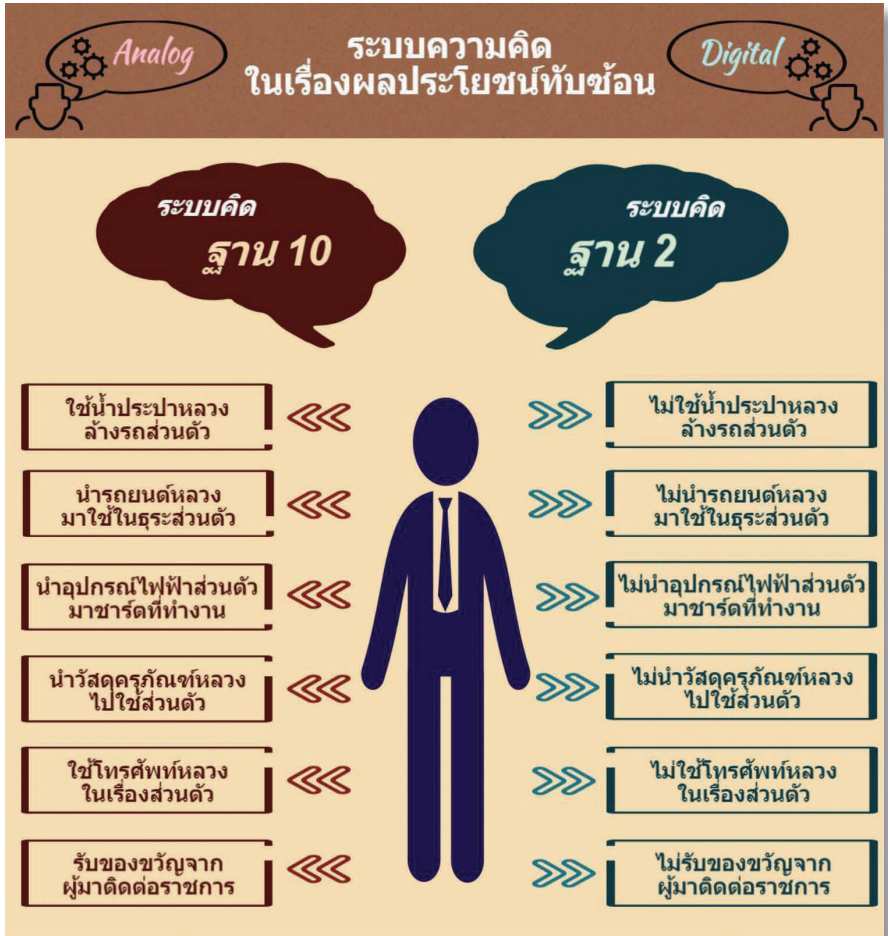

* แหล่งข้อมูล : ชุดความรู้การเฝ้าระวังการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ ชุดที่ ๓ : แก์ทุจริต "คิดฐานสอง"
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) หน้า ๑๕

เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับนิยามระบบคิดแบบฐานสิบและฐานสอง
ยิ่งขึ้นขอแสดงภาพแสดงกระบวนการทางความคิด (Mind Set) ระบบความคิด
ในเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน* ดังนี้

* แหล่งข้อมูลจากหนังสือคู่มือผลประโยชน์ทับซ้อน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข หน้า ๙

* แหล่งข้อมูลจากหนังสือคู่มือผลประโยชน์ทับซ้อน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข หน้า ๑๐

การปฏิบัติงานแบบใช้ระบบคิดฐานสอง (Digital)

การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีระบบการคิด
ที่สามารถแยกออกอย่างชัดเจนว่า
สิ่งไหนถูก สิ่งไหนผิด สิ่งไหนทำได้
สิ่งไหนทำไม่ได้ สิ่งไหนคือประโยชน์ส่วนตน
สิ่งไหนคือประโยชน์ส่วนรวม ไม่นำมาปะปนกัน

ไม่นำสิ่งของราชการมาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน
ไม่เบียดบังราชการ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
หรือของหน่วยงานเหนือกว่าประโยชน์ของตนเอง
ไม่แสวงหาประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่ราชการ
ไม่รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากการปฏิบัติหน้าที่

**กรณีเกิดการขัดกันระหว่าง
ประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม
จะต้องยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก**

การปฏิบัติงานแบบใช้ระบบคิดฐานสิบ (Analog)

การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐยังมีระบบการคิด
ที่นำประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม
มาปะปนกันไปหมด แยกแยะไม่ออก
ว่าสิ่งไหนคือประโยชน์ส่วนตน
สิ่งไหนคือประโยชน์ส่วนรวม

นำสิ่งของราชการมาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน
เบียดบังราชการ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน
เหนือกว่าประโยชน์ของส่วนรวมหรือของหน่วยงาน
จะคอยแสวงหาประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่ราชการ
เพื่อตนเอง เครือญาติ หรือพวกพ้อง

**กรณีเกิดการขัดกันระหว่าง
ประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม
จะต้องยึดประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก**

๒) มีฐานคิดในเรื่องการตอบแทนบุญคุณ โดยเฉพาะบุญคุณทางการเมือง เช่น การเอื้อประโยชน์ให้ผู้เคยสนับสนุน คະแนนเสียง หรือตอบแทนตำแหน่งให้ โดยจะไม่ใช่การตอบแทนด้วยตัวเงินเป็นหลัก แต่เป็นตอบแทนในลักษณะผลประโยชน์อย่างอื่น เช่น การให้ผลประโยชน์ หรือตำแหน่งทางการเมือง เป็นต้น

๓) มีพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินที่สุรุ่ยสุร่าย ทำให้รายรับไม่สมดุลกับรายจ่าย เช่น มีภาระการใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล หรือเลี้ยงดูครอบครัว ฯลฯ ทำให้มีพฤติกรรมที่ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดโดยสมัครใจ หรือมีพฤติกรรมที่ยักยอกประโยชน์ส่วนรวมเข้าเป็นประโยชน์ส่วนตัว เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนรวม และประโยชน์ส่วนตัว

๔) มีความจำเป็นในการรักษาตัวรอดและลดการเผชิญปัญหากับค่านิยม
การมีผลประโยชน์ทับซ้อน ทำให้ตนเองต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกัผลประโยชน์ทับซ้อนด้วยสาเหตุส่วนหนึ่งนั้นคือปัจจัยทางสังคม ซึ่งเป็นลักษณะ “ตัวกูของกู” อันเป็นค่านิยมของสังคมที่เน้นเรื่องวัตถุนิยม การอยากมี อยากได้ การรักษาหน้าตาและยกหน้าตาทางสังคม ทำให้ต้องมีการแสวงหาทรัพย์สินและอำนาจมากขึ้น อย่างไรก็ตาม มีข้อน่าสังเกตว่า ในด้านสังคม การเข้าไปมีผลประโยชน์ทับซ้อนเพราะความจำยอม หรือเป็นการช่วยเหลือกันตามระบบอุปถัมภ์ จากการสำรวจทัศนคติในเรื่องดังกล่าวจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง พบว่ายังเป็นปัจจัยทางสังคมที่เอื้อต่อการมีพฤติกรรมการทุจริตหรือการก่อให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อนที่ยังมีน้ำหนักน้อย

๕) โครงสร้างการบริหาร และการมีระบบการตรวจสอบถ่วงดุล
ซึ่งฝ่ายตรวจสอบยังขาดความเข้าใจและระบบยังไม่มีประสิทธิภาพ จึงเอื้อต่อการมีพฤติกรรมที่เป็นไปในลักษณะการมีผลประโยชน์ทับซ้อนมากที่สุด

๖) ปัญหาการมีผลประโยชน์ทับซ้อนเกิดจากปัจจัยด้านกฎหมาย

ดังจะเห็นได้ว่า ตัวบทกฎหมายยังไม่ตอบสนองต่อสภาพปัญหา และทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน กล่าวคือ บทลงโทษทางกฎหมายยังไม่เพียงพอต่อการ “ป้องกัน” และ “ป้องปราม” ผู้ที่จะกระทำหรือคิดที่จะกระทำเท่าที่ควร

๑.๖ พฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการมีผลประโยชน์ทับซ้อน

- ๑) การปฏิสัมพันธ์กับภาคเอกชน
- ๒) การทำสัญญาจัดซื้อจัดจ้าง
- ๓) การตรวจตราเพื่อควบคุมคุณภาพมาตรฐานของการทำงานหรืออุปกรณ์
- ๔) การอนุมัติหรืออนุญาต การออกใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพ
- ๕) การกระจายงบประมาณ
- ๖) การปรับการลงโทษ
- ๗) การให้เงินหรือสิ่งของช่วยเหลือผู้เดือดร้อน การตัดสินใจพิพาท
- ๘) การรับของขวัญ ของกำนัลจากผู้ที่มาติดต่ออันเกี่ยวข้องในการปฏิบัติ

สรุปสาระสำคัญ

- **กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน** ประกอบด้วย (๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๐๐ , ๑๐๓ และ ๑๐๓/๑ และ (๒) ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมดาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ รวมทั้ง (๓) ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน

- **สำนักงาน ก.พ.** ได้นิยามความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม หรือ Conflict of Interest ว่าหมายถึง สถานการณ์ หรือการกระทำที่บุคคลไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง ข้าราชการ พนักงาน บริษัท หรือผู้บริหารมีประโยชน์ส่วนตัวมากจนมีผลต่อการตัดสินใจ หรือการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหน้าที่ที่บุคคลนั้นรับผิดชอบอยู่ และส่งผลกระทบต่อประโยชน์ของส่วนรวม

- **ประเภทของผลประโยชน์ทับซ้อน** ประกอบด้วย (๑) การรับของขวัญหรือรับผลประโยชน์ (๒) การหาประโยชน์ให้ตนเอง (Self-Dealing) (๓) การทำงานหลังเกษียณ (Post-Employment) (๔) การทำงานพิเศษ (Outside Employment or Moonlighting) (๕) การรับรู้ข้อมูลภายใน (Inside Information) (๖) การนำทรัพย์สินของหน่วยงานไปใช้ชั่วคราวในกิจการที่เป็นของส่วนตน เพื่อประโยชน์ส่วนตัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐและทำให้หน่วยงานของรัฐเสียหายหรือเสียประโยชน์ (๗) การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง (Pork Barreling)

- **ปัจจัยที่ทำให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน** เนื่องจากคนไทยมีฐานคิดในลักษณะบูรณาการ คือ ไม่สามารถแยกแยะระหว่างเรื่องส่วนตัวกับเรื่องส่วนรวมออกจากกันได้ อย่างสิ้นเชิง มีฐานคิดในเรื่องการตอบแทนบุญคุณ โดยเฉพาะบุญคุณทางการเมือง หรือมีพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินที่สุรุ่ยสุร่าย ทำให้รายรับไม่สมดุลกับรายจ่าย และมีความจำเป็น

ในการรักษาตัวรอดและยึดถือค่านิยมของสังคมที่เน้นเรื่องวัตถุนิยม นอกจากนี้ โครงสร้างการบริหาร และระบบการตรวจสอบถ่วงดุลยังไม่มีประสิทธิภาพ และตัวบทกฎหมายที่มีอยู่ยังไม่ตอบสนองต่อสภาพปัญหา หรือยังไม่เพียงพอต่อการ “ป้องกัน” และ “ป้องปราม” ผู้ที่จะกระทำหรือคิดที่จะกระทำผิดที่เอื้อต่อการมีผลประโยชน์ทับซ้อนเท่าที่ควร

● **พฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการมีผลประโยชน์ทับซ้อน** เช่น การปฏิสัมพันธ์กับภาคเอกชน การทำสัญญาจัดซื้อจัดจ้าง การอนุมัติหรืออนุญาต การออกใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพ การรับของขวัญ ของกำนัลจากผู้ที่มาติดต่ออันเกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นต้น

บทที่ ๒

แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกัน
ผลประโยชน์ทับซ้อน

“...งานของแผ่นดิน เป็นงานส่วนรวม มีผลเกี่ยวเนื่องถึงความเจริญขึ้น
หรือเสื่อมลงของบ้านเมืองและสุขทุกข์ของประชาชนทุกคน.

ข้าราชการผู้ปฏิบัติบริหารงานของแผ่นดิน

จึงต้องสำนึกตระหนักในความรับผิดชอบที่มีอยู่

และตั้งใจพยายามปฏิบัติหน้าที่โดยเต็มกำลังความสามารถ

ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และด้วยปัญญาวิคิดพิจารณา

ว่าสิ่งใดเป็นความเจริญ สิ่งใดเป็นความเสื่อม

อะไรเป็นสิ่งที่ต้องทำ อะไรเป็นสิ่งที่ต้องละเว้นและกำจัด อย่างชัดเจน ถูก ตรง....”

พระบรมราชาบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน

เนื่องในโอกาสวันข้าราชการพลเรือน ปีพุทธศักราช ๒๕๕๐

เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๐

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

๑. แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันมิให้มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติ มาตรา ๑๐๐ แห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๑.๑ การเตรียมตัวก่อนเข้าสู่ตำแหน่ง (ก่อนเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ)

เมื่อบุคคลผู้ใดก็ตามมีความประสงค์จะเข้ามาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และเมื่อมีความประสงค์เข้ามาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งที่มีกฎหมายบัญญัติห้ามมิให้ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม เช่น ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐ การเตรียมการก่อนเข้าสู่ตำแหน่งจึงมีความสำคัญยิ่ง การไม่เตรียมความพร้อมจะทำให้บุคคลนั้นมีสภาพปัญหาส่วนตนที่จะต้องรักษาผลประโยชน์ส่วนตนไว้ เมื่อเข้ามาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ การประกอบอาชีพบางอย่างที่ได้กระทำไว้กับรัฐ หรือการอยู่ในฐานะต่างๆ ในธุรกิจการค้าของเอกชนที่ทำไว้ก่อนเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ อาจจะเป็นสิ่งที่กฎหมายห้ามกระทำหรือห้ามดำเนินการ เมื่อบุคคลนั้นได้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังนั้น เมื่อไม่มีการเตรียมตัวในเรื่องนี้ จึงเป็นต้นเหตุของการกระทำผิดกฎหมาย และจะส่งผลร้ายต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น เช่น การต้องพ้นจากตำแหน่ง การได้รับโทษจำคุก หรือทั้งจำทั้งปรับ เป็นต้น

ก่อนเข้ารับตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐ บุคคลนั้นๆ จะต้องเตรียมตัว โดยตรวจสอบตนเอง คู่สมรส บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ว่าได้มีการดำเนินกิจการใดๆ บ้าง เมื่อครั้งที่ตนเองอยู่ในสถานะของเอกชนที่ได้ทำธุรกิจหรือทำการค้าไว้กับรัฐ โดยจะต้องตรวจสอบการเป็นคู่สัญญากับรัฐ การรับสัมปทานจากรัฐหรือการเป็นกรรมการผู้จัดการ การถือหุ้นหรือการเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการหรือการเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนต่างๆ ว่ามีหรือไม่อย่างไร และต้องสำรวจกิจการต่างๆ ของคู่สมรส รวมถึงการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบว่าการเข้าสู่ตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตนเองและคู่สมรส บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ จะต้องดำเนินการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการทำการค้า การทำธุรกิจนั้นๆ อย่างไร เมื่อไร ภายในเวลากำหนดอย่างไร

๑.๒ การปฏิบัติหน้าที่หรือดำรงตนในระหว่างที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๑) **เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่ง** เช่น ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐ ต้องไม่ดำเนินกิจการใดๆ ที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐๐ แห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เช่น ห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐทำธุรกิจกับหน่วยงานของรัฐ รวมถึงการห้ามมีส่วนได้ส่วนเสียในสัญญาที่ได้ทำกับหน่วยงานของรัฐ และการห้ามเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในธุรกิจของเอกชนที่เจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นมีอำนาจควบคุม กำกับ ดูแล ตรวจสอบหรือดำเนินคดี การห้ามรับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทาน หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐที่มีลักษณะผูกขาดตัดตอนไม่ว่าในทางตรงหรือทางอ้อม รวมถึงการเป็นผู้ถือหุ้นหรือเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทาน หรือได้ทำสัญญาในลักษณะดังกล่าว และยังได้บัญญัติห้ามการเข้าไปมีส่วนได้ส่วนเสียในฐานะต่างๆ ในธุรกิจของเอกชน ซึ่งรวมถึงการทำงานในฐานะพนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชน ที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

๒) **คู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐ** กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้ห้ามคู่สมรสให้ดำเนินกิจการใดๆ ที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมไว้ด้วย

การทำความเข้าใจกับคู่สมรสให้ปฏิบัติตามกฎหมายจึงมีความสำคัญ หากไม่สามารถทำความเข้าใจกับคู่สมรสให้เข้าใจในหลักการของกฎหมายได้แล้ว หรือเกิดความเข้าใจในข้อกฎหมายที่ไม่ถูกต้อง หรือในกรณีที่คู่สมรสได้กระทำความผิดแล้ว พลังเหลือหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์และเป็นการดำเนินกิจการที่เป็น การต้องห้ามตามกฎหมายในมาตรา ๑๐๐ การดำเนินกิจการของคู่สมรสนั้น จะนำมาซึ่งภัยและโทษกับเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น กล่าวคือ แม้ตนเองจะมีได้กระทำการที่กฎหมายบัญญัติเป็นความผิดไว้ แต่หากได้ปล่อยปละละเลยไม่ใส่ใจกับ

การดำเนินการของคู่สมรส ทำให้คู่สมรสดำเนินการต่างๆ ตามที่กฎหมายห้ามไว้ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นจะต้องได้รับโทษทางอาญาที่เกิดจากการกระทำของคู่สมรส โดยจะต้องถูกระวางโทษจำคุกหรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับแล้วแต่กรณี

ดังนั้น การทำความเข้าใจกฎหมาย มาตรา ๑๐๐ เพื่อให้รู้ถึงข้อห้ามกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐและข้อห้ามมิให้คู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐและคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นๆ ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะเพิกเฉยหรือละเลยมิได้

๑.๓ การดำเนินการในภายหลังที่พ้นจากตำแหน่ง (พ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐยังไม่ถึง ๒ ปี)

กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตามมาตรา ๑๐๐ ได้บัญญัติห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้ดำเนินการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม โดยห้ามดำเนินการนั้นต่อไปอีกเป็นเวลา ๒ ปี นับแต่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นได้พ้นจากตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งนั้นๆ แล้ว การห้ามในส่วนนี้ได้ห้ามการดำเนินการของคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย

๒. กรณีการรับของขวัญหรือรับผลประโยชน์

การรับของขวัญหรือผลประโยชน์ มีแนวโน้มที่เป็นไปได้มากที่เราจะรับของขวัญหรือผลประโยชน์ โดยเฉพาะสิ่งที่ถูกใจเรา บุคคลอาจสงสัยว่า การรับของขวัญหรือผลประโยชน์ใดๆ ถือได้ว่าเป็นความผิด แต่ผู้รับมักจะหาเหตุผลเข้าข้างตัวเอง ดังนี้

**โปรตุเกสก็เคยเสนอว่าเหตุผลที่ใช้กล่าวอ้างนี้
ไม่สามารถปกป้องท่านจากการถูกดำเนินคดีทางวินัย
หากการกระทำของท่านเป็นการกระทำที่มีขอบ**

" ฉันรู้ว่าไม่ควรรับของดังกล่าว
แต่ด้วยมารยาทจึงไม่กล้า
ปฏิเสธหน้าใจ หรือหากไม่รับ
จะเป็นการทำลายสัมพันธ์ภาพ
ระหว่างผู้ให้กับองค์กร
หรือตัวเอง "

" เพราะฉันเป็นคนพิเศษจริงๆ
ดังนั้น ผู้บังคับบัญชาจึงชอบฉัน
และเป็นเรื่องธรรมดา
ที่ฉันมักจะเป็นคนแรกเสมอ
ที่ได้รับโอกาส
ให้ไปฝึกอบรม/สัมมนา "

" ดูลิ ฉันอุตส่าห์เวลา
นอกเวลาราชการทำงาน
ดังนั้น มันเป็นการยุติธรรม
ที่เราจะได้รางวัล
ผลประโยชน์พิเศษบ้าง "

" คนอื่นๆ ก็ทำเช่นนี้
ทำไมฉันจะทำบ้างไม่ได้ "

" ฉันไม่เห็นมี
กฎระเบียบใดๆ เกี่ยวกับการ
ให้ของขวัญ
ดังนั้น ฉันก็ไม่ได้
ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ใดๆ "

" มันเป็นแค่ตัวอย่างฟรี
ให้ทดลองใช้และฉันก็ไม่คิดว่า
หน่วยงานของฉัน
จะสั่งสินค้าชนิดนี้ แม้ว่า
ฉันจะให้คำแนะนำก็ตาม "

คำแนะนำ

ท่านควรดำเนินการ ดังนี้ ในการรับของขวัญหรือผลประโยชน์ใดๆ ท่านควรพิจารณาตอบคำถาม ๓ ข้อนี้ เพื่อใช้ในการตัดสินใจว่าจะรับหรือไม่รับของขวัญหรือผลประโยชน์นั้นๆ คือ

๒.๑ เราควรรับหรือไม่ : ตามหลักการทางจริยธรรม แม้ว่าเราไม่ควรรับ แต่มีหลายโอกาสที่เราไม่สามารถปฏิเสธได้ หรือเป็นการรับในโอกาสที่เหมาะสมตามขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมหรือให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม อย่างไรก็ตาม มีหลายโอกาสที่ไม่เป็นการเหมาะสมที่จะรับอย่างยิ่ง ดังนี้

๑) ถ้าเป็นการให้เงิน ท่านต้องปฏิเสธ ไม่ว่าจะเป็นโอกาสใดๆ หรือการรับเงินสดหรือสิ่งใดๆ ที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินได้ เช่น หุ่น พันทับตร หรือล็อตเตอรี่ ฯลฯ ล้วนเข้าข่ายการรับสินบน และเป็นการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนทั้งสิ้น

๒) หากได้รับการเสนอสิ่งใดๆ นอกเหนือจากเงิน สิ่งที่ควรนำมาเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ คือ ให้พิจารณาว่า ทำไมเขาจึงเสนอของขวัญหรือผลประโยชน์ดังกล่าวให้เรา และการเสนอของดังกล่าวานั้น มีผลต่อการตัดสินใจในการปฏิบัติตนหรือไม่ หรือควรพิจารณาบนหลักการปฏิบัติงานในภาครัฐ ที่อยู่บนพื้นฐานว่า การกระทำและการตัดสินใจใดๆ จะต้องกระทำด้วยความเป็นกลาง ปราศจากการมีส่วนได้ส่วนเสียในการให้บริการ และปกป้องผลประโยชน์ของสังคมไทยโดยรวม

ดังนั้น องค์กรหรือบุคคลใดๆ ไม่ควรใช้ของขวัญหรือผลประโยชน์มาแสวงหาความชอบ ผลประโยชน์ให้กับองค์กรของตนหรือตนเอง เหนือองค์กรหรือบุคคลอื่น ทำให้สั่นคลอนความเชื่อถือไว้วางใจที่ประชาชนมีต่อรัฐ และทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมในสังคม

๒.๒ เราควรรายงานการรับหรือไม่ : ท่านควรมีแนวทางพิจารณา ดังนี้

๑) ศึกษาหลักการและแนวคิดที่ใช้ประกอบการดำเนินการตามนโยบายการให้และรับของขวัญ และผลประโยชน์ของข้าราชการพลเรือนและเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ เช่น ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ข้อบังคับว่าด้วยจรรยาข้าราชการของส่วนราชการ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓

๒) ศึกษาและยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่า ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐจะรับของขวัญหรือผลประโยชน์อื่นใดไม่ได้ เว้นแต่โดยธรรมจรรยาเท่านั้น คือ ตามปกติ ตามธรรมเนียมและประเพณี โดยต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขว่า จะรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติพี่น้องตามสมควรแก่ฐานะ แต่ถ้าเป็นบุคคลอื่นต้องไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท

๓) ทำความเข้าใจเกี่ยวกับนิยามและประเภทของของขวัญหรือผลประโยชน์อื่นใดให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ว่า หมายถึง

๓.๑) สิ่งใดๆ หรือบริการใดๆ (เงิน ทรัพย์สิน สิ่งของ บริการหรืออื่นๆ ที่มีมูลค่า) ที่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐให้และ/หรือได้รับ ที่นอกเหนือจากเงินเดือนรายได้ และผลประโยชน์จากการจ้างงานในราชการปกติ

๓.๒) ของขวัญหรือผลประโยชน์อื่นใด แบ่งได้เป็น ๒ ประเภท ได้แก่ ประเภทแรก คือ ของขวัญที่สามารถคิดราคาได้ (Tangible Gifts) หมายรวมถึงสินค้าบริโภค ความบันเทิง การต้อนรับให้ที่พัก การเดินทาง อุปกรณ์เครื่องใช้ เช่น ตัวอย่างสินค้า บัตรของขวัญ เครื่องใช้ส่วนตัว บัตรกำนัล บัตรลดราคาสินค้าหรือบริการ หรือเงิน เป็นต้น และประเภทที่สอง คือ ของขวัญและประโยชน์อื่นใดที่คิดเป็นราคาไม่ได้ (Intangible Gifts and Benefits) หมายถึง สิ่งใดๆ หรือบริการใดๆ ที่ไม่สามารถ

คิดเป็นราคาที่จะซื้อขายได้ เช่น การให้บริการส่วนตัว การปฏิบัติด้วยความชอบส่วนตัว การเข้าถึงประโยชน์ หรือการสัญญาว่าจะให้หรือการสัญญาว่าจะได้รับประโยชน์มากกว่าคนอื่น ๆ

ประโยชน์อื่นใด เช่น

- การลดราคา
- การรับความบันเทิง
- การรับบริการ
- การรับการฝึกอบรม
- สิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน

๓.๓) ของขวัญทั้งหมดที่มีค่าทางประวัติศาสตร์หรือวัฒนธรรม เช่น งานศิลปะ พระพุทธรูป เครื่องประดับโบราณ ฯลฯ แม้จะมีขนาดเล็ก แต่ก็ถือว่าของขวัญนั้นๆ เป็นทรัพย์สินขององค์กรไม่ว่าจะมีราคาเท่าใด

๓.๔) ของขวัญหรือผลประโยชน์ที่ได้รับเมื่อเทียบกับราคาตลาด มีค่าน้อยกว่า ๓,๐๐๐ บาท ไม่ต้องรายงานหรืออาจเก็บเป็นของตนเองได้ ทั้งนี้ เพื่อปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา* ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓

๓.๕) ของขวัญหรือผลประโยชน์ใดๆ เมื่อเทียบกับราคาตลาด มีค่าเกิน ๓,๐๐๐ บาท ต้องรายงานหน่วยงานและลงทะเบียนไว้

๓.๖) ถ้าของขวัญหรือผลประโยชน์ที่มีค่าทางการตลาดระหว่าง ๓,๐๐๐-๑๕,๐๐๐ บาท และเจ้าหน้าที่มีความจำเป็นต้องรับ ให้องค์กรโดยหัวหน้าส่วนราชการตัดสินใจว่าสมควรให้ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐคนนั้นๆ รับทรัพย์สินดังกล่าวหรือไม่

* โดยธรรมจรรยา หมายถึง โดยปกติ ตามธรรมเนียม / ประเพณี / วัฒนธรรม หรือตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม

๓.๗) ถ้าของข่วัญหรือผลประโยชน์มีค่าทางการตลาดมากกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท ให้ส่งมอบเป็นทรัพย์สินขององค์กร เพื่อใช้ประโยชน์สาธารณะหรือตามความเหมาะสม องค์กรอาจพิจารณาอนุญาตให้ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเก็บรักษาของไว้เป็นกรณีไป เช่น ของข่วัญในการย้ายหน่วยงาน ขณะดำรงตำแหน่งเดิมของข่วัญในโอกาสเกษียณอายุราชการหรือลาออกจากงาน เป็นต้น

๓.๘) ถ้าในปีงบประมาณใดๆ คุณค่ารวมของของข่วัญและ/หรือผลประโยชน์ที่ได้รับจากผู้ให้คนเดียวกัน กลุ่มเดียวกัน หรือผู้ที่มีความสัมพันธ์กันหลายๆ ครั้ง เมื่อรวมกันทั้งปีมีค่ามากกว่า ๓,๐๐๐ บาท ต้องรายงานของข่วัญหรือผลประโยชน์แต่ละอย่างที่ได้รับ

๓.๙) ถ้าในปีงบประมาณใดๆ ได้ของข่วัญและ/หรือผลประโยชน์ที่ได้รับจากผู้รับบริการ แม้จะต่างคนต่างกลุ่ม เพื่อเป็นการขอบคุณในการให้บริการที่ดี แต่เมื่อรวมกันแล้วมีค่ามากกว่า ๓,๐๐๐ บาท ต้องรายงานของข่วัญหรือผลประโยชน์แต่ละอย่างนั้น

๓.๑๐) ของข่วัญและ/หรือผลประโยชน์ใดๆ ที่ได้รับเพื่อเป็นการขอบคุณจากผู้รับบริการ (ประชาชนและองค์กรเอกชน) ที่ได้อย่างสม่าเสมอ บ่อยครั้ง อาจทำให้เกิดข้อสงสัยจากประชาชนว่ามีอิทธิพลบิดเบือน ก่อให้เกิดอคติในการให้บริการของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรืออาจก่อให้เกิดความรู้สึกชอบ และคาดหวังว่า จะได้รับของข่วัญหรือผลประโยชน์เมื่อมีผู้มารับบริการ ควรปฏิเสธการรับ

๓.๑๑) เงินสดหรือสิ่งใดๆ ที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินได้ ต้องปฏิเสธไม่รับไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดๆ

๒.๓ เราสามารถเก็บไว้เป็นของตนเองได้หรือไม่

๑) ปกติสามารถเก็บรักษาไว้เอง หากมีค่าไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท

๒) หากมีราคาทางการตลาดระหว่าง ๓,๐๐๐ – ๑๕,๐๐๐ บาท ส่วนราชการต้องพิจารณาตัดสินว่า ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นๆ จะเก็บไว้เองได้หรือไม่

๓) หากราคามากกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท จะต้องให้เป็นทรัพย์สินของส่วนราชการ และส่วนราชการพิจารณาตัดสินว่า จะใช้ประโยชน์อย่างไร

ประเด็น	การตัดสินใจ
เจตนาธรรมณ์	อะไรเป็นเจตนาของการให้ของขวัญหรือผลประโยชน์
กฎ ระเบียบ	มีกฎ ระเบียบ หรือนโยบายอะไรที่เกี่ยวกับการให้ของขวัญและหรือผลประโยชน์
ความเปิดเผย	มีการเปิดเผยต่อสาธารณชนเพียงใด
คุณค่า	ของขวัญและหรือผลประโยชน์มีค่าราคาเท่าใด
หลักจริยธรรม	มีหลักจริยธรรมที่เกี่ยวกับการรับของขวัญหรือไม่
อัตลักษณ์	ผู้ให้ม้อัตลักษณ์เพื่ออะไร
เวลาและโอกาส	เวลาและโอกาสในการให้คืออะไร

๓. กรณีต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่เอื้อต่อการทำธุรกิจกับตัวเอง

คำแนะนำ ท่านควรดำเนินการ ดังนี้ ปฏิบัติงานด้วยความกล้าหาญ ยึดมั่นความถูกต้องดีงามและชอบธรรม ปฏิบัติงาน โดยไม่ยอมโอนอ่อนผ่อนตามอิทธิพลหรือเอื้อประโยชน์ใดๆ ให้กับบริษัทรายใดรายหนึ่ง แต่ให้ยึดการดำเนินการตามขั้นตอนของกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในทุกขั้นตอนของกระบวนการอย่างรอบคอบและเคร่งครัด และหลีกเลี่ยงการกระทำใดๆ ก็ตามที่จะเข้าข่ายการใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งหาประโยชน์ให้กับธุรกิจของครอบครัวหรือพวกพ้อง ซึ่งเป็นการใช้อำนาจที่ไม่สุจริตหรือเอื้อต่อการมีผลประโยชน์ทับซ้อน

๔. แนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน : กรณีการเรียไ

ปัจจุบันการเรียไมีรูปแบบที่หลากหลายและมีความซับซ้อนมากขึ้น แม้แต่หน่วยงานของรัฐหรือข้าราชการพลเรือนเอง ก็มีการเรียไเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์ของหน่วยงานของรัฐอยู่เสมอ เช่น การรับหรือบริจาคเงินหรือทรัพย์สินเพื่อประโยชน์สาธารณะ การทำนุบำรุงศาสนา การจัดสวัสดิการ การขอรับการสนับสนุนหรือการช่วยบรรเทาทุกข์ในเหตุการณ์สำคัญ ซึ่งถือว่าเป็นการเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การแบ่งปันช่วยเหลือเกื้อกูลกัน นับว่าเป็นวัฒนธรรมที่พึงงามของคนไทย ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินตามค่านิยมและวัฒนธรรมที่พึงงามเหล่านี้ เป็นการแสวงหาผลประโยชน์ที่ถูกต้องชอบธรรม ให้การเรียไเป็นไปตามกฎหมายและระเบียบ ก่อให้เกิดความเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ราชการและให้เกิดการใช้อำนาจหน้าที่ของข้าราชการโดยชอบ นำสู่การประพฤติที่ถูกต้อง ถูกระเบียบและไม่ก่อให้เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบ

สำนักงาน ก.พ. จึงได้กำหนดแนวทางปฏิบัติสำหรับข้าราชการพลเรือน : กรณีการเรียไ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๔.๑ วัตถุประสงค์

๑) เพื่อให้ข้าราชการพลเรือนปฏิบัติตามแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนที่สอดคล้องกับกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเรียไอย่างเคร่งครัด

๒) เพื่อให้หัวหน้าส่วนราชการและผู้บังคับบัญชาดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี พร้อมทั้งกำกับดูแลข้าราชการพลเรือนในสังกัดให้ประพฤติปฏิบัติตนในกรณีการเรียไได้อย่างถูกต้อง

๓) เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและลดความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาทางจริยธรรมที่เกิดจากการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบของข้าราชการพลเรือน

๔.๒ กลุ่มเป้าหมาย แนวทางปฏิบัตินี้ให้ครอบคลุมถึง หัวหน้าส่วนราชการ ผู้บังคับบัญชา ข้าราชการพลเรือน พนักงานราชการ และลูกจ้างในสังกัดราชการพลเรือน ตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน

๔.๓ แนวทางปฏิบัติสำหรับข้าราชการพลเรือน : กรณีการเรียไ

๑) ห้ามมิให้จัดให้มีการเรียไที่มีขอบด้วยกฎหมายตามพระราชบัญญัติ ควบคุมการเรียไ พุทธศักราช ๒๔๘๗ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไ ของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๙ มติคณะรัฐมนตรี และประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน

๒) ห้ามใช้หรือแสดงตำแหน่งหน้าที่ราชการให้ปรากฏในการดำเนินการเรียไ

๓) ห้ามใช้อำนาจหน้าที่ในฐานะข้าราชการพลเรือน สั่ง ขอร้อง หรือบังคับ ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือบุคคลอื่นช่วยทำการเรียไที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบและขั้นตอน ของกฎหมาย

๔) ห้ามมิให้นำผลการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติของผู้ใต้บังคับบัญชา หรือบุคคลอื่นที่เกิดจากการเรียไมาประกอบการพิจารณาให้คุณให้โทษ หรือใช้ในการ บริหารทรัพยากรบุคคลและไม่ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือบุคคลอื่น เกิดความเดือดร้อน หรือเกิดความอึดอัดใจ

๕) ห้ามเรียไจากข้าราชการ พ่อค้า ประชาชนเพื่อซื้อของขวัญ ให้ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ หรือผู้บังคับบัญชา เนื่องในโอกาสต่างๆ เช่น ในวันเกิด วันขึ้นปีใหม่ การโยกย้าย เลื่อนตำแหน่ง การเลี้ยงรับรองข้าราชการผู้ใหญ่หรือผู้บังคับบัญชา ที่ไปตรวจราชการ ฯลฯ หรือมอบในรูปของฝาก ของอภินันทนาการซึ่งมีราคาแพง และปราศจากเหตุตามปกติประเพณีนิยม หากประสงค์จะแสดงความยินดี หรือความปรารถนาดีควรใช้บัตรอวยพรหรือการลงนามในสมุดอวยพรแทน

๖) ห้ามจัดกิจกรรมที่กำหนดให้มีการจำหน่ายบัตรหรือบริจาคเงิน หรือทรัพย์สินที่มีการกำหนดมูลค่าแน่นอน เช่น การจำหน่ายบัตรเข้าชมการแสดง การจำหน่ายบัตรเพื่อเข้าร่วมการแข่งขันกอล์ฟหรือกีฬาอื่น เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการควบคุมการเรียไร (กคร.) หรือได้รับการยกเว้นตามกฎหมาย

๗) ห้ามใช้สัญลักษณ์ ตราสัญลักษณ์ หรือทรัพยากรของรัฐ เช่น บุคลากร ทรัพย์สิน และเวลาราชการดำเนินการเรียไร เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยกเว้นตามกฎหมาย

๔.๔ กลไกการส่งเสริมการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน : กรณีการเรียไร

๑) หัวหน้าส่วนราชการและผู้บังคับบัญชา

- ต้องศึกษาและปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียไร ได้แก่ พระราชบัญญัติควบคุมการเรียไร พุทธศักราช ๒๕๔๗ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๙ มติคณะรัฐมนตรีและประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน และต้องดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี

- ต้องส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาประพฤติปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน และป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัย ในกรณีที่การรักษาวินัยของข้าราชการมิได้ดีขึ้น ผู้บังคับบัญชามีส่วนรับผิดชอบ เพราะมิได้เสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีวินัย และมีได้ป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัย ซึ่งผู้บังคับบัญชาอาจต้องรับผิดชอบทางวินัยด้วย (หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/ว ๑๒ ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖)

๒) คณะกรรมการจริยธรรมประจำส่วนราชการ

- ให้คณะกรรมการจริยธรรมประจำส่วนราชการสอดส่องดูแลให้ข้าราชการพลเรือนปฏิบัติตามแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน : กรณีการเรียไร และนำไปสู่ปฏิบัติได้อย่างถูกต้องพร้อมทั้งส่งเสริมให้

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนพูดคุย หรือปรึกษาหารือถึงประเด็นความเสี่ยงของแต่ละส่วนราชการ เพื่อวางแผนทางการส่งเสริมและป้องกันการทุจริตประพตติมิชอบจากกรณีการเรียไรที่อาจจะเกิดขึ้น

● ในกรณีที่ข้าราชการมีความเคลือบแคลงหรือสงสัยว่า เป็นการเรียไรไม่ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง หรืออาจจะเป็นการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ให้ข้าราชการพลเรือนผู้นั้นยุติการกระทำดังกล่าวไว้ก่อน แล้วแจ้งให้ผู้บังคับบัญชา หัวหน้าส่วนราชการ และคณะกรรมการจริยธรรมประจำส่วนราชการพิจารณา เมื่อคณะกรรมการจริยธรรมวินิจฉัยเป็นประการใดแล้ว จึงปฏิบัติตามนั้น

๓) ก.พ. เพื่อให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของ ก.พ. ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘ (๗) ที่กำหนดให้มีหน้าที่ กำกับ ดูแล ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการบริหารทรัพยากรบุคคลของข้าราชการ เพื่อรักษาความเป็นธรรมและมาตรฐานด้านการบริหารงานบุคคล รวมทั้งตรวจสอบและติดตามการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ และอำนาจหน้าที่ของ ก.พ. ตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ข้อ ๒๐ (๖) ที่กำหนดให้ ก.พ. มีหน้าที่ตอบข้อสงสัยหรือคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน และข้อ ๒๑ ในกรณี ที่เรื่องนั้นเป็นเรื่องสำคัญและมีผลกระทบในวงกว้าง และยังไม่มีความวินิจฉัยของ ก.พ. หรือผู้ตรวจการแผ่นดินแล้วแต่กรณี คณะกรรมการจริยธรรมอาจส่งเรื่องให้ ก.พ. วินิจฉัยเพื่อกำหนดเป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติต่อไป ทั้งนี้ เพื่อควบคุม ดูแลแนวทางปฏิบัติดังกล่าวให้สอดคล้องกับกฎหมายและระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งเป็นการป้องกันการทุจริตประพตติมิชอบที่อาจจะเกิดขึ้นอีกทางหนึ่งด้วย

๔.๕ กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๑) พระราชบัญญัติควบคุมการเรียไร พุทธศักราช ๒๔๘๗

๒) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ

พ.ศ. ๒๕๔๔

๓) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไของหน่วยงานของรัฐ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙

๔) ประกาศคณะกรรมการควบคุมการเรียไของหน่วยงานของรัฐ เรื่อง การยกเว้นให้หน่วยงานของรัฐทำการเรียไได้โดยไม่ต้องขออนุมัติต่อคณะกรรมการควบคุมการเรียไของหน่วยงานของรัฐ หรือคณะกรรมการควบคุมการเรียไจังหวัด ตามข้อ ๑๙(๔) และ (๕) แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

๕) มติคณะรัฐมนตรี

- หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ น.ร.๐๒๐๓/ว.๙๔ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๓๒ เรื่อง การเรียไของทางราชการ

- หนังสือสำนักบริหารของนายกรัฐมนตรี ด่วน ที่ น.ว.๑๐/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๐๓ เรื่อง การเรียไซื้อของขวัญให้ผู้บังคับบัญชา การเลี้ยงรับรอง ข้าราชการผู้ใหญ่ในการไปตรวจราชการ

- หนังสือกรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร ที่ น.ว.๑๕/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๐๑ เรื่อง การไปตรวจราชการ

- หนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ น.ว.๒๘๑/๒๔๙๖ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๔๙๖ เรื่อง การเรียไเงินซื้อของขวัญให้แก่ผู้บังคับบัญชา ในโอกาสต่างๆ

- หนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ น.ว.๑๗๓/๒๔๘๗ ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๔๘๗ เรื่อง การเรียไ

๖) ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน

- หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/ว๑๒ ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖ เรื่องการกำชับให้ผู้บังคับบัญชารักษาวินัยของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา

๕. หากฝ่าฝืนจะมีโทษอย่างไร

การมีพฤติกรรมใดๆ ก็ตามที่เข้าข่ายประเภทของผลประโยชน์ทับซ้อน หรือ มีพฤติกรรมที่พร้อมฝ่าฝืนการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ย่อมส่งผลให้ถูกลงโทษ ตักเตือน ตัดเงินเดือน จนกระทั่งถึงไล่ออก ขึ้นอยู่กับ ความร้ายแรงของการฝ่าฝืน นอกจากนั้น หากพฤติกรรมนั้นๆ เข้าข่ายการรับสินบน ฉ้อฉล ทุจริต และสามารถพิสูจน์ได้ว่า ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นๆ มีการรับผลประโยชน์ ทับซ้อนหรือเข้าข่ายการมีพฤติกรรมดังกล่าว ซึ่งมีผลต่อความเป็นธรรม ก่อให้เกิด ผลประโยชน์แก่ผู้ให้โดยมิชอบ หากถูกตัดสินว่าผิดจริง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน อาจมีส่วนร่วมในการรับโทษทางอาญาด้วย

ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ หมวด ๙ การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ ส่วนรวม มาตรา ๑๐๓ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด จากบุคคล นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา ตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนด

ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ กำหนดว่า ของขวัญและผลประโยชน์อื่นใดควรต้องรายงานหรือไม่ ควรจะต้องให้ องค์กรเก็บรักษาไว้หรือไม่ หรือควรตกเป็นของราชการ ให้เทียบกับค่าตามราคาตลาด โดยต้องมีค่าน้อยกว่า ๓,๐๐๐ บาท

ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินการตามความในมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ กำหนดในเรื่องการเข้าไปมีส่วนได้เสียตามมาตรา ๑๐๐ และมีโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี ปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามประมวลกฎหมายอาญา

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๖๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๒๓/๑ กำหนดว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดในมาตรา ๑๒๓/๒ มาตรา ๑๒๓/๓ มาตรา ๑๒๓/๔ ดังนี้

มาตรา ๑๒๓/๒ ผู้ใดเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบเพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต

มาตรา ๑๒๓/๓ ผู้ใดเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งโดยเห็นแก่ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดซึ่งตนได้เรียก รับ หรือยอมจะรับไว้ก่อนที่ตนได้รับแต่งตั้งในตำแหน่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

มาตรา ๑๒๓/๔ ผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด สำหรับตนเองหรือผู้อื่นเป็นการตอบแทนในการที่จะจงใจหรือได้จงใจ เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ โดยวิธีอันทุจริต หรือผิดกฎหมายหรือโดยอิทธิพลของตน ให้กระทำการหรือไม่กระทำการในหน้าที่ อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๒๓/๕ ผู้ใดให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ เพื่อจงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับนิติบุคคลใดและกระทำไปเพื่อประโยชน์ของนิติบุคคลนั้น โดยนิติบุคคลดังกล่าว ไม่มีมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดนั้น นิติบุคคลนั้น มีความผิดตามมาตราี้ และต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งเท่าแต่ไม่เกินสองเท่า ของค่าเสียหายที่เกิดขึ้นหรือประโยชน์ที่ได้รับ

บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับนิติบุคคลตามวรรคสอง ให้หมายความถึง ลูกจ้าง ตัวแทน บริษัทในเครือ หรือบุคคลใดซึ่งกระทำการเพื่อหรือในนามของนิติบุคคลนั้น ไม่ว่าจะมียอำนาจหน้าที่ในการนั้นหรือไม่ก็ตาม

สรุปสาระสำคัญ

- แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันมิให้มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติ มาตรา ๑๐๐ แห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๑) การเตรียมตัวก่อนเข้าสู่ตำแหน่ง (ก่อนเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ)

- ก่อนเข้ามารับตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐ บุคคลนั้นๆ จะต้องเตรียมตัว โดยตรวจสอบตนเอง คู่สมรส บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะว่าได้มีการดำเนินกิจการใดๆ บ้าง
- ในขณะที่ตนเองอยู่ในสถานะของเอกชนที่ได้ทำธุรกิจหรือทำการค้าไว้กับรัฐ จะต้องตรวจสอบการเป็นคู่สัญญากับรัฐ การรับสัมปทานจากรัฐ หรือการเป็นกรรมการผู้จัดการ การถือหุ้นหรือการเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการหรือการเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนต่างๆ ว่ามีหรือไม่อย่างไร และต้องสำรวจกิจการต่างๆ ของคู่สมรส รวมถึงการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒) การปฏิบัติหน้าที่หรือดำรงตนในระหว่างที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

- เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่ง เช่น ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐ ต้องไม่ดำเนินกิจการใดๆ ที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา ๑๐๐ แห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
- คู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้ห้ามคู่สมรสมิให้ดำเนินกิจการใดๆ ที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมไว้ด้วย

๓) การดำเนินการในภายหลังที่พ้นจากตำแหน่ง (พ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐยังไม่ถึง ๒ ปี)

- กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามมาตรา ๑๐๐ ได้บัญญัติห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้ดำเนินการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม โดยห้ามดำเนินการนั้นต่อไปอีกเป็นเวลา ๒ ปี นับแต่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นได้พ้นจากตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งนั้นๆ แล้ว ทั้งนี้ ได้ห้ามการดำเนินการของคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย

● กรณีการรับของขวัญหรือรับผลประโยชน์

ท่านควรดำเนินการ ดังนี้ ในการรับของขวัญหรือผลประโยชน์ใดๆ ท่านควรพิจารณาตอบคำถาม เพื่อใช้ในการตัดสินใจว่าจะรับหรือไม่รับของขวัญหรือผลประโยชน์นั้นๆ คือ เราควรรับหรือไม่ เราควรรายงานการรับหรือไม่ เราสามารถเก็บไว้เป็นของตนเองได้หรือไม่

● หากฝ่าฝืนจะมีโทษอย่างไร

การมีพฤติกรรมใดๆ ก็ตามที่เข้าข่ายประเภทของผลประโยชน์ทับซ้อน หรือมีพฤติกรรมที่พร้อมฝ่าฝืนการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ย่อมส่งผลให้ถูกลงโทษ ตักเตือน ตัดเงินเดือน จนกระทั่งถึงไล่ออก ขึ้นอยู่กับความร้ายแรงของการฝ่าฝืน หากถูกตัดสินว่าผิดจริง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนอาจมีส่วนร่วมในการรับโทษทางอาญาด้วย

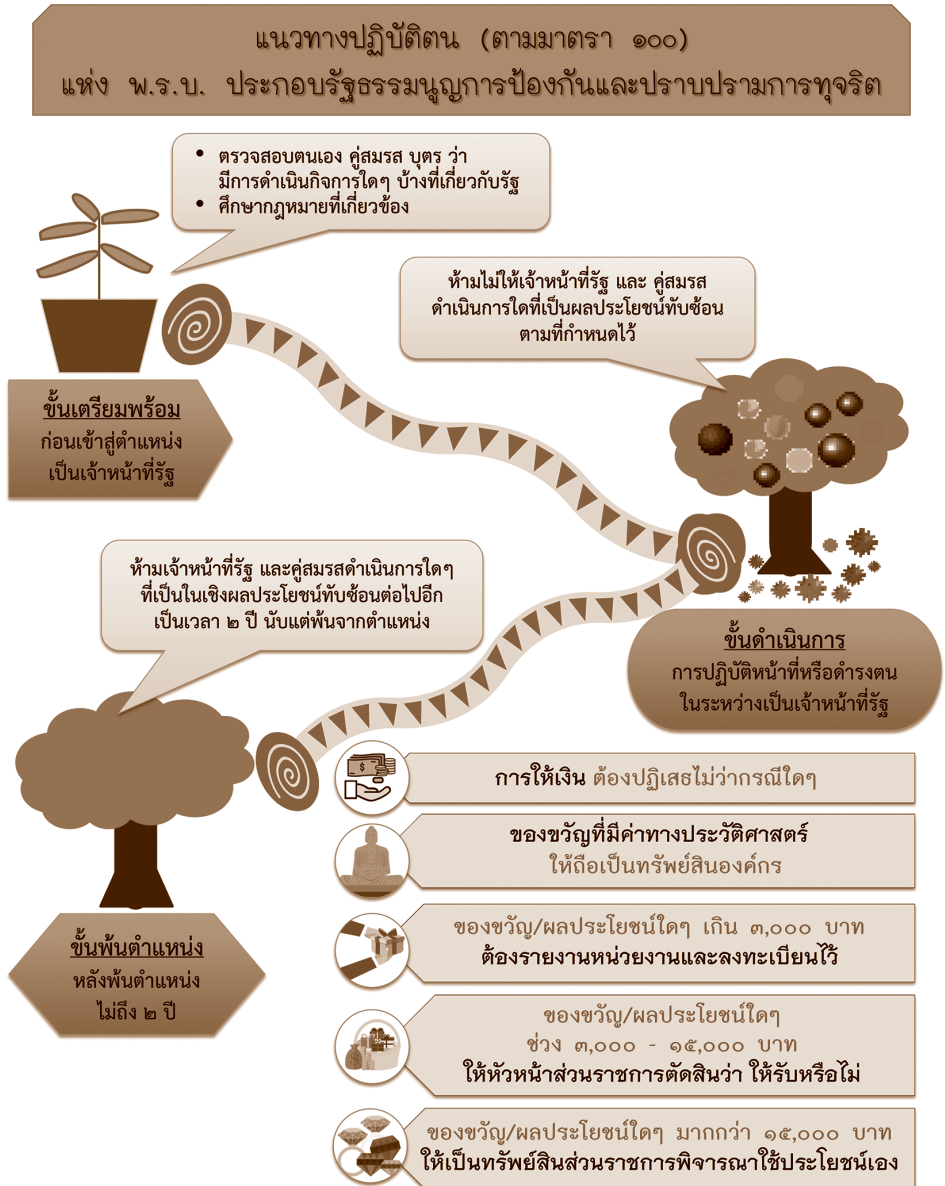
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดในมาตรา ๑๒๓/๒ มาตรา ๑๒๓/๓ มาตรา ๑๒๓/๔ กำหนดว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐเรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ ต้องระวางโทษสูงสุด คือ จำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

กรณีฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะมีโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี ปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ และยังมี ความผิดฐานกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามประมวลกฎหมาย ของอาญาด້ว้ย

● **แนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน :
กรณีการเรียไรร**

ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐและสำนักงานมีหน้าที่ต้องศึกษาและปฏิบัติ ตามแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน รายงานการเรียไรรและการรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดเป็นรายบุคคลและ ประจำปีงบประมาณเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงาน ก.พ. สำนักงานปลัด สำนัคนายกรัฐมนตรี เป็นต้น

ใคร? อยู่ภายใต้บังคับ

มาตรา ๑๐๐

- นายกรัฐมนตรี
- รัฐมนตรี
- ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- รองผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การบังคับใช้

ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งดังกล่าวและหรือคู่สมรสหรือพินดาแห่งยังไม่ถึง ๒ ปี ดำเนินการ ดังนี้

- (๑) เป็นคู่สัญญา / มีส่วนได้เสียในสัญญากับหน่วยงานที่ปฏิบัติหรือกำกับดูแล ฯลฯ
- (๒) เป็นหุ้นส่วน / ผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานที่ปฏิบัติหรือกำกับดูแล ฯลฯ
- (๓) รับสัมปทาน / คงไว้ซึ่งสัมปทาน หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ ฯลฯ หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทาน ฯลฯ
- (๔) เป็นกรรมการ / ที่ปรึกษา / ตัวแทน / พนักงาน / ลูกจ้างในธุรกิจเอกชนที่อยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานรัฐที่ตนสังกัดอยู่ ฯลฯ

มาตรา ๑๐๓

การห้ามไม่ให้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด

ประโยชน์อื่นใด ได้แก่ ...

การรับบริการ / การรับความบันเทิง /
การลดราคา / การรับการฝึกอบรม /
สิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกันนี้

เจ้าหน้าที่ของรัฐ(ทุกตำแหน่ง) จะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดได้จะต้องเป็นกรณีที่มีกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับ ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอนุญาตให้รับได้

เจ้าหน้าที่ของรัฐ จะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยจรรยาตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดได้ ดังนี้

- (๑) จากญาติที่ให้โดยเสนหา ตามจำนวนที่เหมาะสมตามฐานานุรูป
- (๒) จากบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ญาติ ซึ่งมีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคล แต่ละโอกาสไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท

* แหล่งข้อมูล : ชุดความรู้การเฝ้าระวังการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ ชุดที่ ๓ : แก่ทุจริต “คิดฐานสอง”

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) หน้า ๓๖-๓๙

กรณีศึกษา

กรณีศึกษาที่ ๑

ข้าราชการได้รับมอบหมายให้เป็นการกำหนดขอบเขตการดำเนินโครงการ

กำหนดคุณลักษณะเฉพาะเป็นพิเศษ
เพื่อให้บริษัทของญาติสามีชนะการประมูล

ข้อพึงปฏิบัติ

กำหนด SPEC โดยคำนึงถึง
ประโยชน์และความคุ้มค่า
ของทางราชการเป็นสำคัญ

ปฏิบัติตามกฎหมาย
ที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อ
จัดจ้างอย่างเคร่งครัด

เปิดเผยข้อมูล
ตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสาร
พ.ศ. ๒๕๔๐

กรณีศึกษาที่ ๒

ผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐ
ได้รับมอบหมายให้เป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่ง

บริษัทผมจะออกตัวเครื่องบินไปกลับยุโรปให้ท่านและภรรยา
หากท่านช่วยยกมือสนับสนุนโครงการฯ ของบริษัทผมครับ

ข้อพึงปฏิบัติ

ไม่รับตัวเครื่องบิน!!! หรือหากของขวัญมีมูลค่าเกิน ๓,๐๐๐ บาท
ต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาเหนือชั้นขึ้นไปทราบ
และพิจารณาตามกฎหมายและกฎระเบียบต่อไป

คิดตามระบบฐานสอง
ไม่คิดระบบฐานสิบ

คิดเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
มากกว่าประโยชน์ส่วนตน

คำนึงถึงหลักวิชา
และพิจารณาให้ความเห็น
ตามข้อเท็จจริง

กรณีศึกษาที่ ๓

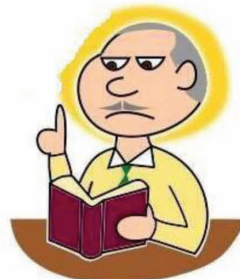
บริษัทที่ปรึกษานำกระเช้าของขวัญมาส์ดีปีใหม่
ข้าราชการผู้รับผิดชอบโครงการฯ

ข้อพึงปฏิบัติ

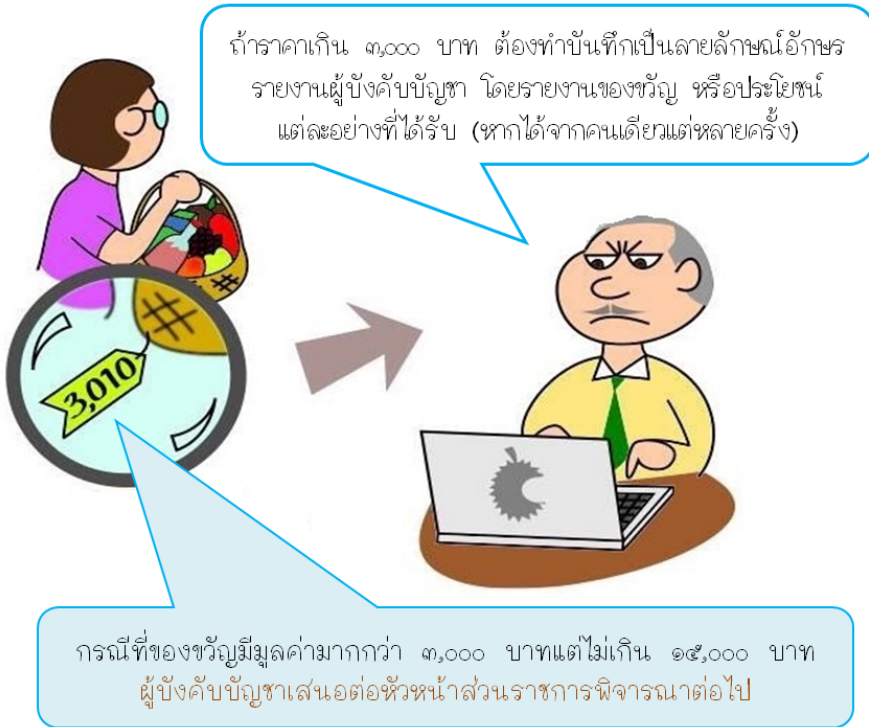
คำนวณราคาของขวัญ ถ้าเกิน ๓,๐๐๐ บาท
ต้องดำเนินการตามระเบียบฯ

ศึกษาประกาศ/คณะกรรมการฯ
และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ถ้าราคาไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท
ข้าราชการผู้นั้นสามารถเก็บไว้ได้

เป็นไปได้ ๒ กรณี
ให้ข้าราชการผู้นั้นเก็บไว้
หรือ มอบเป็นทรัพย์สินของทางราชการ

ถ้าของขวัญมีมูลค่าเกิน ๑๕,๐๐๐ บาท
ต้องเป็นทรัพย์สินของส่วนราชการ
หัวหน้าส่วนราชการพิจารณาใช้ประโยชน์ต่อไป

“...คนที่ไม่มีความสุจริต คนที่ไม่มีความมั่นคง ชอบแต่มั่งงาย
ไม่มีวันจะสร้างสรรค์ประโยชน์ส่วนรวมที่สำคัญอันใดได้
ผู้ที่มีความสุจริตและความมุ่งมั่นเท่านั้น
จึงจะทำงานสำคัญยิ่งใหญ่ที่เป็นประโยชน์แท้จริงได้สำเร็จ...”

พระบรมราชาโชวาทพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
พระราชทานในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๒๒
ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ ๓

ช่องทางและขั้นตอนการแจ้งเบาะแส

“...เกียรติและความสำเร็จเกิดจากผลการปฏิบัติงาน
และการปฏิบัติตัวของแต่ละคน ที่สามารถปฏิบัติงานในความรับผิดชอบ
ให้ได้ผลสมบูรณ์ตรงตามวัตถุประสงค์ และปฏิบัติตัวให้สุจริต
เที่ยงตรง พอดควรพอดีแก่ตำแหน่ง หน้าที่ที่ดำรงอยู่...”

พระบรมราชาโชวาทพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน
เนื่องในโอกาสวันข้าราชการพลเรือน ปีพุทธศักราช ๒๕๓๑
เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๓๑
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

กรณีพบเห็นพฤติกรรมที่นำไปสู่การมีผลประโยชน์ทับซ้อน

๑. การแจ้งเบาะแส เมื่อพบเห็นพฤติกรรม ที่นำไปสู่การมีผลประโยชน์ทับซ้อน

เมื่อพบเห็นหรือประสบปัญหาความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม ที่เรียกว่า ผลประโยชน์ทับซ้อนควรดำเนินการ ดังนี้

๑.๑ เมื่อเกิดขึ้นกับตัวเอง ควรพิจารณาผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นว่าส่วนรวมเสียผลประโยชน์หรือไม่ หากส่วนรวมเสียประโยชน์ ท่านควรหลีกเลี่ยง เช่น หากท่านเป็นคณะกรรมการพิจารณาจัดจ้างหรือพิจารณาความดี ความชอบของบุคคลใกล้ชิด ท่านควรถอนตัวจากการเป็นคณะกรรมการฯ หรือ งดออกเสียง เนื่องจาก การตัดสินใจของท่านอาจส่งผลให้การพิจารณาเกิดความเอนเอียง แต่หากเป็นคนที่รู้จักกันธรรมดา ท่านควรประกาศให้ทราบว่า ท่านรู้จักบุคคลนั้นต่อคณะกรรมการ ทั้งนี้ เพื่อแสดงความบริสุทธิ์ใจของท่านและเพื่อความโปร่งใสด้วย

๑.๒ เมื่อเกิดขึ้นกับผู้ร่วมงานหรือคนใกล้ชิด ท่านควรให้คำแนะนำด้วยการอธิบายให้เข้าใจถึงกรณีต่างๆ และผลหรือโทษของความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม รวมทั้งแนะนำวิธีการป้องกัน เพื่อสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน

ทั้งนี้ หากท่านพบเห็นและมีหลักฐานที่ทำให้มั่นใจว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐทุจริตและปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ของตนเอง ซึ่งส่งผลให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ส่วนรวม ท่านสามารถประสานเพื่อให้ข้อมูลกับหน่วยงานดังต่อไปนี้

๑) หน่วยงานต้นสังกัดของผู้กระทำผิด**๒) สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน**

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐
อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคารบี) ชั้น ๕ เลขที่ ๑๒๐ หมู่ที่ ๓
ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๙๑๐๐ หรือ ๑๖๗๖ โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๓๔๑

๓) ศูนย์ดำรงธรรม กระทรวงมหาดไทย

กระทรวงมหาดไทย ถนนอัษฎางค์ กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐
โทรศัพท์ ๑๕๖๗ E-Mail : damrongdhama.๑๕๖๗@gmail.com

๔) ศาลปกครอง

๑๒๐ หมู่ ๓ แจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๑๑๑๑ Call Center ๑๓๕๕

**๕) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
(สำนักงาน ป.ป.ช.)**

เลขที่ ๓๖๑ ถนนนนทบุรี ตำบลท่าทราย อำเภอเมืองนนทบุรี
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐ หรือ ตู้ ปณ. ๑๐๐ เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๕๒๘ ๔๘๐๐ – ๔๘๔๔

๖) มูลนิธิประเทศไทยใสสะอาด

๔๗/๑๐๑ ถนนติวานนท์ ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมือง
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐ โทรศัพท์ ๐ ๒๕๔๗ ๑๗๑๑
Email: mail.fact๒๐๑๕@gmail.com

๗) สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

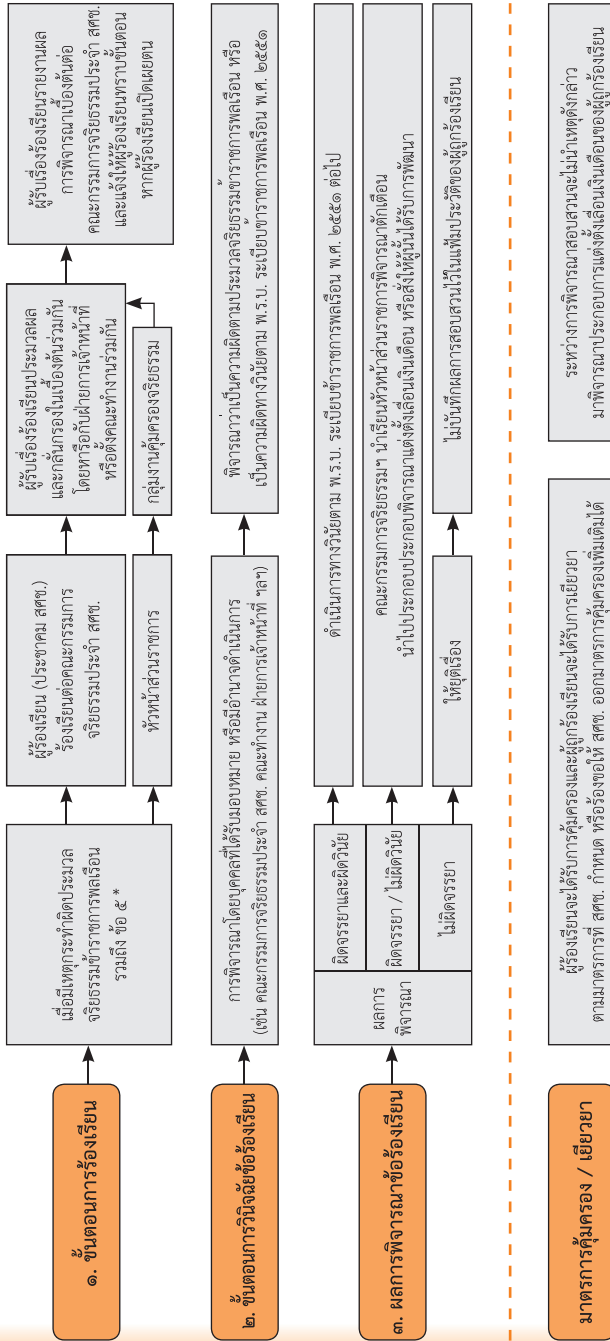
ถนนพระรามที่ ๖ เขตปทุมธานี กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๒๗๑ ๘๐๐๐ Email: webmaster@oag.go.th

๒. ขั้นตอนกระบวนการดำเนินการ กรณีข้อสงสัยหรือทักท้วงว่ามีการกระทำ ที่ถือถือการมีผลประโยชน์ทับซ้อน หรือฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน

เมื่อข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความสงสัยว่า ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการใดหรือดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติการใด ในฐานะส่วนตัวจะขัดกับประโยชน์ส่วนรวมที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน้าที่ ให้ข้าราชการยุติการกระทำดังกล่าวไว้ก่อนแล้วแจ้งให้ผู้บังคับบัญชา หัวหน้าส่วนราชการและคณะกรรมการจริยธรรมประจำส่วนราชการพิจารณา เมื่อผ่านกระบวนการวินิจฉัยเป็นประการใดแล้ว ให้ปฏิบัติตามนั้น

ทั้งนี้ ขั้นตอนและกระบวนการดำเนินการ ปรากฏดังผังภาพต่อไปนี้

ขั้นตอนกระบวนการดำเนินการ กรณีข้อสงสัยหรือทักท้วงว่า
มีการกระทำที่เอื้อต่อการมีผลประโยชน์ทับซ้อนหรือฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน

*ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ข้อ ๕ : ข้าราชการต้องแยกแยะส่วนที่ออกจากตำแหน่งหน้าที่และยึดถือประโยชน์ส่วนรวมเพื่ออยู่ในการรับผิดชอบของหน้าที่ดำรงตำแหน่ง หรือปฏิบัติภารกิจในฐานะส่วนตัว ซึ่งก่อให้เกิดความเคลือบแคลงหรือสงสัยว่าจะขัดกับประโยชน์ส่วนรวมที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน้าที่

ตัวอย่างแบบฟอร์ม การเขียนข้อร้องเรียน

ตัวอย่างแบบฟอร์มการเขียนข้อร้องเรียน

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....ถือบัตรประจำตัวประชาชน/ บัตรที่ราชการออกให้

เลขที่.....ออกให้โดย.....อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....

หมู่บ้าน.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....

จังหวัด.....โทรศัพท์.....โทรสาร.....

ข้อร้องเรียนพร้อมระบุพยานหลักฐาน การกระทำ วันเวลา สถานที่เกิดเหตุ (ถ้ามี)

.....

.....

เพื่อให้ดำเนินการ (เช่น ระบุว่า ขอให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงและดำเนินการ
ตามกฎหมายต่อไป และขอให้ดำเนินการแก้ไขปัญหา)

.....

.....

สถานที่ติดต่อ/ แจ้งผล

☐ ที่อยู่ตามบัตรประจำตัวประชาชน☐ บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....หมู่บ้าน.....ถนน.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ร้องเรียน/กล่าวหา

หมายเหตุ กรณีผู้ร้องเรียนไม่ประสงค์จะเปิดเผยตนเองให้ระบุไว้ด้วย

สรุปสาระสำคัญ

- หากท่านพบเห็นและมีหลักฐานที่ทำให้มั่นใจว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐทุจริตและปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ของตนเอง ซึ่งส่งผลให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ส่วนรวม ท่านสามารถประสานเพื่อให้ข้อมูลกับหน่วยงาน ดังต่อไปนี้ หน่วยงานต้นสังกัดของผู้กระทำผิด / สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน / ศูนย์ดำรงธรรม กระทรวงมหาดไทย / ศาลปกครอง / สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) / มูลนิธิประเทศไทยใสสะอาด / สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

- เมื่อข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความสงสัยว่า ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการใดหรือดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติการใด ในฐานะส่วนตัวจะขัดกับประโยชน์ส่วนรวมที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน้าที่ ให้ข้าราชการยุติการกระทำดังกล่าวไว้ก่อนแล้วแจ้งให้ผู้บังคับบัญชา หัวหน้าส่วนราชการและคณะกรรมการจริยธรรมประจำส่วนราชการพิจารณา เมื่อผ่านกระบวนการวินิจฉัยเป็นประการใดแล้ว ให้ปฏิบัติตามนั้น

ดร.ปรเมธี วิมลศิริ เลขาธิการฯ
 นำผู้บริหารและประชาคม สศช.
 พร้อมใจประกาศเจตนารมณ์ต่อต้านการทุจริต

เพื่อมุ่งให้ข้าราชการและบุคลากร สศช. ทุกระดับ
 ดำเนินตามนโยบายด้านการต่อต้านการทุจริต
 ปฏิเสธการมีพฤติกรรมใดๆ ที่เอื้อต่อการทุจริตและประพฤติมิชอบ
 ยึดถือคุณธรรม จริยธรรม เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน
 เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน นำพาประเทศ
 ไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองอย่างมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน สืบไป

បទដ្ឋានបុរាណ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (๒๕๕๗). *ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๖๐)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.

คู่มือการปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อมิให้ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ตามมาตรา ๑๐๐ แห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต. (๒๕๕๙). *สำนักกฎหมายสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ* เรียกใช้เมื่อ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๘ จากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ: https://www.nacc.go.th/article_attach/manual๑๐๐.pdf

ณฤดี คอศิริ. (๒๙-๓๐ กันยายน ๒๕๕๙). Corruption Risk Assessment & Internal Control. Anti-Corruption: The Practical Guide. กรุงเทพฯ, ประเทศไทย: สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD).

ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการตามความในมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔. (ม.ป.ป.).

ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการตามความในมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ พ.ศ. ๒๕๔๔. (ม.ป.ป.).

ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓. (ม.ป.ป.).

ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน. (๒๕๕๕). สำนักงาน ก.พ. เรียกใช้เมื่อ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๘ จากศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ: <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=๕๐๙>

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔. (ม.ป.ป.).

เพลินตา ดันรังสรรค์. (๒๕๕๒). กฎหมายภายใต้หลัก Conflict of Interest. จุลนิติ ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๕, ๕๓-๗๘.

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๕๘). *สรุปสาระโครงการฝึกอบรมให้ความรู้เรื่อง การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๘*. กรุงเทพฯ.

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๕๙). *สรุปสาระโครงการฝึกอบรมให้ความรู้เรื่อง การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน รุ่นที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙* กรุงเทพฯ.

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต สำนักงานปลัด กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๕๙). *คู่มือผลประโยชน์ทับซ้อน*. กรุงเทพฯ: คอมพ์-อาร์ต

สำนักกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (๒๕๕๖). *คู่มือการปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อมิให้ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมตามมาตรา ๑๐๐ แห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.

สำนักงาน ก.พ. (๒๕๕๘). *ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of Interests)*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (๒๕๕๙). *แก้ทุจริต “คิดฐานสอง” ชูความรู้การเฝ้าระวังการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ ชุดที่ ๓*. กรุงเทพฯ: สยามคัลเลอร์พรีน จำกัด.

“...ความซื่อสัตย์สุจริตนี้ คือไม่โกง คือไม่คอร์รัปชัน คือไม่ขโมยไม่ทุจริต
นี้ก็พูดได้ง่ายๆ แต่ปฏิบัติได้หรือเปล่า เพราะบางอย่างมันไม่ใช่ขโมย
บางอย่างไม่ใช่คอร์รัปชัน บางอย่างไม่ใช่ทุจริตแท้
แต่ว่าเป็นการทำให้คนอื่นเขาทุจริตได้
หรือเป็นการกระทำที่แสดงออกมาข้างนอกว่าไม่ทุจริต
แต่ว่าเป็นการทำให้คนอื่นเขาทุจริตได้
หรือเป็นการกระทำที่แสดงออกมาข้างนอกว่าไม่ทุจริต
แต่ก็ข้างในก็อาจจะทุจริตก็ได้ หรือข้างในไม่ทุจริต แต่ข้างนอกทุจริตได้
การปฏิญาณตนนั้นจึงต้องทราบและซึ้งและซาบซึ้ง...”

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

พระราชทานในงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา

เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๒๑

ณ ศาลาศิวาสัย

ກາຟພູນວກ

๑. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘

หมวด ๙

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

มาตรา ๑๐๐ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

(๒) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

(๓) รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอันมีลักษณะเป็นการผูกขาด ตัดตอน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว

(๔) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงาน หรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้นำบทบัญญัติในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคสอง โดยให้ถือว่าการดำเนินการของคู่สมรสดังกล่าว เป็นการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

มาตรา ๑๐๑ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ มาใช้บังคับกับการดำเนินการของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีโดยอนุโลม เว้นแต่การเป็นผู้ถือหุ้นไม่เกินร้อยละห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายได้ในบริษัทมหาชนจำกัด ซึ่งมีใช้บริษัทที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐๐ (๒) ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

มาตรา ๑๐๒ บทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ มิให้นำมาใช้บังคับกับการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบ การดำเนินงานของบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ ในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่หน่วยงานของรัฐถือหุ้นหรือเข้าร่วมทุน

มาตรา ๑๐๓ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด จากบุคคล นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับ ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา ตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๐๓/๑ บรรดาความผิดที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ ให้ถือเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญาดวย

หมวด ๙/๑

การส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

มาตรา ๑๐๓/๒ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่า คดีใดสมควรจัดให้มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือแก่ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ข้อมูล หรือผู้ที่แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลใดเกี่ยวกับการทุจริตต่อหน้าที่ การรั่วรัย ผิดปกติ หรือข้อมูลอื่นอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการให้มีมาตรการในการคุ้มครองบุคคลดังกล่าว โดยให้ถือว่าบุคคลดังกล่าวเป็นพยานที่มีสิทธิได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอความเห็นด้วยว่าสมควรใช้มาตรการทั่วไปหรือมาตรการพิเศษตามกฎหมายดังกล่าวสำหรับบุคคลเหล่านั้นด้วย

ในกรณีเกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย ชื่อเสียง ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดของบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือสามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลดังกล่าว เพราะมีการกระทำความผิดอาญา โดยเจตนา เนื่องจากการดำเนินการหรือการให้ข้อมูล หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้บุคคลนั้นมีสิทธิยื่นคำร้องต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อขอรับค่าตอบแทนเท่าที่จำเป็นและสมควรตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญาด้วย

มาตรา ๑๐๓/๓ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จัดให้มีเงินสินบนแก่บุคคลตามมาตรา ๓๐ หรืออาจจัดให้มีรางวัลตอบแทนหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลตามมาตรา ๑๐๓/๒ วรรคหนึ่ง แล้วแต่กรณี จากงบประมาณตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

มาตรา ๑๐๓/๔ ในกรณีที่บุคคลตามมาตรา ๑๐๓/๒ วรรคหนึ่ง เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการดำเนินการหรือให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแส หรือข้อมูลของบุคคลดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างยิ่ง และสมควรได้รับยกย่องให้เป็นแบบอย่างแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนโดยทั่วไป ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน และระดับตำแหน่งให้แก่บุคคลนั้นเป็นกรณีพิเศษ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๑๐๓/๕ ในกรณีบุคคลตามมาตรา ๑๐๓/๒ วรรคหนึ่ง เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เมื่อบุคคลนั้นร้องขอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าหากยังคงปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดเดิมต่อไป อาจถูกกลั่นแกล้งหรือได้รับการปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม อันเนื่องจากการกล่าวหาหรือการให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลนั้นและคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเห็นว่ามีความพยานหลักฐานเบื้องต้นอันควรเชื่อได้ว่าน่าจะมีเหตุดังกล่าวให้เสนอต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการให้ได้รับความคุ้มครองหรือมีมาตรการอื่นใดตามที่เห็นสมควรต่อไป

มาตรา ๑๐๓/๖ บุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหารายใดซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหารายอื่น หากได้ให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแส หรือข้อมูลอันเป็นสาระสำคัญในการที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานในการวินิจฉัยชี้มูลการกระทำผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐรายอื่นนั้น และคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควรจะกักกันผู้นั้นไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดีก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด

มาตรา ๑๐๓/๗ ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการจัดทำข้อมูลรายละเอียดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างโดยเฉพาะราคากลางและการคำนวณราคากลางไว้ในระบบข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าตรวจดูได้

เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในกรณีที่มีการทำสัญญา ระหว่างหน่วยงานของรัฐกับบุคคลหรือนิติบุคคลที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ ให้บุคคลหรือนิติบุคคลที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐนั้น มีหน้าที่แสดงบัญชีรายการ ใช้จ่ายของโครงการที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐต่อกรมสรรพากร นอกเหนือจาก บัญชีงบดุลปกติที่ยื่นประจำปี เพื่อให้มีการตรวจสอบเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงิน และการคำนวณภาษีเงินได้ในโครงการที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐดังกล่าว ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ในกรณีที่ปรากฏจากการตรวจสอบหรือการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าบุคคลหรือนิติบุคคลใดที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และกรณี มีความจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินหรือการชำระภาษีเงินได้ ของบุคคลหรือนิติบุคคลนั้น แล้วแต่กรณี ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจประสานงาน และสั่งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องรับเรื่องดังกล่าวไปดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ แล้วให้หน่วยงานของรัฐนั้นมีหน้าที่รายงานผลการดำเนินการให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบต่อไป

นอกจากกรณีตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควร เพื่อดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นการป้องกันและปราบปราม การทุจริต เนื่องจากการใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควรในการกำหนดมาตรการเพื่อให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตาม ให้นำไปปฏิบัติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจสั่งให้หน่วยงานของรัฐนั้นดำเนินการไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด มาตรการในเรื่องนั้นแล้วรายงานให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบก็ได้

มาตรา ๑๐๓/๘ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่รายงานต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อสั่งการให้หน่วยงานของรัฐจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างตามมาตรา ๑๐๓/๗ วรรคหนึ่ง โดยหน่วยงานของรัฐจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้ดำเนินการดังกล่าว และให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่ติดตามผลการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีในกรณีดังกล่าวด้วย

หน่วยงานของรัฐได้ฝ่าฝืนหรือไม่ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องมีความผิดทางวินัยหรือเป็นเหตุที่จะถูกถอดถอนจากตำแหน่งหรือต้องพ้นจากตำแหน่ง แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๐๓/๙ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จัดให้มีการเปิดเผยกระบวนการและขั้นตอนการได้ส่วนข้อเท็จจริงของคดีที่อยู่ระหว่างการได้ส่วนเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าตรวจดูได้ โดยให้มีการจัดทำข้อมูลดังกล่าวไว้ในระบบข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงาน ป.ป.ช. ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิของบุคคลและผลกระทบต่อรูปคดีด้วย

หมวด ๑๑ บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๒๒ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ มาตรา ๑๐๑ หรือมาตรา ๑๐๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

กรณีความผิดตามมาตรา ๑๐๐ วรรคสาม หากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้รู้เห็นยินยอมด้วยในการที่คู่สมรสของตนดำเนินการตามมาตรา ๑๐๐ วรรคหนึ่ง ให้ถือว่าผู้นั้นไม่มีความผิด

มาตรา ๑๒๓ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามิดำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๒๓/๑ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๒๓/๒ ผู้ใดเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต

มาตรา ๑๒๓/๓ ผู้ใดเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งโดยเห็นแก่ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดซึ่งตนได้เรียก รับ หรือยอมจะรับไว้ก่อนที่ตนได้รับแต่งตั้งในตำแหน่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

๒. พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“การเสนอราคา” หมายความว่า การยื่นข้อเสนอเพื่อเป็นผู้มีสิทธิทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐอันเกี่ยวกับการซื้อ การจ้าง การแลกเปลี่ยน การเช่า การจำหน่ายทรัพย์สิน การได้รับสัมปทานหรือการได้รับสิทธิใด ๆ

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือหน่วยงานอื่นใดที่ดำเนินกิจการของรัฐตามกฎหมายและได้รับเงินอุดหนุนหรือเงินหรือทรัพย์สินลงทุนจากรัฐ

“ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” หมายความว่า

(๑) นายกรัฐมนตรี

(๒) รัฐมนตรี

(๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๔) สมาชิกวุฒิสภา

(๕) ข้าราชการการเมืองอื่นนอกจาก (๑) และ (๒) ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง

(๖) ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา

(๗) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น

“คณะกรรมการ ป.ป.ช.” หมายความว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

มาตรา ๔ ผู้ใดตกลงร่วมกันในการเสนอราคา เพื่อวัตถุประสงค์ที่จะให้ประโยชน์แก่ผู้ใดผู้หนึ่งเป็นผู้มีสิทธิทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐ โดยหลีกเลี่ยงการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม หรือโดยการกีดกันมิให้มีการเสนอสินค้าหรือบริการอื่นต่อหน่วยงานของรัฐ หรือโดยการเอาเปรียบแก่หน่วยงานของรัฐอันมิใช่เป็นไปในทางการประกอบธุรกิจปกติ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสามปี และปรับร้อยละห้าสิบของจำนวนเงินที่มีการเสนอราคาสูงสุดในระหว่างผู้ร่วมกระทำความผิดนั้น หรือของจำนวนเงินที่มีการทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐแล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า

ผู้ใดเป็นธุระในการชักชวนให้ผู้อื่นร่วมตกลงกันในการกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง ผู้นั้นต้องระวางโทษตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๕ ผู้ใดให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้เงินหรือทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด แก่ผู้อื่นเพื่อประโยชน์ในการเสนอราคา โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะจูงใจให้ผู้นั้นร่วมดำเนินการใด ๆ อันเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้ใดผู้หนึ่งเป็นผู้มีสิทธิทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐ หรือเพื่อจูงใจให้ผู้นั้นทำการเสนอราคาสูงหรือต่ำจนเห็นได้ชัดว่าไม่เป็นไปตามลักษณะสินค้า บริการ หรือสิทธิที่จะได้รับ หรือเพื่อจูงใจให้ผู้นั้น ไม่เข้าร่วมในการเสนอราคา หรือถอนการเสนอราคา ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปีและปรับร้อยละห้าสิบของจำนวนเงินที่มีการเสนอราคาสูงสุดในระหว่างผู้ร่วมกระทำความผิดนั้นหรือของจำนวนเงินที่มีการทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐแล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า

ผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับเงินหรือทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด เพื่อกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเป็นผู้ร่วมกระทำความผิดด้วย

มาตรา ๖ ผู้ใดข่มขืนใจผู้อื่นให้จำยอมร่วมดำเนินการใด ๆ ในการเสนอราคา หรือไม่เข้าร่วมในการเสนอราคา หรือถอนการเสนอราคา หรือต้องการเสนอราคา ตามที่กำหนดโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญด้วยประการใด ๆ ให้กลัวว่าจะเกิดอันตราย ต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของผู้ถูกขู่เข็ญหรือบุคคลที่สาม จนผู้ถูกข่มขืนใจยอมเช่นนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับร้อยละห้าสิบ ของจำนวนเงินที่มีการเสนอราคาสูงสุดในระหว่างผู้ร่วมกระทำความผิดนั้น หรือของจำนวนเงิน ที่มีการทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐแล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า

มาตรา ๗ ผู้ใดใช้อุปายหหลกหลวงหรือกระทำการโดยวิธีอื่นใดเป็นเหตุให้ผู้อื่น ไม่มีโอกาสเข้าทำการเสนอราคาอย่างเป็นธรรมหรือให้มีการเสนอราคาโดยหลงผิด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับร้อยละห้าสิบของจำนวนเงินที่มีการเสนอราคาสูงสุดระหว่างผู้ร่วมกระทำความผิดนั้นหรือของจำนวนเงินที่มีการทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐแล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า

มาตรา ๘ ผู้ใดโดยทุจริตทำการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐโดยรู้ว่า ราคาที่เสนอนั้นต่ำมากเกินไปจนเห็นได้ชัดว่าไม่เป็นไปตามลักษณะสินค้าหรือบริการ หรือเสนอผลประโยชน์ตอบแทนให้แก่หน่วยงานของรัฐสูงกว่าความเป็นจริงตามสิทธิ ที่จะได้รับ โดยมีวัตถุประสงค์เป็นการกีดกันการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรมและการกระทำ เช่นว่านั้น เป็นเหตุให้ไม่สามารถปฏิบัติให้ถูกต้องตามสัญญาได้ ต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่หนึ่งปีถึงสามปี และปรับร้อยละห้าสิบของจำนวนเงินที่มีการเสนอราคา หรือของจำนวนเงินที่มีการทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐแล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า

ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติให้ถูกต้องตามสัญญาได้ตามวรรคหนึ่ง เป็นเหตุให้ หน่วยงานของรัฐต้องรับภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นในการดำเนินการให้แล้วเสร็จตามวัตถุประสงค์ ของสัญญาดังกล่าว ผู้กระทำความผิดต้องชดเชยค่าใช้จ่ายให้แก่หน่วยงานของรัฐนั้นด้วย

ในการพิจารณาตีความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ ถ้ามีการร้องขอ ให้ศาลพิจารณากำหนดค่าใช้จ่ายที่รัฐต้องรับภาระเพิ่มขึ้นให้แก่หน่วยงาน ของรัฐตามวรรคสองด้วย

มาตรา ๙ ในกรณีที่การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เป็นไปเพื่อประโยชน์ของนิติบุคคลใด ให้ถือว่าหุ้นส่วนผู้จัดการ กรรมการผู้จัดการ ผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจในการดำเนินงานในกิจการของนิติบุคคลนั้น หรือผู้ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลในเรื่องนั้น เป็นตัวการร่วมในการกระทำความผิดด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนรู้เห็นในการกระทำความผิดนั้น

มาตรา ๑๐ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐผู้ใดซึ่งมีอำนาจหรือหน้าที่ในการอนุมัติการพิจารณาหรือการดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเสนอราคาครั้งใด ๆ หรือมีพฤติการณ์แจ้งชัดว่าควรรู้ว่าการเสนอราคาในครั้งนั้นมีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ละเว้นไม่ดำเนินการเพื่อให้มีการยกเลิกการดำเนินการเกี่ยวกับการเสนอราคาในครั้งนั้น มีความผิดฐานกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

มาตรา ๑๑ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐผู้ใด หรือผู้ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานของรัฐผู้ใดโดยทุจริตทำการออกแบบ กำหนดราคา กำหนดเงื่อนไข หรือกำหนดผลประโยชน์ตอบแทน อันเป็นมาตรฐานในการเสนอราคาโดยมุ่งหมายมิให้มีการแข่งขันในการเสนอราคาอย่างเป็นธรรม หรือเพื่อช่วยเหลือให้ผู้เสนอราคารายใดได้มีสิทธิเข้าทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐโดยไม่เป็นธรรม หรือเพื่อกีดกันผู้เสนอราคารายใดมิให้มีโอกาสเข้าแข่งขันในการเสนอราคาอย่างเป็นธรรม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

มาตรา ๑๒ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐผู้ใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกระทำการใด ๆ โดยมุ่งหมายมิให้มีการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม เพื่อเอื้ออำนวยแก่ผู้เข้าทำการเสนอราคารายใดให้เป็นผู้มีสิทธิทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐ มีความผิดฐานกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

มาตรา ๑๓ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือกรรมการหรืออนุกรรมการในหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีใช้เป็นเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐผู้ใด กระทำความผิด

ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกระทำการใด ๆ ต่อเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐซึ่งมีอำนาจหรือหน้าที่ในการอนุมัติการพิจารณา หรือการดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเสนอราคา เพื่อจูงใจหรือทำให้จำยอมต้องยอมรับการเสนอราคาที่มีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดฐานกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสี่หมื่นบาทถึงสี่แสนบาท

มาตรา ๑๔ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่เป็นความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่มีพฤติการณ์ปรากฏแก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือมีการกล่าวหา ร้องเรียนว่าการดำเนินการซื้อ การจ้าง การแลกเปลี่ยน การเช่า การจำหน่ายทรัพย์สิน การได้รับสัมปทานหรือการได้รับสิทธิใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐครั้งใดมีการกระทำ อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำการสอบสวนข้อเท็จจริงโดยเร็ว และถ้าเห็นว่ามิมูลให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการกับผู้ขึ้นตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๒) ในกรณีที่เป็นบุคคลอื่นนอกจากบุคคลตาม (๑) ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการกล่าวโทษบุคคลนั้นต่อพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีต่อไป ในการดำเนินการของพนักงานสอบสวนให้ถือรายงานการสอบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหลัก

(๓) ในกรณีที่การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตาม (๑) และบุคคลอื่นที่ลักษณะคดีมีความเกี่ยวเนื่องเป็นความผิดเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน ถ้าคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควรดำเนินการสอบสวนเพื่อดำเนินคดีกับบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในคราวเดียวกัน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดำเนินการ

สอบสวนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด และเมื่อดำเนินการเสร็จให้ส่งรายงาน เอกสารและความเห็นไปยังสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินการให้มีการฟ้องคดีในศาล ซึ่งมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีสำหรับผู้ที่กระทำความผิดนั้น โดยให้ถือว่า รายงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา แต่ถ้าคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการกระทำความผิดดังกล่าว สมควรให้ดำเนินการสอบสวนโดยพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งผลการสอบสวนข้อเท็จจริงไปยังพนักงานสอบสวน เพื่อเป็นผู้ดำเนินคดีต่อไป

การดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่เป็นการตัดสิทธิผู้เสียหาย หรือหน่วยงานของรัฐที่เสียหายจากการกระทำความผิดในการเสนอราคา ในการร้องทุกข์ หรือกล่าวโทษตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๕ ในการสอบสวนเพื่อดำเนินคดีอาญาแก่ผู้กระทำความผิด ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) แสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริง หรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ

(๒) มีคำสั่งให้ข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ ปฏิบัติการ ทั้งหลายอันจำเป็นแก่การรวบรวมพยานหลักฐานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือ เรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ เพื่อประโยชน์ในการสอบสวน

(๓) ดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายเพื่อเข้าไปในเคหสถาน สถานที่ทำการ หรือสถานที่อื่นใด รวมทั้งยานพาหนะของบุคคลใด ๆ ในเวลาระหว่าง พระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก หรือในระหว่างเวลาที่มีการประกอบกิจการ เพื่อตรวจสอบ ค้น ยึด หรืออายัดเอกสาร ทรัพย์สิน หรือพยานหลักฐานอื่นใด ซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ได้อ่านข้อเท็จจริง และหากยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จในเวลาดังกล่าว ให้สามารถดำเนินการต่อไปได้จนกว่าจะแล้วเสร็จ

(๔) ดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายเพื่อให้มีการจับและควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งระหว่างการไต่สวนข้อเท็จจริงปรากฏว่าเป็นผู้กระทำความผิดหรือเป็นผู้ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติว่าข้อกล่าวหาไม่มูล เพื่อส่งตัวไปยังสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินการต่อไป

(๕) ขอให้เจ้าพนักงานตำรวจหรือพนักงานสอบสวนดำเนินการตามหมายของศาลที่ออกตาม (๓) หรือ (๔)

(๖) กำหนดระเบียบโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาเกี่ยวกับการสืบสวนและสอบสวนการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และการประสานงานในการดำเนินคดีระหว่างคณะกรรมการ ป.ป.ช. พนักงานสอบสวน และพนักงานอัยการ

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ประธานกรรมการและกรรมการ ป.ป.ช. เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ และมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และเพื่อประโยชน์ในการสอบสวนให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจแต่งตั้งอนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ให้อนุกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงานการสอบสวนให้สำนักงานอัยการสูงสุดดำเนินคดีต่อไป การดำเนินการเกี่ยวกับการสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้ถือว่าบทบัญญัติที่กำหนดเป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวน ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

มาตรา ๑๖ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

๓. ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินการตามความ ในมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ พ.ศ. ๒๕๔๔

โดยที่มาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ใดดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้ส่วนเสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐ ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี

(๒) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี

(๓) รับสัมปทานหรือคงถือนวซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่นอันมีลักษณะเป็นการผูกขาด ตัดตอน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว

(๔) เข้าไปมีส่วนได้ส่วนเสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงาน หรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจเอกชนนั้นอาจจะขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระ ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

ทั้งให้นำบทบัญญัติดังกล่าวมาใช้บังคับกับคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยให้ถือว่าการดำเนินการกิจการของคู่สมรสดังกล่าว เป็นการดำเนินการกิจการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และความในมาตรา ๑๐๑ ยังให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ มาใช้บังคับกับการดำเนินการกิจการของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปี โดยอนุโลมเว้นแต่การเป็นผู้ถือหุ้นไม่เกินร้อยละห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายได้ในบริษัทมหาชนจำกัด ซึ่งมีใช้บริษัทที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ ตามมาตรา ๑๐๐ (๒) ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินการดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จึงกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินการตามความในบทบัญญัติดังกล่าว ดังต่อไปนี้

๑. นายกรัฐมนตรี

๒. รัฐมนตรี

ทั้งนี้ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔

โอภาส อรุณินท์

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

๔. ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินการตามความในมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕

โดยที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐๐ ได้กำหนดห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการบางอย่างโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินการตามความในบทบัญญัติดังกล่าวให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีประกาศ เรื่อง กำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินการตามความในมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ พ.ศ. ๒๕๔๔ ลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ กำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี เป็นตำแหน่งที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินการตามความในมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพอันเป็นการป้องกันและปราบปรามการทุจริตซึ่งมีที่มาจากการกระทำความผิดอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจึงกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินการตามความในบทบัญญัติดังกล่าวเพิ่มเติม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๕ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจึงกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการตามมาตรา ๑๐๐ เพิ่มเติมจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี ซึ่งได้กำหนดไว้แล้วตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ดังต่อไปนี้

๑. ผู้บริหารท้องถิ่น
๒. รองผู้บริหารท้องถิ่น

ทั้งนี้ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

ปานเทพ กล้านรงค์ธำ
ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

๕. ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจึงกำหนดหลักเกณฑ์และจำนวนทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับจากบุคคลได้โดยธรรมจรรยาไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๓”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา” หมายความว่า การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติหรือจากบุคคลที่ให้แก่ในโอกาสต่างๆ โดยปกติตามขนบธรรมเนียม ประเพณี หรือวัฒนธรรม หรือให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม

“ญาติ” หมายความว่า ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน พี่น้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน ลุง ป้า น้า อา คู่สมรส ผู้บุพการีหรือผู้สืบสันดานของคู่สมรส บุตรบุญธรรมหรือผู้รับบุตรบุญธรรม

“ประโยชน์อื่นใด” หมายความว่า สิ่งที่มีมูลค่า ได้แก่ การลดราคา การรับความบันเทิง การรับบริการ การรับการฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน

ข้อ ๔ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลนอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือ กฎ ข้อบังคับ ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยาตามที่กำหนดไว้ในประกาศนี้

ข้อ ๕ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาได้ดังต่อไปนี้

- (๑) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติซึ่งให้โดยเสน่หาตามจำนวนที่เหมาะสมตามฐานะ
- (๒) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ญาติมีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคล แต่ละโอกาสไม่เกินสามพันบาท
- (๓) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่การให้นั้นเป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป

ข้อ ๖ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากต่างประเทศ ซึ่งผู้ให้มิได้ระบุให้เป็นของส่วนตัว หรือมีหรือมูลค่าเกินกว่าสามพันบาท ไม่ว่าจะระบุเป็นของส่วนตัวหรือไม่ แต่มีเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นรายงานรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวให้ผู้บังคับบัญชาทราบโดยเร็ว หากผู้บังคับบัญชาเห็นว่าไม่มีเหตุที่จะอนุญาตให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นยึดถือทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวไว้เป็นประโยชน์ส่วนบุคคล ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นส่งมอบทรัพย์สินให้หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดโดยทันที

ข้อ ๗ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ หรือมีราคาหรือมีมูลค่ามากกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ ๕ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับมาแล้วโดยมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นต้องแจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นต่อผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน สถาบันหรือองค์กรที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัด โดยทันทีที่สามารถกระทำได้ เพื่อให้วินิจฉัยว่ามีเหตุผลความจำเป็น ความเหมาะสม และสมควรที่จะให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นไว้เป็นสิทธิของตนหรือไม่

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานหรือสถาบัน หรือองค์กรที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัด มีคำสั่งว่าไม่สมควรรับทรัพย์สินหรือประโยชน์

ดังกล่าว ก็ให้คืนทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นแก่ผู้ให้โดยทันที ในกรณีที่ไม่สามารถคืนให้ได้ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นส่งมอบทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวให้เป็นสิทธิของหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดโดยเร็ว

เมื่อได้ดำเนินการตามความในวรรคสองแล้ว ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไม่เคยได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวเลย

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินไว้ตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวงหรือเทียบเท่า หรือเป็นกรรมการหรือผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจหรือเป็นกรรมการ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานของรัฐ ให้แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นต่อผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน ส่วนผู้ที่ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการและกรรมการในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่ไม่มีผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจถอดถอนให้แจ้งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ เพื่อดำเนินการตามความในวรรคหนึ่งและวรรคสอง

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินไว้ตามวรรคหนึ่ง เป็นผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น ให้แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้น ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภาหรือประธานสภาท้องถิ่นที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเป็นสมาชิก แล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง

ข้อ ๘ หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าหน้าที่รัฐตามประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วไม่ถึงสองปีด้วย

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓

โอภาส อรุณินท์

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

๖. ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน

คำปรารภ

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๗๙ กำหนดให้มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละประเภทให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมที่กำหนดขึ้น โดยจะต้องมีกลไกและระบบในการดำเนินงานเพื่อให้การบังคับใช้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งกำหนดขั้นตอนการลงโทษตามความร้ายแรงแห่งการกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม ให้ถือว่าเป็นการกระทำผิดทางวินัย

ก.พ. ในฐานะองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือนได้พิจารณาโดยถี่ถ้วนแล้วเห็นว่า ตำแหน่งข้าราชการพลเรือนทุกตำแหน่งมีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติเพื่อให้ราชการแผ่นดินในส่วนที่ตนรับผิดชอบเกิดประโยชน์สูงสุดแก่สังคม ดังนั้น การใช้อำนาจเพื่อให้หน้าที่ที่ตนรับผิดชอบล่วงข้าราชการพลเรือนทั้งปวงจึงต้องมีคุณธรรม ซึ่งเป็นการอันพึงทำเพราะนำประโยชน์ให้เกิดแก่ส่วนรวมและตนเอง และ ศีลธรรมซึ่งเป็นการอันพึงเว้น เพราะเป็นโทษแก่ส่วนรวมและตนเองประกอบกันขึ้นเป็นจริยธรรมข้าราชการพลเรือนอันเป็นความประพฤติที่งดงามสมกับความเป็นข้าราชการ

อนึ่ง มาตรา ๒๘๐ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจหน้าที่เสนอแนะหรือให้คำแนะนำในการจัดทำหรือปรับปรุงประมวลจริยธรรมตามมาตรา ๒๗๙ และส่งเสริมให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีจิตสำนึกในด้านจริยธรรม รวมทั้งมีหน้าที่รายงานการกระทำที่มีการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมเพื่อให้ผู้ที่รับผิดชอบในการบังคับการให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมดำเนินการบังคับให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมตามมาตรา ๒๗๙

ดังนั้น บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งข้าราชการพลเรือนทุกตำแหน่งจึงมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวมและประเทศชาติ มีความเป็นกลางทางการเมือง อำนวยความสะดวก และให้บริการแก่ประชาชนตามหลักธรรมาภิบาล

โดยจะต้องยึดมั่นในค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ๙ ประการ ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ดังนี้

- (๑) การยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม
- (๒) การมีจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์ สุจริต และรับผิดชอบ
- (๓) การยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน และไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน
- (๔) การยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม และถูกกฎหมาย
- (๕) การให้บริการแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัย และไม่เลือกปฏิบัติ
- (๖) การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง
- (๗) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐาน มิคุณภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้
- (๘) การยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- (๙) การยึดมั่นในหลักจรรยาวิชาชีพขององค์กร

เพื่อให้เป็นไปตามความในมาตรา ๒๗๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ประกอบค่านิยมหลักสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันผู้ตรวจการแผ่นดินได้ให้คำแนะนำให้หน่วยงานทั้งหลายถือปฏิบัติ ก.พ. โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจึงกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมขึ้นเป็น ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน เพื่อให้ข้าราชการทั้งหลายเกิดสำนึกหลักซึ่งและ เทียงธรรมในหน้าที่ ผดุงเกียรติและศักดิ์ศรีข้าราชการควรแก่ความไว้วางใจและเชื่อมั่น ของปวงชน และดำรงตนตั้งมั่นเป็นแบบอย่างที่ดีงาม สมกับความเป็นข้าราชการ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงเป็นตัวอย่างแห่งธรรมจรรยาอันสูงสุดเพื่อใช้บังคับ เป็นมาตรฐานกลางไว้ ดังต่อไปนี้

หมวด ๑ บททั่วไป

ข้อ ๑ ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันครบเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ข้อ ๒ ในประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนนี้

“ประมวลจริยธรรม” หมายความว่า ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ฉบับนี้

“ข้าราชการ” หมายความว่า ข้าราชการพลเรือน พนักงานราชการ และลูกจ้างในสังกัดราชการพลเรือน

“หัวหน้าส่วนราชการ” หมายความว่า รวมถึงผู้ว่าราชการจังหวัดในกรณีที่เป็นข้าราชการส่วนภูมิภาค

“คณะกรรมการจริยธรรม” หมายความว่า คณะกรรมการจริยธรรมประจำส่วนราชการ

“ของขวัญ” หมายความว่า ของขวัญตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตหรือกฎหมายเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

หมวด ๒ จริยธรรมข้าราชการพลเรือน

ข้อ ๓ ข้าราชการต้องยึดมั่นในจริยธรรมและยืนหยัดกระทำในสิ่งที่ถูกต้องและเป็นธรรม โดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(๑) ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมอย่างตรงไปตรงมา และไม่กระทำการเสี่ยงประมวลจริยธรรมนี้ ในกรณีที่มีข้อสงสัยหรือมีผู้ทักท้วงว่าการกระทำใดของข้าราชการอาจขัดประมวลจริยธรรม ข้าราชการต้องไม่กระทำการดังกล่าว หรือหากกำลังกระทำการดังกล่าว ต้องหยุดกระทำการและส่งเรื่องให้คณะกรรมการจริยธรรมพิจารณาวินิจฉัย ในกรณีที่คณะกรรมการจริยธรรมวินิจฉัยว่า การกระทำนั้นขัดประมวลจริยธรรม ข้าราชการจะกระทำการนั้นไม่ได้

(๒) เมื่อรู้หรือพบเห็นการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมนี้ ข้าราชการมีหน้าที่ต้องรายงานการฝ่าฝืนดังกล่าวพร้อมพยานหลักฐาน (หากมี) ต่อหัวหน้าส่วนราชการ และ/หรือคณะกรรมการจริยธรรมโดยพลัน ในกรณีที่หัวหน้าส่วนราชการเป็นผู้ฝ่าฝืนจริยธรรม ต้องรายงานต่อปลัดกระทรวง หรือผู้บังคับบัญชาเหนือชั้นขึ้นไปของหัวหน้าส่วนราชการนั้นแล้วแต่กรณี และหรือคณะกรรมการจริยธรรม

(๓) ต้องรายงานการดำรงตำแหน่งทั้งที่ได้รับค่าตอบแทนและไม่ได้รับค่าตอบแทน ในนิติบุคคลซึ่งมิใช่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน ราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นของรัฐและกิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ ต่อหัวหน้าส่วนราชการและคณะกรรมการจริยธรรม ในกรณีที่มีการดำรงตำแหน่งนั้น ๆ อาจขัดแย้งกับการปฏิบัติหน้าที่หรืออาจทำให้การปฏิบัติหน้าที่เสียหาย

ความในข้อนี้ให้ใช้บังคับกับการเป็นลูกจ้าง การรับจ้างทำของ การเป็นตัวแทน การเป็นนายหน้าและการมีนิติสัมพันธ์อื่นในทำนองเดียวกันด้วย

(๔) ในกรณีที่ข้าราชการเข้าร่วมประชุมและพบว่ามีกรกระทำซึ่งมีลักษณะตาม (๒) ของข้อนี้ หรือมีการเสนอเรื่อง ซึ่งมีลักษณะตาม (๒) ของข้อนี้ผ่านข้าราชการ ข้าราชการมีหน้าที่ต้องคัดค้านการกระทำดังกล่าว และบันทึกการคัดค้านของตนไว้ในรายงานการประชุมหรือในเรื่องนั้น แล้วแต่กรณี

ข้อ ๔ ข้าราชการต้องมีจิตสำนึกที่ดีและความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ เสียสละปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรวดเร็ว โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ โดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(๑) อุทิศตนให้กับการปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความรอบคอบระมัดระวัง และเต็มกำลังความสามารถที่มีอยู่ ในกรณีที่ต้องไปปฏิบัติงานอื่นของรัฐด้วย จะต้องไม่ทำให้งานในหน้าที่เสียหาย

(๒) ละเว้นจากการกระทำทั้งปวงที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อตำแหน่งหน้าที่ของตนหรือของข้าราชการอื่น ไม่ก้าวล่วงหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการอื่นโดยมิชอบ

(๓) ใช้ดุลพินิจและตัดสินใจในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรู้ ความสามารถเยี่ยงที่ปฏิบัติในวิชาชีพ ตรงไปตรงมา ปราศจากอคติส่วนตน ตามข้อมูลพยานหลักฐาน และความเหมาะสมของแต่ละกรณี

(๔) เมื่อเกิดความผิดพลาดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ ต้องรีบแก้ไขให้ถูกต้อง และแจ้งให้หัวหน้าส่วนราชการทราบโดยพลัน

(๕) ไม่ขัดขวางการตรวจสอบของหน่วยงานที่มีหน้าที่ตรวจสอบตามกฎหมายหรือประชาชน ต้องให้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่มีหน้าที่ตรวจสอบตามกฎหมายหรือประชาชนในการตรวจสอบ โดยให้ข้อมูลที่แท้จริงและครบถ้วน เมื่อได้รับคำร้องขอในการตรวจสอบ

(๖) ไม่สั่งราชการด้วยวาจาในเรื่องที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ ในกรณีที่สั่งราชการด้วยวาจาในเรื่องดังกล่าว ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาบันทึกเรื่องเป็นลายลักษณ์อักษรตามคำสั่งเพื่อให้ผู้สั่งพิจารณาสั่งการต่อไป

ข้อ ๕ ข้าราชการต้องแยกเรื่องส่วนตัวออกจากตำแหน่งหน้าที่ และยึดถือประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ เหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน โดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(๑) ไม่นำความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ตนมีต่อบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นญาติพี่น้องพรรคพวก เพื่อนฝูง หรือผู้มีบุญคุณส่วนตัว มาประกอบการใช้ดุลพินิจให้เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลนั้น หรือปฏิบัติต่อบุคคลนั้นต่างจากบุคคลอื่นเพราะชอบหรือชัง

(๒) ไม่ใช้เวลาราชการ เงิน ทรัพย์สิน บุคลากร บริการ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกของทางราชการไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของตนเองหรือผู้อื่น เว้นแต่ได้รับอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมาย

(๓) ไม่กระทำการใด หรือดำรงตำแหน่ง หรือปฏิบัติการใดในฐานะส่วนตัว ซึ่งก่อให้เกิดความเคลือบแคลงหรือสงสัยว่าจะขัดกับประโยชน์ส่วนรวมที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน้าที่ในกรณีมีความเคลือบแคลงหรือสงสัย ให้ข้าราชการผู้นั้นยุติการกระทำดังกล่าวไว้ก่อนแล้วแจ้งให้ผู้บังคับบัญชา หัวหน้าส่วนราชการ และคณะกรรมการจริยธรรมพิจารณา เมื่อคณะกรรมการจริยธรรมวินิจฉัยเป็นประการใดแล้วจึงปฏิบัติตามนั้น

(๔) ในการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบในหน่วยงานโดยตรงหรือหน้าที่อื่นในราชการรัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือหน่วยงานของรัฐ ข้าราชการต้องยึดถือประโยชน์ของทางราชการเป็นหลัก ในกรณีที่มีความขัดแย้งระหว่างประโยชน์ของทางราชการ หรือประโยชน์ส่วนรวมกับประโยชน์ส่วนตนหรือส่วนกลุ่ม อันจำเป็นต้องวินิจฉัยหรือชี้ขาด ต้องยึดประโยชน์ของทางราชการและประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ

ข้อ ๖ ข้าราชการต้องละเว้นจากการแสวงประโยชน์ที่มีขอบโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่และไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม โดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(๑) ไม่เรียก รับ หรือยอมจะรับ หรือยอมให้ผู้อื่นเรียก รับ หรือยอมจะรับ ซึ่งของขวัญแทนตนหรือญาติของตน ไม่มาก่อนหรือหลังดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่

ไม่ว่าจะเกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เป็นการให้โดยธรรมจรรยา หรือเป็นการให้ตามประเพณีหรือให้แก่บุคคลทั่วไป

(๒) ไม่ใช่ตำแหน่ง หรือกระทำการที่เป็นคุณ หรือเป็นโทษแก่บุคคลใด เพราะมีอคติ

(๓) ไม่เสนอ หรืออนุมัติโครงการ การดำเนินการ หรือการดำเนินการหรือสัญญา ซึ่งตนเองหรือบุคคลอื่นจะได้ประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายหรือประมวลจริยธรรมนี้

ข้อ ๗ ข้าราชการต้องเคารพและปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายอย่างตรงไปตรงมาโดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(๑) ไม่ละเมิดรัฐธรรมนูญ กฎหมาย กฎ ข้อบังคับหรือมติคณะรัฐมนตรีที่ชอบด้วยกฎหมาย ในกรณีมีข้อสงสัย หรือมีข้อทักท้วงว่าการกระทำไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ กฎหมาย กฎ ข้อบังคับหรือมติคณะรัฐมนตรีที่ชอบด้วยกฎหมาย ข้าราชการต้องแจ้งให้หัวหน้าส่วนราชการและคณะกรรมการจริยธรรมพิจารณา และจะดำเนินการต่อไปได้ต่อเมื่อได้ข้อยุติจากหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่แล้ว

(๒) ในกรณีที่เห็นว่าคำสั่งผู้บังคับบัญชา หรือการดำเนินการใดที่ตนมีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ กฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ต้องทักท้วงเป็นลายลักษณ์อักษรไว้

(๓) ในกรณีที่เห็นว่ามติคณะรัฐมนตรีไม่ชอบด้วยกฎหมาย ต้องทำเรื่องเสนอให้หัวหน้าส่วนราชการพิจารณา และส่งเรื่องให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีดำเนินการให้ได้ข้อยุติทางกฎหมายต่อไป

(๔) ไม่เสี่ยงกฎหมาย ใช้หรือแนะนำให้ใช้ช่องว่างของกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนเพื่อประโยชน์ของตนเองหรือผู้อื่น และต้องเร่งแก้ไขช่องว่างดังกล่าวโดยเร็ว

(๕) ไม่ยอมให้บุคคลอื่นอาศัยชื่อตนเองถือครองทรัพย์สิน สิทธิ หรือประโยชน์อื่นใดแทนบุคคลอื่นอันเป็นการเสี่ยงกฎหมาย หรือใช้ชื่อบุคคลอื่นถือครองสิ่งดังกล่าวแทนตนเพื่อปกปิดทรัพย์สินของตน

(๖) เมื่อทราบว่ามีกรณีละเมิด หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายในส่วนราชการของตน หัวหน้าส่วนราชการต้องดำเนินการที่จำเป็น เพื่อให้เกิดการเคารพกฎหมายขึ้นโดยเร็ว

(๗) เมื่อได้รับคำร้อง หรือคำแนะนำจากผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือหน่วยงานอื่นว่ากฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนราชการของตน สร้างภาระเกินสมควรแก่ประชาชน หรือสร้างความไม่เป็นธรรมให้เกิดขึ้น ต้องดำเนินการทบทวนกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับดังกล่าวโดยเร็ว

ข้อ ๘ ข้าราชการต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม เป็นกลางทางการเมือง ให้บริการแก่ประชาชนโดยมีอัธยาศัยที่ดีและไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม โดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(๑) ปฏิบัติหน้าที่ให้สุจริต โดยไม่หลักเลียง ละเลย หรือละเว้นการใช้อำนาจเกินกว่าที่มีอยู่ตามกฎหมาย

(๒) ปฏิบัติหน้าที่ หรือดำเนินการอื่น โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิเสรีภาพของบุคคล ไม่กระทำการให้กระทบสิทธิเสรีภาพของบุคคลหรือก่อภาระหรือหน้าที่ให้บุคคลโดยไม่มีอำนาจตามกฎหมาย

(๓) ให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนโดยมีอัธยาศัยที่ดี ปราศจากอคติ และไม่เลือกปฏิบัติต่อบุคคลผู้มาติดต่อโดยไม่เป็นธรรมในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษา อบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ เว้นแต่จะดำเนินการตามมาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรค หรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้ เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเป็นการเลือกปฏิบัติที่มีเหตุผล เป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป

(๔) ละเว้นการให้สัมภาษณ์ การอภิปราย การแสดงปาฐกถา การบรรยาย หรือการวิพากษ์วิจารณ์กระทบต่อความเป็นกลางทางการเมือง เว้นแต่เป็นการแสดงความเห็นทางวิชาการตามหลักวิชา

(๕) ไม่เอื้อประโยชน์เป็นพิเศษให้แก่ญาติพี่น้อง พรรคพวก เพื่อนฝูงหรือผู้มีบุญคุณและต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมไม่เห็นแก่หน้าผู้ใด

(๖) ไม่ลอกหรือนำผลงานของผู้อื่นมาใช้เป็นของตนเองโดยมิได้รับแหล่งที่มา

ข้อ ๙ ข้าราชการต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการ อย่างเคร่งครัดและรวดเร็ว ไม่ถ่วงเวลาให้เนิ่นช้าและใช้ข้อมูลข่าวสารที่ได้มาจากการดำเนินงานเพื่อการในหน้าที่และให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง ทันการณ์ และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง โดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(๑) ไม่ใช่ข้อมูลที่ได้มาจากการดำเนินงานไปเพื่อการอื่น อันไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อเอื้อประโยชน์แก่ตนเองหรือบุคคลอื่น

(๒) ชี้แจง แสดงเหตุผลที่แท้จริงอย่างครบถ้วนในกรณีที่กระทำการอันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพบุคคลอื่น ไม่อนุญาติ หรือไม่อนุวัติตามคำขอของบุคคล หรือเมื่อบุคคลร้องขอตามกฎหมาย เว้นแต่การอันคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองได้กำหนดยกเว้นไว้ ทั้งนี้ จะต้องดำเนินการภายในสิบห้าวันทำการ นับแต่กระทำการดังกล่าวหรือได้รับการร้องขอ

ข้อ ๑๐ ข้าราชการต้องมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษาคุณภาพและมาตรฐานแห่งวิชาชีพโดยเคร่งครัด โดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(๑) ปฏิบัติงานโดยมุ่งประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานให้เกิดผลดีที่สุดจนเต็มกำลังความสามารถ

(๒) ใช้งบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิและประโยชน์ที่ทางราชการจัดให้ด้วยความประหยัด คุ่มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย

(๓) ใช้ความรู้ความสามารถ ความระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่ ตามคุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพโดยเคร่งครัด

ข้อ ๑๑ ข้าราชการต้องยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(๑) ไม่แสดงการต่อต้านการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือสนับสนุนให้นำการปกครองในระบอบอื่นที่ไม่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมาใช้ในประเทศไทย

(๒) จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และไม่ละเมิดองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี และพระรัชทายาทไม่ว่าทางกาย หรือทางวาจา

ข้อ ๑๒ ข้าราชการต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงตน รักษาชื่อเสียง และภาพลักษณ์ของราชการโดยรวม โดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(๑) ไม่ละเมิดหลักสำคัญทางศีลธรรม ศาสนา และประเพณี ในกรณีที่มีข้อขัดแย้งระหว่างประมวลจริยธรรมนี้กับหลักสำคัญทางศีลธรรม ศาสนา หรือประเพณี ข้าราชการต้องเสนอเรื่องให้คณะกรรมการจริยธรรมพิจารณาวินิจฉัย

(๒) หัวหน้าส่วนราชการและผู้บังคับบัญชาในส่วนราชการทุกระดับชั้น ต้องปกครองผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาด้วยความเที่ยงธรรม โดยไม่เห็นแก่ความสัมพันธ์หรือบุญคุณส่วนตัว และควบคุมให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมโดยเคร่งครัด

(๓) หัวหน้าส่วนราชการและผู้บังคับบัญชาในส่วนราชการทุกระดับชั้น ต้องสนับสนุนส่งเสริมและยกย่องผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาที่มีความซื่อสัตย์ มีผลงานดีเด่น มีความรู้ความสามารถและขยันขันแข็ง ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง และยึดมั่นในระบบคุณธรรม

(๔) ไม่กระทำการใดอันอาจนำความเสื่อมเสียและไม่ไว้วางใจให้เกิดแก่ส่วนราชการหรือราชการโดยรวม

หมวด ๒ กลไกและระบบการบังคับใช้ประมวลจริยธรรม

ส่วนที่ ๑ องค์กรคุ้มครองจริยธรรม

ข้อ ๑๓ ก.พ. มีหน้าที่ควบคุมกำกับให้มีการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมอย่างทั่วถึงและจริงจัง โดยมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- วางระเบียบเพื่อกำหนดการทั้งหลายอันจำเป็นแก่การบังคับใช้ประมวลจริยธรรม
- คุ้มครองและประกันความเป็นอิสระและเที่ยงธรรมของคณะกรรมการจริยธรรมและกลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรม
- คุ้มครองข้าราชการซึ่งปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้อย่างตรงไปตรงมามิให้ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรมต่อข้าราชการผู้นั้น
- เผยแพร่และปลูกฝังจริยธรรมให้เป็นที่รับทราบอย่างกว้างขวางทั้งในหมู่ข้าราชการและประชาชน
- ส่งเสริมและยกย่องส่วนราชการ หัวหน้าส่วนราชการ ผู้บังคับบัญชา และข้าราชการที่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมอย่างจริงจัง
- ติดตาม สอดส่องการบังคับใช้ และการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้ในกรณีมีการฝ่าฝืนจริยธรรมและยังไม่มีมาตรการใด ก.พ.อาจมีมติให้หัวหน้าส่วนราชการของข้าราชการผู้ฝ่าฝืนปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมได้
- ประสานงานกับผู้ตรวจการแผ่นดิน เพื่อให้การปฏิบัติตามค่านิยมหลักสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตลอดจนประมวลจริยธรรมนี้มีผลใช้บังคับอย่างจริงจัง มีประสิทธิภาพและทั่วถึง

(๘) ประเมินผลการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้ ของหัวหน้าส่วนราชการ คณะกรรมการจริยธรรม และข้าราชการทั้งปวง และจัดทำรายงานประจำปี เสนอคณะรัฐมนตรี และผู้ตรวจการแผ่นดิน แล้วเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ

(๙) ติความ และวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาอันเกิดจากประมวลจริยธรรมนี้

(๑๐) ประมวลการตีความและวินิจฉัยปัญหาอันเกิดจากการใช้บังคับประมวลจริยธรรมนี้ทุกปีและเผยแพร่ให้ข้าราชการทราบเพื่อยึดถือและเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

(๑๑) ทบทวนว่าสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลจริยธรรมนี้หรือไม่ทุกสี่ปี

(๑๒) ดำเนินการอื่นตามประมวลจริยธรรมนี้ หรือตามที่จะตกลงกับผู้ตรวจการแผ่นดิน

ข้อ ๑๔ ให้ ก.พ. โดยข้อเสนอของหัวหน้าส่วนราชการ แต่งตั้งคณะกรรมการจริยธรรมประจำส่วนราชการขึ้น เพื่อควบคุม กำกับให้มีการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้ คณะกรรมการจริยธรรมประกอบด้วย

(๑) ประธานกรรมการ ซึ่งหัวหน้าส่วนราชการเสนอจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ผู้มีความซื่อสัตย์เป็นประจักษ์โดยได้รับความเห็นชอบจาก ก.พ.

(๒) กรรมการผู้ดำรงตำแหน่งประเภทบริหารหรือประเภทอำนวยการเลือกกันเอง ให้เหลือสองคน

(๓) กรรมการสองคนซึ่งเป็นข้าราชการในส่วนราชการที่ได้รับคัดเลือกจากข้าราชการ พนักงานราชการและลูกจ้างของส่วนราชการนั้น ตามวิธีการดำเนินการที่แต่ละส่วนราชการเห็นสมควร

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสองคน ซึ่งหัวหน้าส่วนราชการ และรองหัวหน้าส่วนราชการร่วมกันเสนอให้หัวหน้ากลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมเป็นเลขานุการ คณะกรรมการจริยธรรมกรรมการจริยธรรมต้องไม่เคยถูกลงโทษทางวินัย และเป็นผู้มีเกียรติเป็นที่ยอมรับของส่วนราชการนั้น

ข้อ ๑๕ คณะกรรมการจริยธรรมมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) ควบคุม กำกับ ส่งเสริมและให้คำแนะนำในการใช้บังคับประมวลจริยธรรมนี้ในส่วนราชการ

(๒) สอดส่องดูแลให้มีการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมในส่วนราชการ ในกรณีที่มีข้อสงสัย หรือมีข้อร้องเรียนว่ามีการฝ่าฝืนจริยธรรม ให้ส่งเรื่องให้หัวหน้าส่วนราชการ เพื่อปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้โดยเร็ว

(๓) พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาอันเกิดจากการใช้บังคับประมวลจริยธรรมนี้ในส่วนราชการ เมื่อได้วินิจฉัยแล้วให้ส่งคำวินิจฉัยให้ ก.พ. โดยพลัน ถ้า ก.พ. ไม่ได้วินิจฉัยเป็นอย่างอื่นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ ก.พ. รับเรื่อง ให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการจริยธรรมเป็นที่สุด

(๔) ส่งเรื่องให้ ก.พ. พิจารณาวินิจฉัยในกรณีที่เห็นว่าเรื่องนั้นเป็นเรื่องสำคัญ หรือมีผลกระทบในวงกว้างหลายส่วนราชการ และยังไม่มีคำวินิจฉัยของ ก.พ. หรือผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๕) คุ้มครองและประกันความเป็นอิสระและเที่ยงธรรมของกลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมของส่วนราชการ

(๖) คุ้มครองข้าราชการซึ่งปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้อย่างตรงไปตรงมา มิให้ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรมต่อข้าราชการผู้นั้น

(๗) เสนอผลการประเมินการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้ของหัวหน้าส่วนราชการต่อ ก.พ. และประเมินผลการปฏิบัติงานของกลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมของส่วนราชการเพื่อเสนอหัวหน้าส่วนราชการเพื่อประกอบการเลื่อนเงินเดือน หรือเลื่อนตำแหน่งข้าราชการในกลุ่มงาน

(๘) เสนอแนะการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลจริยธรรมนี้ หรือการอื่นที่เห็นสมควรต่อ ก.พ.

(๙) ดำเนินการอื่นตามประมวลจริยธรรมนี้ หรือตามที่ ก.พ. มอบหมาย การประชุมคณะกรรมการจริยธรรมให้นำกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง มาใช้บังคับ

ข้อ ๑๖ หัวหน้าส่วนราชการ และผู้บริหารส่วนราชการตั้งแต่ผู้ดำรงตำแหน่ง ประเภทบริหารประเภทอำนวยการ หรือดำรงตำแหน่งประเภทอื่นที่ทำหน้าที่ เป็นผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้ และประพฤติตนให้เป็น แบบอย่างที่ดีแก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ควบคุมให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามประมวล จริยธรรมนี้ สนับสนุนส่งเสริมผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาที่มีความซื่อสัตย์ มีผลงานและความรู้ ความสามารถ และปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้ โดยให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) คุ้มครองและประกันความเป็นอิสระและเที่ยงธรรมของกลุ่มงานคุ้มครอง จริยธรรมของส่วนราชการ

(๒) คุ้มครองข้าราชการซึ่งปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้โดยตรงไปตรงมา มิให้ถูกกลั่นแกล้งหรือถูกใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรม ในกรณีที่หัวหน้าส่วนราชการ ผู้บริหารส่วนราชการตั้งแต่ประเภทอำนวยการขึ้นไป ถูกข้าราชการผู้ใดกล่าวหา ว่าไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้ ข้าราชการผู้ถูกกล่าวหา นั้นไม่อาจดำเนินการเกี่ยวกับการออกคำสั่งแต่งตั้ง โยกย้าย เลื่อนเงินเดือน แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง หรือคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย หรือการดำเนินการใดที่เป็นผลร้ายหรือกระทบต่อ สิทธิหน้าที่ของข้าราชการผู้กล่าวหา นั้น จะกระทำมิได้เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจาก คณะกรรมการจริยธรรมประจำส่วนราชการแล้ว

(๓) ส่งเสริมและเผยแพร่การปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้อย่างสม่ำเสมอ

(๔) ติดตามสอดส่องให้ข้าราชการในส่วนราชการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้ อย่างเคร่งครัด

(๕) ปฏิบัติตามมติหรือคำวินิจฉัย ก.พ. หรือคณะกรรมการจริยธรรม คำแนะนำ ของผู้ตรวจการแผ่นดิน ในกรณีที่คณะกรรมการจริยธรรมมีคำวินิจฉัยใด และหัวหน้า ส่วนราชการไม่เห็นพ้องด้วยกับคำวินิจฉัยนั้น ให้เสนอความเห็นของตนและคำวินิจฉัย

ของคณะกรรมการจริยธรรมไปให้ ก.พ. วินิจฉัยได้ เว้นแต่กรณีนั้นมีคำวินิจฉัยของผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือ ก.พ. วินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดไว้แล้ว

(๖) รวบรวมปัญหาการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้ และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงประมวลจริยธรรมนี้ หรือการอื่นตามที่เห็นสมควรเสนอต่อ ก.พ.

(๗) ดำเนินการอื่นตามประมวลจริยธรรมนี้ หรือตามที่ผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือ ก.พ. มอบหมาย

ข้อ ๑๗ ให้จัดตั้งกลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมขึ้นในส่วนราชการขึ้นตรงต่อหัวหน้าส่วนราชการ มีหน้าที่คุ้มครองจริยธรรมตามประมวลจริยธรรมนี้ ซึ่งมีความเป็นอิสระ โดยมีข้าราชการ ซึ่งดำรงตำแหน่งประเภทบริหารระดับต้นขึ้นไปเป็นหัวหน้ากลุ่ม และมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการเผยแพร่ ปลุกฝัง ส่งเสริม ยกย่องข้าราชการที่เป็นแบบอย่างที่ดี และติดตามสอดส่องการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้อย่างสม่ำเสมอ

(๒) สืบสวนข้อเท็จจริงการฝ่าฝืนจริยธรรมเพื่อรายงานผลให้หัวหน้าส่วนราชการพิจารณา ทั้งนี้โดยอาจมีผู้ร้องขอหรืออาจดำเนินการตามที่หัวหน้าส่วนราชการมอบหมาย หรือตามที่เห็นสมควรก็ได้

(๓) ให้ความช่วยเหลือและดูแลข้าราชการซึ่งปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้ อย่างตรงไปตรงมา มิให้ถูกกลั่นแกล้งหรือถูกใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรมให้นำความในข้อ ๑๖ (๒) มาใช้กับข้าราชการในกลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมด้วย โดยอนุโลมโดยให้ ก.พ. เป็นผู้ให้ความเห็นชอบ

(๔) ทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการจริยธรรมประจำส่วนราชการ

(๕) ดำเนินการอื่นตามที่กำหนดในประมวลจริยธรรมนี้ หรือตามที่หัวหน้าส่วนราชการ คณะกรรมการจริยธรรม หรือตามที่ ก.พ. มอบหมาย ทั้งนี้ โดยไม่กระทบต่อความเป็นอิสระของผู้ดำรงตำแหน่งในกลุ่มงานดังกล่าว

ส่วนที่ ๒

ระบบการบังคับใช้ประมวลจริยธรรม

ข้อ ๑๘ การฝ่าฝืนจริยธรรมตามความในหมวด ๒ ของประมวลจริยธรรมนี้เป็นความผิดวินัยตามกฎหมายว่าด้วยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๓๗ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๙ เมื่อมีกรณีการฝ่าฝืนจริยธรรม ผู้บังคับบัญชาอาจสั่งลงโทษทางวินัยว่ากล่าวตักเตือน ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือหรือสั่งให้ได้รับการพัฒนาตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๒๐ ให้หัวหน้าส่วนราชการ คณะกรรมการจริยธรรม และ ก.พ. ส่งเสริมจริยธรรมข้าราชการ โดยอย่างน้อยต้องดำเนินการ ดังนี้

(๑) ในการบรรจุแต่งตั้ง เลื่อนเงินเดือน ย้ายหรือโอนข้าราชการ ให้ใช้พฤติกรรมทางจริยธรรมของผู้นั้นพิจารณาควบคู่กับความรู้ความสามารถ

(๒) ปลุกฝังจริยธรรมให้ข้าราชการใหม่ จัดให้ข้าราชการลงลายมือชื่อรับทราบประมวลจริยธรรม จัดให้มีสมุดบันทึกประวัติในส่วนที่เกี่ยวกับจริยธรรมของข้าราชการแต่ละคน รวมทั้งจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมผู้บริหาร และข้าราชการอย่างสม่ำเสมอ

(๓) ประเมินการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมของข้าราชการ

(๔) คัดกรองข้าราชการผู้ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้อย่างเพียงพอ

(๕) ยกย่องข้าราชการและส่วนราชการที่ถือปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้โดยเคร่งครัด

(๖) ตอบข้อสงสัยหรือคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้

(๗) จัดให้มีการศึกษาค่านิยมที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้ และดำเนินการแก้ไขปรับเปลี่ยนค่านิยมนั้น

(๘) เผยแพร่ให้ประชาชน ผู้เป็นคู่สมรส ญาติ พี่น้อง พรรคพวกเพื่อนฝูง ของข้าราชการ ตลอดจนประชาชนผู้มาติดต่อราชการทราบประมวลจริยธรรมของ ข้าราชการ เพื่อไม่ทำการอันเป็นการส่งเสริมหรือก่อให้เกิดการฝ่าฝืนจริยธรรม

(๙) จัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้

ข้อ ๒๑ เมื่อมีปัญหาการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้ในเรื่องใด ข้าราชการ อาจเสนอเรื่องที่เป็นปัญหาดังกล่าวให้หัวหน้ากลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมของส่วนราชการ ที่ตนสังกัดนำเสนอเพื่อขอคำวินิจฉัยหรืออนุญาตแล้วแต่กรณีจากคณะกรรมการจริยธรรมได้ ในกรณีที่เรื่องนั้นเป็นเรื่องสำคัญหรือมีผลกระทบในวงกว้างหลายส่วนราชการ และยังไม่มี คำวินิจฉัยของ ก.พ. หรือผู้ตรวจการแผ่นดิน แล้วแต่กรณีคณะกรรมการจริยธรรม อาจส่งเรื่องให้ ก.พ. วินิจฉัย

ในกรณีที่ ก.พ. เห็นว่าเรื่องดังกล่าวตามวรรคหนึ่งเป็นเรื่องสำคัญอันควรแก่ การขอคำแนะนำจากผู้ตรวจการแผ่นดินก็ให้กระทำได้

ข้าราชการที่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการจริยธรรม ก.พ. หรือ ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ต้องรับผิดชอบวินัย

ข้อ ๒๒ ในกรณีที่จำเป็นต้องดำเนินการเรื่องใดโดยด่วน หากปล่อยให้เนิ่นช้าไป จะกระทบต่อประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์ของทางราชการ และไม่อาจเรียกประชุม คณะกรรมการจริยธรรมได้ทัน ข้าราชการอาจขอคำแนะนำจากหัวหน้ากลุ่มงานคุ้มครอง จริยธรรมของส่วนราชการที่ตนสังกัด

หัวหน้ากลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมตามวรรคหนึ่งมีหน้าที่ต้องให้คำแนะนำ ตามสมควร ตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการจริยธรรม ก.พ. หรือผู้ตรวจการแผ่นดิน หากไม่มีคำวินิจฉัยในเรื่องที่เป็นปัญหาก่อน หัวหน้ากลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรม อาจให้คำแนะนำโดยยึดประโยชน์สูงสุดของส่วนรวมเป็นสำคัญ ทั้งต้องมุ่งสร้างความสำนึก

และเที่ยงธรรมในหน้าที่ ผดุงเกียรติและศักดิ์ศรีของข้าราชการที่สร้างความไว้วางใจและเชื่อมั่นของปวงชน และการดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีงาม ให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการจริยธรรมและ ก.พ.ทราบ

ข้าราชการที่ปฏิบัติตามคำแนะนำของหัวหน้ากลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมตามแนวทางที่คณะกรรมการจริยธรรม ก.พ. หรือผู้ตรวจการแผ่นดินเคยวินิจฉัยไว้แล้ว โดยสุจริตไม่ต้องรับผิดชอบวินัย

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๓ ให้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการจริยธรรมและจัดตั้งกลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมในส่วนราชการทุกแห่งภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่ประมวลจริยธรรมนี้มีผลใช้บังคับ

ข้อ ๒๔ เมื่อครบหนึ่งปีนับแต่วันที่ประมวลจริยธรรมนี้มีผลใช้บังคับ ให้ ก.พ. จัดให้มีการประเมินการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้ พร้อมดำเนินการปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติหรือแก้ไขเพิ่มเติมประมวลจริยธรรมให้เหมาะสม

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้ ก.พ. รับฟังความคิดเห็นจากข้าราชการ หัวหน้ากลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรม คณะกรรมการจริยธรรม หัวหน้าส่วนราชการ และผู้ตรวจการแผ่นดินอย่างกว้างขวาง และต้องดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ครบหนึ่งปีของการใช้บังคับประมวลจริยธรรมนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

นายกรัฐมนตรี

ประธาน ก.พ

๗. พระราชบัญญัติควบคุมการเรียไร พุทธศักราช ๒๕๘๗

พระราชบัญญัติควบคุมการเรียไร
พุทธศักราช ๒๕๘๗

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร ลงวันที่ ๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๘๐
และวันที่ ๑๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๘๔)
อาทิตยทิพอาภา
ปรีดี พนมยงค์
ตราไว้ ณ วันที่ ๑๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๘๗
เป็นปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรปรับปรุงกฎหมายควบคุมการเรียไร
ให้รัดกุมยิ่งขึ้น

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอม
ของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติควบคุมการเรียไร
พุทธศักราช ๒๕๘๗

มาตรา ๒^(๑) ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ นับแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติควบคุม
การเรียไร พุทธศักราช ๒๕๘๐ และบรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับซึ่งขัดแย้งกับ
พระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

การเรียไร หมายความว่า ความรวมถึงการซื้อขาย แลกเปลี่ยนชดใช้ หรือบริการ ซึ่งมีการแสดงโดยตรงหรือโดยปริยาย ว่ามิใช่เป็นการซื้อขาย แลกเปลี่ยน ชดใช้ หรือ บริการธรรมดา แต่เพื่อรวบรวมทรัพย์สินที่ได้มาทั้งหมดหรือบางส่วนไปใช้ในกิจการ อย่างใดอย่างหนึ่งนั้นด้วย

ยุทธภัณฑ์ หมายความว่า ยุทธภัณฑ์ตามความหมายแห่งกฎหมายว่าด้วย การควบคุมยุทธภัณฑ์

สิ่งพิมพ์ หมายความว่า สิ่งพิมพ์ตามความหมายแห่งกฎหมายว่าด้วยการพิมพ์

มาตรา ๕ ห้ามมิให้จัดให้มีการเรียไรหรือทำการเรียไรดังต่อไปนี้

(๑) การเรียไรเพื่อรวบรวมทรัพย์สินมาให้หรือชดใช้แก่จำเลยเพื่อใช้เป็นค่าปรับ เว้นแต่จะเป็นการเรียไรในระหว่างวงศ์ญาติของจำเลย

(๒) การเรียไรโดยกำหนดเก็บเงินหรือทรัพย์สินอย่างอื่นเป็นอัตราโดยคำนวณ ตามเกณฑ์ปริมาณสินค้า ผลประโยชน์หรือวัตถุอย่างอื่น

(๓) การเรียไรอันอาจเป็นเหตุให้เสื่อมทรมแก่ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ของประชาชน

(๔) การเรียไรอันอาจเป็นเหตุกระทบกระเทือนอย่างรุนแรงถึงทางสัมพันธ์ไมตรี กับต่างประเทศ

(๕) การเรียไรเพื่อจัดหายุทธภัณฑ์ให้แก่ต่างประเทศ

มาตรา ๖ การเรียไรซึ่งอ้างว่าเพื่อประโยชน์แก่ราชการเทศบาลหรือ สาธารณประโยชน์จะจัดให้มีได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการควบคุมการเรียไรแล้ว

ความในวรรคก่อนมิให้ใช้บังคับแก่การเรียไรซึ่งกระทรวงทบวงหรือกรม เป็นผู้จัดให้มี

มาตรา ๗ ให้มีคณะกรรมการควบคุมการเรียไร ประกอบด้วยปลัดกระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นประธานโดยตำแหน่ง และกรรมการอื่นคือผู้แทนกระทรวงกลาโหมหนึ่งคน ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการหนึ่งคน ผู้แทนกระทรวงการสาธารณสุขหนึ่งคน ผู้แทนกระทรวงการคลังหนึ่งคน ผู้แทนกรมตำรวจหนึ่งคน และผู้แทนกรมมหาดไทยหนึ่งคน กรรมการต้องมาประชุมไม่น้อยกว่าสี่คนจึงเป็นองค์ประชุม

มาตรา ๘ การเรียไรในถนนหลวงหรือในที่สาธารณะ การเรียไรโดยโฆษณาด้วยสิ่งพิมพ์ด้วยวิทยุกระจายเสียง หรือด้วยเครื่องแปลงเสียงจะจัดให้มีหรือทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว

ข้อความในวรรคก่อนนี้มีให้ใช้บังคับแก่

- (๑) การเรียไรซึ่งได้รับอนุญาตหรือได้รับยกเว้นตามมาตรา ๖
- (๒) การเรียไรเพื่อกุศลสงเคราะห์ในโอกาสที่บุคคลชุมนุมกันประกอบศาสนกิจ
- (๓) การเรียไรโดยขายสิ่งของในงานออกร้าน หรือในที่นัดประชุมเฉพาะแห่งอันได้จัดให้ขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งผู้ได้รับอนุญาตให้มีการออกร้าน หรือผู้จัดให้มีการนัดประชุมเป็นผู้จัดให้มีขึ้น

มาตรา ๙ เมื่อมีผู้ขอรับอนุญาตตามมาตรา ๖ คณะกรรมการควบคุมการเรียไรมีอำนาจสั่งไม่อนุญาต หรือสั่งอนุญาตโดยกำหนดเงื่อนไข

- (๑) จำนวนเงินหรือทรัพย์สินอื่นอย่างสูงที่ให้เรียไรได้
- (๒) เขตหรือสถานที่และเวลาที่อนุญาตให้ทำการเรียไร
- (๓) วิธีการเก็บรักษาและทำบัญชีเงิน หรือทรัพย์สินที่เรียไรได้
- (๔) วิธีทำการเรียไร

ในกรณีที่สั่งอนุญาต ให้คณะกรรมการกำหนดวันสิ้นสุดอายุแห่งใบอนุญาตไว้ด้วย และในกรณีที่สั่งไม่อนุญาต ให้แจ้งและแสดงเหตุผลให้ผู้ขออนุญาตทราบ

มาตรา ๑๐ เมื่อมีผู้ขอรับอนุญาตตามมาตรา ๘ ให้นำความในมาตรา ๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้าสิ่งไม่อนุญาตให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งและแสดงเหตุผลให้ผู้ขออนุญาตทราบภายในกำหนดสิบวัน นับแต่วันได้รับคำร้องขอ

ในกรณีที่สิ่งไม่อนุญาต ผู้ขออนุญาตมีสิทธิยื่นอุทธรณ์คำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดสิบห้าวัน นับแต่วันได้ทราบคำสั่งไม่อนุญาตการยื่นอุทธรณ์ในจังหวัดพระนครและธนบุรีให้ยื่นต่อคณะกรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งขึ้น ในจังหวัดอื่นให้ยื่นต่อคณะกรรมการจังหวัด คำชี้ขาดของคณะกรรมการหรือคณะกรรมการจังหวัดแล้วแต่กรณีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๑๑ ห้ามมิให้อนุญาตให้บุคคลดังต่อไปนี้จัดให้มีการเรียไรหรือทำการเรียไร

- (๑) บุคคลมีอายุต่ำกว่า ๑๖ ปี
- (๒) บุคคลผู้มีจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ ผู้ไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (๓) บุคคลเป็นโรคติดต่อที่น่ารังเกียจ
- (๔) บุคคลผู้เคยต้องโทษฐาน ลักทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ โจรสลัด กรรโชก ฉ้อโกง ยักยอกทรัพย์ รับของโจร หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายลักษณะอาญา และพ้นโทษมาแล้วยังไม่ครบห้าปี
- (๕) บุคคลที่พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่ามีความประพฤติหรือหลักฐานไม่น่าไว้วางใจ

มาตรา ๑๒ บุคคลผู้ได้รับอนุญาตให้ทำการเรียไรต้องมีใบอนุญาตติดตัวอยู่ในขณะทำการเรียไร และต้องให้เจ้าหน้าที่หรือบุคคลผู้ประสงค์จะเข้าส่วนในการเรียไรตรวจดู เมื่อเจ้าหน้าที่หรือบุคคลนั้นเรียกร้อง

ในกรณีการเรียไรซึ่งได้รับอนุญาตให้จัดทำประจำที่ ผู้รับอนุญาตต้องแสดงใบอนุญาตไว้ ณ ที่ทำการเรียไรให้เห็นได้โดยชัดเจน

มาตรา ๑๓ ในการรับเงินหรือทรัพย์สินที่เรียไรได้ ต้องออกใบรับให้แก่ผู้บริจาค กับมีต้นขั้วใบรับไว้เป็นหลักฐานและให้ผู้จัดให้มีการเรียโรประกาศยอรับและจ่ายเงิน และทรัพย์สินให้ประชาชนทราบเป็นครั้งคราวตามสมควร และเมื่อได้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินนั้นหมดไปแล้วให้ประกาศยอบัญชีอีกครั้งหนึ่ง

มาตรา ๑๔ ห้ามมิให้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินที่เรียไรได้มานั้นในกิจการอย่างอื่น นอกวัตถุประสงค์แห่งการเรียไรตามที่ได้แสดงไว้ เว้นแต่จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายพอสมควร ในการเรียไรนั่นเอง

มาตรา ๑๕ เงินหรือทรัพย์สินที่เรียไรได้มานั้น ถ้าไม่ต้องจ่ายเพราะไม่อาจ ดำเนินการตามวัตถุประสงค์แห่งการเรียไรตามที่ได้แสดงไว้หรือเหลือจ่ายเพราะเหตุใด ๆ ให้ผู้จัดให้มีการเรียไรรายงานให้คณะกรรมการควบคุมการเรียไร หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ แล้วแต่กรณีทราบและให้คณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจสั่งให้ส่งเงิน หรือทรัพย์สินดังกล่าวแล้วไปประกอบการกุศลหรือสาธารณะประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใด ตามแต่เห็นควร

ถ้าผู้จัดให้มีการเรียไรตายลงเสียก่อน ให้หน้าที่ของผู้จัดให้มีการเรียไรดังกล่าว ในวรรคก่อน ตกเป็นของผู้ครอบครองเงินและทรัพย์สินดังกล่าวแล้ว

มาตรา ๑๖ ในการเรียไรห้ามมิให้ใช้ถ้อยคำหรือวิธีการใด ๆ ซึ่งเป็นการบังคับ ผู้ถูกเรียไรโดยตรงหรือโดยปริยาย หรือซึ่งจะทำให้ผู้ถูกเรียไรเกิดความหวาดหวั่น หรือเกรงกลัว

มาตรา ๑๗ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕ มาตรา ๖ วรรคแรกมาตรา ๘ วรรคแรก มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาทหรือจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๑๘ ผู้ใดทำผิดเงื่อนไขในการอนุญาต ซึ่งคณะกรรมการควบคุมการเรียไร กำหนดตามมาตรา ๙ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดตามมาตรา ๑๐ หรือฝ่าฝืนมาตรา ๑๒ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท

มาตรา ๑๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๒๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๖ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๒๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และกิจการอย่างอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

๘. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ
พ.ศ. ๒๕๔๔

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไร
ของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร
ราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี
จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไร
ของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไรของทางราชการ
พ.ศ. ๒๕๓๙

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“การเรียไร” หมายความว่า การเก็บเงินหรือทรัพย์สินโดยขอร้องให้ช่วยออกเงิน
หรือทรัพย์สินตามใจสมัคร และให้หมายความรวมถึงการซื้อขายแลกเปลี่ยน ขดใช้
หรือบริการซึ่งมีการแสดงโดยตรงหรือโดยปริยายว่ามีใช่เป็นการซื้อขายแลกเปลี่ยน ขดใช้
หรือบริการธรรมดา แต่เพื่อรวบรวมเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาทั้งหมดหรือบางส่วนไปใช้
ในกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งนั้นด้วย

“เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไร” หมายความว่า เข้าไปช่วยเหลือโดยมีส่วนร่วมในการจัดให้มีการเรียไรในฐานะเป็นผู้ร่วมจัดให้มีการเรียไร หรือเป็นประธานกรรมการ อนุกรรมการ คณะทำงาน ที่ปรึกษา หรือในฐานะอื่นใดในการเรียไรนั้น

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่อยู่ในกำกับดูแลของรัฐทุกระดับทั้งในราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจ

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ

ข้อ ๕ ให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๖ หน่วยงานของรัฐจะจัดให้มีการเรียไรหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรมิได้ เว้นแต่เป็นการเรียไรตามข้อ ๑๙ หรือได้รับอนุมัติจาก กคร. หรือ กคร. จังหวัด แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

หน่วยงานของรัฐซึ่งจะต้องได้รับอนุญาตในการเรียไรตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเรียไร นอกจากจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุม การเรียไรแล้ว จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ด้วย ในกรณีนี้ กคร. อาจกำหนดแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐดังกล่าวให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเรียไรก็ได้

ข้อ ๗ ให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ควบคุมดูแลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติตามระเบียบนี้โดยเคร่งครัด

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการลงโทษทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นตามควรแก่กรณี และในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าการกระทำนั้นอาจมีเหตุเกี่ยวข้องกับการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ มีมูลความผิดทางอาญา หรืออาจเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายอื่น ให้ผู้บังคับบัญชาแจ้งให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในเรื่องนั้นเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

หมวด ๒

คณะกรรมการควบคุมการเรียไของหน่วยงานของรัฐ

ข้อ ๘ ให้มีคณะกรรมการควบคุมการเรียไของหน่วยงานของรัฐ เรียกโดยย่อว่า “กคร.” ประกอบด้วย รองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้แทนกระทรวงกลาโหม ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่เกินสี่คนเป็นกรรมการและผู้แทนสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นกรรมการและเลขานุการ

กคร. จะแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

ข้อ ๙ ให้กรรมการซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อน จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการใหม่เข้ารับหน้าที่

ข้อ ๑๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามข้อ ๙ กรรมการซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๖) นายกรัฐมนตรีให้ออก

ในกรณีที่กรรมการซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระให้นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทน และให้กรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่าวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน เว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่แต่งตั้งกรรมการแทนก็ได้

ข้อ ๑๑ การประชุมของ กคร. ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ ๑๒ กคร. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในการแก้ไขปรับปรุงระเบียบนี้

(๒) พิจารณออนุมัติให้หน่วยงานของรัฐที่ประสงค์จะทำการเรียหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียในเขตกรุงเทพมหานคร หรือในเขตท้องที่เกินหนึ่งจังหวัด จัดให้มีการเรียหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

(๓) ติความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

(๔) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นคำขออนุมัติให้จัดให้มีการเรียหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียใดตามระเบียบนี้

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการกับสิ่งของที่หน่วยงานของรัฐได้รับมาจากการเรียโดยฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบนี้

(๖) ให้คำปรึกษาแก่หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติตามระเบียบนี้

(๗) มอบหมายให้ กคร.จังหวัด ปฏิบัติการอื่นใดตามที่เห็นสมควร

(๘) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ระเบียบนี้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ กคร. หรือตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

เมื่อ กคร. ได้พิจารณาอนุมัติตาม (๒) แล้ว ให้แจ้งให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินทราบด้วย

ข้อ ๑๓ กคร. จะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการ อย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ กคร. มอบหมายก็ได้

การประชุมของคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงานให้นำข้อ ๑๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๔ ให้มีสำนักงานเลขานุการ กคร. ขึ้นในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่ปฏิบัติงานธุรการและงานอื่นตามที่ กคร. มอบหมาย

หมวด ๓

คณะกรรมการควบคุมการเรียไรจังหวัด

ข้อ ๑๕ ให้มีคณะกรรมการควบคุมการเรียไรจังหวัดในทุกจังหวัด ยกเว้น กรุงเทพมหานคร เรียกโดยย่อว่า “กคร. จังหวัด” โดยออกนามจังหวัดนั้น ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ผู้ว่าราชการจังหวัด มอบหมายหนึ่งคน ปลัดจังหวัด อัยการจังหวัดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งหนึ่งคน หัวหน้าส่วนราชการระดับจังหวัดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ศึกษาธิการจังหวัด สรรพากรจังหวัด สาธารณสุขจังหวัด นายกเทศมนตรีนครหรือนายกเทศมนตรี เมืองที่เป็นที่ตั้งจังหวัด ผู้แทนหอการค้าจังหวัด ผู้แทนสมาคมหรือชมรมธนาคารพาณิชย์ จังหวัด ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมจังหวัด บุคคลอื่นซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งอีก ไม่เกินสามคนเป็นกรรมการ และหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัด แต่งตั้งหนึ่งคนเป็นกรรมการและเลขานุการ

กคร.จังหวัด จะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐภายในจังหวัดจำนวนไม่เกินสองคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

ข้อ ๑๖ ให้ กคร.จังหวัด มีหน้าที่ช่วย กคร. ปฏิบัติการในจังหวัด และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณานุมัติให้หน่วยงานของรัฐที่ประสงค์จะทำการเรียไรหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรภายในเขตจังหวัด จัดให้มีการเรียไรหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

(๒) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ระเบียบนี้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ กคร.จังหวัด หรือตามที่ กคร. มอบหมาย

เมื่อ กคร. จังหวัด ได้พิจารณานุมัติตาม (๑) แล้ว ให้แจ้งหน่วยงานของสำนักงาน การตรวจเงินแผ่นดินในภูมิภาคนั้นและรายงาน กคร. ให้ทราบด้วย

ข้อ ๑๓ ให้นำความในข้อ ๙ ข้อ ๑๐ ข้อ ๑๑ และข้อ ๑๓ มาใช้บังคับกับวาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งการประชุม กคร.จังหวัด และการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานโดยอนุโลม

หมวด ๔ หลักเกณฑ์การเรียไร

ข้อ ๑๔ การเรียไรหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรที่ กคร. หรือ กคร.จังหวัดแล้วแต่กรณี จะพิจารณาอนุมัติให้ตามข้อ ๖ ได้นั้นจะต้องมีลักษณะและวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นการเรียไรที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการเพื่อประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐนั่นเอง

(๒) เป็นการเรียไรที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการเพื่อประโยชน์แก่การป้องกันหรือพัฒนาประเทศ

(๓) เป็นการเรียไรที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการเพื่อสาธารณประโยชน์

(๔) เป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรของบุคคลหรือนิติบุคคลที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการควบคุมการเรียไรตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเรียไรแล้ว

ข้อ ๑๕ การเรียไรหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรดังต่อไปนี้ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องขออนุมัติจาก กคร. หรือ กคร.จังหวัด แล้วแต่กรณี

(๑) เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล และมีมติคณะรัฐมนตรีให้เรียไรได้

(๒) เป็นการเรียไรที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อช่วยเหลือผู้เสียหายหรือบรรเทาความเสียหายที่เกิดจากสาธารณภัยหรือเหตุการณ์ใดที่สำคัญ

- (๓) เป็นการเรียไรเพื่อร่วมกันทำบุญเนื่องในโอกาสการทอดผ้าพระกฐินพระราชทาน
- (๔) เป็นการเรียไรตามข้อ ๑๘ (๑) หรือ (๓) เพื่อให้ได้เงินหรือทรัพย์สินไม่เกินจำนวนเงินหรือมูลค่าตามที่ กคร. กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา
- (๕) เป็นการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรตามข้อ ๑๘ (๔) ซึ่ง กคร. ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาก่อนวันให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการได้โดยไม่ต้องขออนุมัติ
- (๖) เป็นการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐอื่นที่ได้รับอนุมัติหรือได้รับยกเว้นในการขออนุมัติตามระเบียบนี้แล้ว

ข้อ ๒๐ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐได้รับอนุมัติหรือได้รับยกเว้นตามข้อ ๑๘ ให้จัดให้มีการเรียไรหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไร ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการดังต่อไปนี้

- (๑) ให้กระทำการเรียไรเป็นการทั่วไป โดยประกาศหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชน
- (๒) กำหนดสถานที่หรือวิธีการที่จะรับเงินหรือทรัพย์สินจากการเรียไร
- (๓) ออกใบเสร็จหรือหลักฐานการรับเงินหรือทรัพย์สินให้แก่ผู้บริจาคทุกครั้ง เว้นแต่โดยลักษณะแห่งการเรียไรไม่สามารถออกใบเสร็จหรือหลักฐานดังกล่าวได้ ก็ให้จัดทำเป็นบัญชีการรับเงินหรือทรัพย์สินนั้นไว้เพื่อให้สามารถตรวจสอบได้
- (๔) จัดทำบัญชีการรับจ่ายเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการเรียไรตามระบบบัญชีของทางราชการภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่สิ้นสุดการเรียไร หรือทุกสามเดือนในกรณีที่เป็นการเรียไรที่กระทำอย่างต่อเนื่อง และปิดประกาศโดยเปิดเผย ณ ที่ทำการของหน่วยงานของรัฐที่ได้ทำการเรียไรไม่น้อยกว่าสามสิบวันเพื่อให้บุคคลทั่วไปได้ทราบ และจัดให้มีเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินการเรียไรดังกล่าวไว้ ณ สถานที่สำหรับประชาชนสามารถใช้ในการค้นหาและศึกษาข้อมูลข่าวสารของราชการด้วย

(๕) รายงานการเงินของการเรียไรรวมทั้งส่งบัญชีตาม (๔) ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้จัดทำบัญชีตาม (๔) แล้วเสร็จ หรือในกรณีที่เป็นกรเรียไรที่ได้กระทำอย่างต่อเนื่องให้รายงานการเงินพร้อมทั้งส่งบัญชีดังกล่าวทุกสามเดือน

ข้อ ๒๑ ในการเรียไรหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไร ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดประโยชน์ที่ผู้บริจาคหรือบุคคลอื่นจะได้รับซึ่งมิใช่ประโยชน์ที่หน่วยงานของรัฐได้ประกาศไว้

(๒) กำหนดให้ผู้บริจาคต้องบริจาคเงินหรือทรัพย์สินเป็นจำนวนหรือมูลค่าที่แน่นอน เว้นแต่โดยสภาพมีความจำเป็นต้องกำหนดเป็นจำนวนเงินที่แน่นอน เช่น การจำหน่ายบัตรเข้าชมการแสดงหรือบัตรเข้าร่วมการแข่งขัน เป็นต้น

(๓) กระทำการใด ๆ ที่เป็นการบังคับให้บุคคลใดทำการเรียไรหรือบริจาคหรือกระทำในลักษณะที่ทำให้บุคคลนั้นต้องตกอยู่ในภาวะจำยอมไม่สามารถปฏิเสธหรือหลีกเลี่ยงที่จะไม่ช่วยทำการเรียไรหรือบริจาคไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

(๔) ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐออกทำการเรียไร หรือใช้ สิ่ง ขอร้อง หรือบังคับให้ผู้ได้บังคับบัญชาหรือบุคคลอื่นออกทำการเรียไร

ข้อ ๒๒ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรของบุคคลหรือนิติบุคคลที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการควบคุมการเรียไรตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเรียไรซึ่งมิใช่หน่วยงานของรัฐจะต้องไม่กระทำการดังต่อไปนี้

(๑) ใช้หรือแสดงตำแหน่งหน้าที่ให้ปรากฏในการดำเนินการเรียไรไม่ว่าจะเป็นการโฆษณาด้วยสิ่งพิมพ์ตามกฎหมายว่าด้วยการพิมพ์หรือสื่ออย่างอื่น หรือด้วยวิธีการอื่นใด

(๒) ใช้ สิ่ง ขอร้อง หรือบังคับให้ผู้ได้บังคับบัญชา หรือบุคคลใดช่วยทำการเรียไรให้หรือกระทำในลักษณะที่ทำให้ผู้ได้บังคับบัญชาหรือบุคคลอื่นนั้นต้องตกอยู่ในภาวะจำยอมไม่สามารถปฏิเสธหรือหลีกเลี่ยงที่จะไม่ช่วยทำการเรียไรให้ได้ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๓ การเรียไร การเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไร หรือการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดในการเรียไรที่ได้รับการอนุมัติหรือได้รับยกเว้นในการขออนุมัติจากคณะกรรมการควบคุมการเรียไรของทางราชการ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไรของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ และดำเนินการไปก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ก็ให้ดำเนินการต่อไปได้ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไรของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ จนกว่าจะแล้วเสร็จ

ข้อ ๒๔ ให้ กคร. และ กคร.จังหวัด ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไรของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันที่ระเบียบนี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ปฏิบัติหน้าที่ที่ กคร. และ กคร.จังหวัด ตามระเบียบนี้ไปพลางก่อน จนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งกรรมการซึ่งนายกรัฐมนตรีหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี แต่งตั้งตามระเบียบนี้เข้ารับหน้าที่

ประกาศ ณ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๔

นายชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

๙. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไของหน่วยงานของรัฐ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการเรียไของหน่วยงานของรัฐ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบคณะกรรมการควบคุมการเรียไของหน่วยงานของรัฐ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ ให้เหมาะสมและมีความคล่องตัวในทางปฏิบัติยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไของหน่วยงานของรัฐ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๘ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๘ ให้มีคณะกรรมการควบคุมการเรียไของหน่วยงานของรัฐ เรียกโดยย่อว่า “กคร.” ประกอบด้วย รองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้แทนกระทรวงกลาโหม ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่เกินสี่คนเป็นกรรมการ และเป็นผู้แทนสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นกรรมการและเลขานุการ กคร.จะแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจำนวนไม่เกินสองคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้”

ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๙
พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี

๑๐. ประกาศคณะกรรมการควบคุมการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ เรื่อง การยกเว้นให้หน่วยงานของรัฐทำการเรียไรได้โดยไม่ต้องขออนุมัติต่อคณะกรรมการควบคุมการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ หรือคณะกรรมการควบคุมการเรียไรจังหวัด ตามข้อ ๑๙(๔) และ (๕) แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๖

ประกาศคณะกรรมการควบคุมการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ
เรื่อง การยกเว้นให้หน่วยงานของรัฐทำการเรียไรได้โดยไม่ต้องขออนุมัติต่อ
คณะกรรมการควบคุมการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ
หรือคณะกรรมการควบคุมการเรียไรจังหวัด
ตามข้อ ๑๙ (๔) และ (๕) แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔
(ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๕๖

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงการกำหนดจำนวนเงินหรือมูลค่าทรัพย์สินที่หน่วยงานของรัฐได้รับการยกเว้นให้ทำการเรียไรได้โดยไม่ต้องขออนุมัติต่อคณะกรรมการควบคุมการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ หรือคณะกรรมการควบคุมการเรียไรจังหวัด ตามประกาศคณะกรรมการควบคุมการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ เรื่อง การยกเว้นให้หน่วยงานของรัฐทำการเรียไรได้โดยไม่ต้องขออนุมัติต่อคณะกรรมการควบคุมการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ หรือคณะกรรมการควบคุมการเรียไรจังหวัด ตามข้อ ๑๙ (๔) และ (๕) แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ เพื่อให้มีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๙ (๔) แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไธของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม คณะกรรมการควบคุมการเรียไธของหน่วยงานของรัฐ จึงให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของข้อ ๑ ของประกาศคณะกรรมการควบคุมการเรียไธของหน่วยงานของรัฐ ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ เรื่อง การยกเว้นให้หน่วยงานของรัฐทำการเรียไธได้โดยไม่ต้องขออนุมัติต่อคณะกรรมการควบคุมการเรียไธของหน่วยงานของรัฐ หรือคณะกรรมการควบคุมการเรียไธจังหวัดตามข้อ ๑๙ (๔) และ (๕) แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไธของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑ หน่วยงานของรัฐอาจจัดให้มีการเรียไธ โดยไม่ต้องขออนุมัติจากคณะกรรมการควบคุมการเรียไธของหน่วยงานของรัฐ หรือคณะกรรมการควบคุมการเรียไธจังหวัดได้ สำหรับการเรียไธตามข้อ ๑๘ (๑) หรือ (๓) แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไธของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้จำนวนเงินหรือมูลค่าทรัพย์สิน หรือจำนวนเงินและมูลค่าทรัพย์สินรวมกันไม่เกินจำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท”

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๖

วราเทพ รัตนากร

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการควบคุมการเรียไธของหน่วยงานของรัฐ

๑๑. ประกาศคณะกรรมการควบคุมการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นคำขออนุมัติให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการเรียไร หรือให้หน่วยงานของรัฐเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไร

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นคำขออนุมัติให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการเรียไร หรือให้หน่วยงานของรัฐเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไร เพื่อให้มีความเหมาะสมกับการปฏิบัติราชการยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๒ (๔) แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ คณะกรรมการควบคุมการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก

(๑) ประกาศคณะกรรมการควบคุมการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นคำขออนุมัติให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการเรียไร หรือให้หน่วยงานของรัฐเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไร ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๔

(๒) ประกาศคณะกรรมการควบคุมการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นคำขออนุมัติให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการเรียไร หรือให้หน่วยงานของรัฐเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไร (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๖

ข้อ ๒ ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ หน่วยงานของรัฐที่ประสงค์จะจัดให้มีการเรียไร ให้ยื่นคำขออนุมัติตามแบบ กคร. ๑ ท้ายประกาศนี้

ข้อ ๔ หน่วยงานของรัฐที่ประสงค์จะเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรของบุคคลหรือนิติบุคคลที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการควบคุมการเรียไรตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเรียไร ให้ยื่นคำขออนุมัติตามแบบ กคร. ๒ ท้ายประกาศนี้

ข้อ ๕ การยื่นคำขออนุมัติให้จัดให้มีการเรียไร หรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่ประสงค์จะจัดให้มีการเรียไร หรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไร ในเขตกรุงเทพมหานครหรือในเขตท้องที่เกินหนึ่งจังหวัด ให้หน่วยงานของรัฐนั้นยื่นคำขออนุมัติต่อสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการควบคุมการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นการล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามสิบวันก่อนทำการเรียไรหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไร

(๒) ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่ประสงค์จะจัดให้มีการเรียไร หรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรในเขตท้องที่จังหวัดใดจังหวัดหนึ่ง นอกจากกรณีตาม (๑) ให้ยื่นต่อสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการควบคุมการเรียไรจังหวัดเป็นการล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามสิบวันก่อนทำการเรียไรหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไร

นอกจากวิธีการในการยื่นคำขออนุมัติตามวรรคหนึ่งแล้ว หน่วยงานของรัฐอาจยื่นคำขอดังกล่าว โดยวิธีการส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับก็ได้ โดยให้ส่งไปยังหน่วยงานตาม (๑) หรือ (๒) แล้วแต่กรณี

ข้อ ๖ ในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน และหน่วยงานของรัฐไม่อาจยื่นคำขออนุมัติให้จัดให้มีการเรียไรหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรเป็นการล่วงหน้าตามข้อ ๕ ได้ หน่วยงานของรัฐแห่งนั้น อาจยื่นคำขอพร้อมด้วยเอกสารที่เกี่ยวข้องซึ่งแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนดังกล่าวต่อหน่วยงานตามข้อ ๕ (๑) หรือ (๒) แล้วแต่กรณี เป็นการล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนวันทำการเรียไร หรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไร ทั้งนี้ ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการควบคุมการเรียไรของหน่วยงานของรัฐหรือคณะกรรมการควบคุมการเรียไรจังหวัด แล้วแต่กรณี ที่จะรับเรื่องดังกล่าวไว้เพื่อพิจารณาอนุมัติต่อไปหรือไม่ก็ได้

ข้อ ๗ หน่วยงานของรัฐที่ได้ยื่นคำขออนุมัติให้จัดให้มีการเรียไร หรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรตามประกาศคณะกรรมการควบคุมการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นคำขออนุมัติให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการเรียไร หรือให้หน่วยงานของรัฐเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไร ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะกรรมการควบคุม

การเรียไรของหน่วยงานของรัฐ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นคำขออนุมัติ
ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการเรียไร หรือให้หน่วยงานของรัฐเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง
กับการเรียไร (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๖ ไว้แล้วก่อนวันที่ประกาศ
ฉบับนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นการยื่นคำขออนุมัติตามประกาศฉบับนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการควบคุมการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ

แบบ กคร. ๑

คำขออนุมัติให้จัดให้มีการเรียไร

(วัน เดือน ปี)

เรียน

ชื่อหน่วยงานของรัฐที่ยื่นคำขออนุมัติ.....

.....

๑. วัตถุประสงค์ของการเรียไร

.....

๒. รายละเอียดของการเรียไร

๒.๑ เป็นการเรียไรเพื่อ ☐ ประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐที่ขออนุมัติให้จัดให้มีการเรียไรนั่นเอง☐ ประโยชน์แก่การป้องกันหรือพัฒนาประเทศ☐ สาธารณประโยชน์☐ เป็นการเรียไรหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับ
การเรียไร ซึ่งมีได้รับยกเว้นตามข้อ ๑๙
แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย
การเรียไรของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔☐ เป็นการเรียไรซึ่งหน่วยงานของรัฐได้ยื่นคำขอ
อนุมัติเป็นการล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามสิบวัน
ก่อนวันทำการเรียไร☐ เป็นการเรียไรในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน
และหน่วยงานของรัฐยื่นคำขออนุมัติเป็น
การล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนวันทำ
การเรียไร โดยมีเหตุผลความจำเป็นเร่งด่วน ดังนี้

(๑)

(๒)

(๓)

(๔)

๒.๒ วิธีการเรียไร

.....

.....

.....

๒.๓ ระยะเวลาดำเนินการเรียไรตั้งแต่วันที่ ถึงวันที่

๒.๔ พื้นที่ทำการเรียไร

.....

๒.๕ สถานที่หรือวิธีการที่จะรับเงินหรือทรัพย์สินจากการเรียไร

.....

.....

.....

๒.๖ วงเงินที่จะทำการเรียไร

๒.๗ เรื่องอื่น ๆ

เคยทำการเรียไรเรื่องใดมาแล้วหรือไม่

☐ เคย ๑. ☐ ไม่เคย

๒.

๓.

สถานที่ติดต่อ

..... โทรศัพท์ โทรสาร

๓. หลักฐานประกอบคำขออนุมัติ

☐ โครงการจัดให้มีการเรียไร และหรือ

☐ รายละเอียดของการจัดให้มีการเรียไร

☐ หลักฐานการได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานระดับกรมเจ้าสังกัดหรือ
ที่เทียบเท่าในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่ยื่นคำขออนุมัติ มิใช่หน่วยงาน
ระดับกรมหรือที่เทียบเท่า

- ☐ หลักฐานการขอรับอนุญาตให้จัดให้มีการเรียไรหรือทำการเรียไรในกรณี
ที่หน่วยงานของรัฐที่ยื่นคำขออนุมัติต้องได้รับอนุญาตตามกฎหมาย
ว่าด้วยการควบคุมการเรียไร และ
- ☐ หลักฐานอื่น ๆ (ถ้ามี)

.....
.....

ทั้งนี้ เมื่อหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้ดำเนินการเรียไรตามคำขอนี้ได้รับอนุมัติ
จากคณะกรรมการควบคุมการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ หรือคณะกรรมการควบคุม
การเรียไรจังหวัดแล้ว จะได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยเคร่งครัดต่อไป

(ลงชื่อ) หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ
(.....)
ตำแหน่ง

แบบ กคร. ๒

คำขออนุมัติให้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไร

(วัน เดือน ปี)

เรียน

ชื่อหน่วยงานของรัฐที่ยื่นคำขออนุมัติ

ชื่อบุคคลหรือนิติบุคคลที่จัดให้มีการเรียไร

ใบอนุญาตให้บุคคลหรือนิติบุคคลจัดให้มีหรือทำการเรียไรตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเรียไร เลขที่ใบอนุญาต วันสิ้นอายุ

๑. วัตถุประสงค์ของการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไร

๒. รายละเอียดของการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไร

☐ เป็นการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรที่ไม่ได้รับยกเว้นไม่ต้องขออนุมัติจาก กคร. หรือ กคร. จังหวัด ตามข้อ ๑๙ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔

☐ เป็นการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไร และหน่วยงานของรัฐได้ยื่นคำขออนุมัติเป็นการล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามสิบวันก่อนวันเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไร

☐ เป็นการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน และหน่วยงานของรัฐยื่นคำขออนุมัติเป็นการล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนวันเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไร โดยมีเหตุผลความจำเป็นเร่งด่วน ดังนี้

(๑)

(๒)

(๓)

(๔)

๒.๑ วิธีการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไร

.....

๒.๒ ระยะเวลาดำเนินการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรตั้งแต่
วันที่.....ถึงวันที่.....

๒.๓ พื้นที่การเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไร.....

๒.๔ สถานที่หรือวิธีการที่จะรับเงินหรือทรัพย์สินจากการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง
กับการเรียไร.....

๒.๕ วิธีการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไร.....

.....

๒.๖ วงเงินที่จะเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไร

๒.๗ เคยเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรเรื่องใดมาแล้วหรือไม่

☐ เคย ๑. ☐ ไม่เคย

๒.

๓.

สถานที่ติดต่อ

โทรศัพท์ โทรสาร

๓. หลักฐานประกอบคำขออนุมัติ

☐ โครงการจัดให้มีการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไร และหรือ

☐ รายละเอียดของการจัดให้มีการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไร

☐ หลักฐานการได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานระดับกรมเจ้าสังกัดหรือ
ที่เทียบเท่าในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่ยื่นคำขออนุมัติมิใช่หน่วยงาน
ระดับกรมหรือที่เทียบเท่า

- ☐ หลักฐานการขอรับอนุญาตให้จัดให้มีการเรียไรหรือทำการเรียไรในกรณี
ที่หน่วยงานของรัฐที่ยื่นคำขออนุมัติต้องได้รับอนุญาตตามกฎหมาย
ว่าด้วยการควบคุมการเรียไร และ
- ☐ สำเนาใบอนุญาตให้บุคคลหรือนิติบุคคลจัดให้มีการเรียไรหรือทำการเรียไร
ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเรียไร
- ☐ หลักฐานอื่น ๆ (ถ้ามี)

.....

.....

ทั้งนี้ เมื่อหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรตามคำขอนี้
ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการควบคุมการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ หรือคณะกรรมการ
ควบคุมการเรียไรจังหวัดแล้วจะได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยเคร่งครัดต่อไป

(ลงชื่อ) หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ

(.....)

ตำแหน่ง

๑๒. มติคณะรัฐมนตรี

๑๒.๑ หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร.๐๒๐๓/ว.๙๔
ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๓๒ เรื่อง การเรียไรของทางราชการ

ที่ นร. ๐๒๐๓ / ว.๙๔

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๓๑ กรกฎาคม ๒๕๓๒

เรื่อง การเรียไรของทางราชการ

เรียน (เวียนกระทรวง ทบวง กรม)

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาบันทึกข้อความสำนักงาน ป.ป.ป. ที่ นร ๐๘๐๒/๑๑๘๒๕

ลงวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๓๒

ด้วยคณะกรรมการ ป.ป.ป. ได้เสนอมาตรการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ
ในวงราชการ เรื่อง การเรียไรของทางราชการ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ความละเอียด
ปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๓๒ ลงมติเห็นชอบ
ตามมาตรการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ เรื่อง การเรียไร
ของทางราชการ ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ป. เสนอ และให้ดำเนินการต่อไปได้
โดยให้คณะกรรมการที่จะจัดตั้งขึ้นพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันมิให้การอนุญาต
ของคณะกรรมการกลายเป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนให้มีการเรียไรยิ่งขึ้น

จึงเรียนยืนยันมา และขอได้โปรดแจ้งให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจในสังกัดทราบ
เพื่อถือปฏิบัติต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

อนันต์ อนันตกุล

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติธรรม โทร. ๒๘๒๘๑๕๐

หมายเหตุ คณะรัฐมนตรีได้วางระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ
พ.ศ.๒๕๔๔ ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ นร ๐๒๐๔/ว ๒๖ ลงวันที่ ๒๐
กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับทั่วไป เล่ม ๑๑๘ ตอนพิเศษ ๑๓๖
วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ แล้ว

๑๒.๒ หนังสือสำนักบริหารของนายกรัฐมนตรี ด่วน ที่ น.ว.๑๐/๒๕๐๓
ลงวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๐๓ เรื่อง การเรียไรชื่อของขวัญให้
ผู้บังคับบัญชา การเลี้ยงรับรองข้าราชการผู้ใหญ่ในการไปตรวจราชการ

ด่วน

ที่ น.ว.๑๐ / ๒๕๐๓

สำนักบริหารของนายกรัฐมนตรี

๒ มกราคม ๒๕๐๓

เรื่อง การเรียไรของขวัญให้ผู้บังคับบัญชา การเลี้ยงรับรองข้าราชการผู้ใหญ่ในการ
ไปตรวจราชการ

เรียน (เวียนกระทรวง ทบวง กรม)

อ้างถึง หนังสือที่ น.ว. ๒๘๑/๒๔๙๖ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๔๙๖ น.ว. ๑๕/๒๕๐๑
ลงวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๐๑ และที่ น.ว. ๑๗๒/๒๕๐๒ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๐๒

ตามที่ได้มีมติคณะรัฐมนตรี ให้งดการเรียไรเงินชื่อของขวัญให้ข้าราชการ
ชั้นผู้ใหญ่ หรือผู้บังคับบัญชา เนื่องในโอกาสต่างๆ เช่น ในวันเกิด วันขึ้นปีใหม่ การโยกย้าย
เลื่อนตำแหน่ง ฯลฯ ตลอดจนการจัดเลี้ยงรับรองข้าราชการผู้ใหญ่หรือผู้บังคับบัญชา
ที่ไปตรวจราชการ ดังแจ้งในหนังสือเวียนที่อ้างข้างต้นแล้วนั้น

บัดนี้ ได้ทราบข่าวว่ายังมีการปฏิบัติดังกล่าวนี้อยู่เสมอโดยทั่วไป เป็นเหตุให้
ข้าราชการผู้น้อยต้องได้รับความกระทบกระเทือนและเดือดร้อน ท่านนายกรัฐมนตรี
จึงมีคำสั่งให้กำชับหน่วยราชการต่างๆ ขอร้องอย่าให้กระทำเช่นนั้น และให้ปฏิบัติตน
ตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวข้างต้นโดยเคร่งครัดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อถือเป็นทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

อัมพร จินตกานนท์

เลขาธิการบริหารของนายกรัฐมนตรี

๑๒.๓ หนังสือกรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร ที่ น.ว.๑๕/๒๕๐๑
ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๐๑ เรื่อง การไปตรวจราชการ

ที่ น.ว. ๑๕ / ๒๕๐๑

กรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร

๒๓ มกราคม ๒๕๐๑

เรื่อง การตรวจราชการ

เรียน (เวียนกระทรวง ทบวง กรม)

ด้วยท่านนายกรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นว่า ในการที่รัฐมนตรี ปลัดกระทรวง อธิบดี หรือข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ไปตรวจราชการนั้น ได้มีการจัดให้ข้าราชการ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ลูกเสือ นักเรียนและประชาชนไปต้อนรับ และจัดให้มีการเลี้ยงรับรองอย่างใหญ่โต โดยวิธีเรียโรจากข้าราชการ พ่อค้าและประชาชน ซึ่งทั้งนี้ย่อมก่อให้เกิดความเดือดร้อน จนมีเสียงตำหนิกันทั่วไป และเป็นการทำลายความเลื่อมใสที่มีต่อรัฐบาล สมควรที่จะแก้ไขระบับการกระทำอันก่อให้เกิดความเดือดร้อนดังกล่าวนี้เสีย จึงมีคำสั่งให้เรียนมาเพื่อถือเป็นระเบียบปฏิบัติว่า ในการที่ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ไปตรวจราชการ ห้ามมิให้เกณฑ์กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ลูกเสือและนักเรียนไปตั้งแถวต้อนรับ สำหรับ ข้าราชการนั้น ให้ไปต้อนรับเฉพาะหัวหน้าหน่วยงาน ซึ่งเป็นประโยชน์ในการชี้แจง ขอราชการเท่านั้น ส่วนการจัดที่พักและการเลี้ยงรับรองก็ให้กระทำสมกับเบี้ยเลี้ยง ของผู้ตรวจราชการได้รับ โดยผู้ไปตรวจราชการจ่ายเบี้ยเลี้ยงที่ทางการจ่ายให้นั้น มอบให้ ผู้รับรองไปดำเนินการ ห้ามมิให้มีการเรียโรจากข้าราชการ พ่อค้าและประชาชนโดยเด็ดขาด

ทั้งนี้ ขอให้ผู้ที่ไปตรวจราชการและผู้รับรองให้ความร่วมมือปฏิบัติตามดังกล่าวนี้ โดยเคร่งครัด ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

จึงเรียนมาเพื่อถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป ทั้งนี้ ได้แจ้งให้จังหวัดทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

หลวงชำนาญอักษร

เลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร

หมายเหตุ โปรดดูมติ คร.ม. เพิ่มเติมตามหนังสือสำนักบริหารของนายกรัฐมนตรี ด่วน ที่ น.ว. ๑๐/๒๕๐๓
ลงวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๐๓

๑๒.๔ หนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ น.ว.๒๘๑/๒๔๙๖
ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๔๙๖ เรื่อง การเรียไ้เงินซื้อของขวัญ
ให้แก่ผู้บังคับบัญชาในโอกาสต่างๆ

ที่ น.ว. ๒๘๑ / ๒๔๙๖

กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๒๙ ธันวาคม ๒๔๙๖

เรื่อง การเรียไ้เงินซื้อของขวัญให้แก่ผู้บังคับบัญชาในโอกาสต่างๆ

เรียน (เวียนกระทรวง ทบวง กรม)

ด้วยในคราวประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ศกนี้ ท่านนายกรัฐมนตรีได้เสนอว่า ในโอกาสขึ้นปีใหม่หรือในโอกาสอื่นๆ มักจะปรากฏว่ามีการเรียไ้เงินซื้อของขวัญให้ผู้ใหญ่ หรือผู้บังคับบัญชากันอยู่ทั่วๆ ไป ทั้งนี้เป็นการก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้น้อยโดยไม่จำเป็น และเป็นการไม่ประหยัด จึงสมควรที่จะงดการกระทำดังกล่าวเสีย

ในที่สุดคณะรัฐมนตรี ลงมติเห็นด้วยตามที่ท่านนายกรัฐมนตรีเสนอ และให้หน่วยราชการต่างๆ ถือปฏิบัติตามนัยที่กล่าวข้างต้นต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

หลวงชำนาญอักษร

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

หมายเหตุ โปรดดุมติ ค.ร.ม. เพิ่มเติมตามหนังสือสำนักบริหารของนายกรัฐมนตรี ด่วน ที่ น.ว. ๑๐/๒๕๐๓
ลงวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๐๓

๑๒.๕ หนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ น.ว.๑๗๓/๒๔๘๗
ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๔๘๗ เรื่อง การเรียไร

ที่ น.ว. ๑๗๓ / ๒๔๘๗

กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๒๒ สิงหาคม ๒๔๘๗

เรื่อง การเรียไร

จาก เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ถึง (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างๆ)

ด้วย ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นว่า ได้มีพระราชบัญญัติควบคุมการเรียไร พุทธศักราช ๒๔๘๗ บัญญัติห้ามมิให้จัดให้มีการเรียไร หรือทำการเรียไรอยู่หลายประการไว้แล้ว แต่ได้ทราบว่าในหน่วยราชการของกระทรวง ทบวง กรม ตลอดจนจังหวัดต่างๆ ยังจัดให้มีการเรียไรที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแอบแฝงอยู่อีก ฉะนั้น จึงขอกำชับกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ อย่าให้มีการเรียไรกันอีกเป็นอันขาดไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

นายจิตตะเสน ปัจจะ

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ลงชื่อแทน

๑๓. หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/ว๑๒ ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖
เรื่อง การกำชับให้ผู้บังคับบัญชารักษาวินัยของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา

ที่ นร ๑๐๑๑ / ว ๑๒

สำนักงาน ก.พ.

ถนนติวานนท์

จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง การกำชับให้ผู้บังคับบัญชารักษาวินัยของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา

เรียน (เวียน กระทรวง กรม จังหวัด)

ตามที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘๗ บัญญัติว่าให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่เสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย และป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ.กำหนด และ ก.พ.ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในเรื่องดังกล่าวแล้ว ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/ว ๔๓ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๓ และมาตรา ๙๐ บัญญัติว่า เมื่อมีการกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่าข้าราชการพลเรือนสามัญ ผู้ใดกระทำความผิดวินัย ให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ทราบโดยเร็ว และให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้โดยเร็วด้วยความยุติธรรมและโดยปราศจากอคติ ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ผู้ใดละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่งหรือปฏิบัติหน้าที่โดยไม่สุจริตให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัย

ก.พ. พิจารณาเห็นว่า ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมาย ในการรักษาวินัยของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา โดยต้องเสริมสร้าง พัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย ป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัย และดำเนินการทางวินัยแก่ผู้กระทำความผิดวินัย การที่ผู้บังคับบัญชาละเลยการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว มิได้ทำให้การรักษาวินัยของราชการดีขึ้นตามนโยบายของรัฐบาล จึงมีมติให้นำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อมีมติกำชับให้ผู้บังคับบัญชาปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาวินัยของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา

ตามกฎหมายโดยเคร่งครัด และให้ถือว่าการที่การรักษาวินัยของข้าราชการมิได้ดีขึ้น ผู้บังคับบัญชามีส่วนรับผิดชอบ เพราะมิได้เสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย และได้ป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัย ซึ่งผู้บังคับบัญชาอาจต้องรับผิดชอบด้วย

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๖ เห็นชอบตามมติ ก.พ. ดังกล่าว และให้แจ้งกระทรวง กรม และจังหวัดทราบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีโดยเคร่งครัดต่อไป

ขอแสดงความนับถือ
นนทิกร กาญจนะจิตรา
เลขาธิการ ก.พ.

สำนักมาตรฐานวินัย

โทร. ๐-๒๕๔๗-๑๖๒๘

โทรสาร ๐-๒๕๔๗-๑๖๒๕

๑๔. แบบฟอร์มการบันทึกข้อมูลการเป็นกรรมการหรือผู้ถือหุ้นในรัฐวิสาหกิจ บริษัท หรือหน่วยงานอิสระต่างๆ เพื่อป้องกันการมีผลประโยชน์ทับซ้อน

แบบฟอร์มการบันทึกข้อมูล การเป็นกรรมการหรือผู้ถือหุ้นในรัฐวิสาหกิจ บริษัท หรือหน่วยงานอิสระต่างๆ เพื่อป้องกันการมีผลประโยชน์ทับซ้อน

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....นามสกุล.....

ตำแหน่ง.....หน่วยงาน.....

ขอรับรองว่า ข้าพเจ้า และผู้ที่เกี่ยวข้อง ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับบริษัทคู่สัญญา และทุกบริษัทที่เข้าร่วมการจัดซื้อจัดจ้าง โครงการ(ระบุชื่อโครงการ)

.....

.....

.....

ขอรับรองว่าเป็นความจริง

(ลงชื่อ).....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่...../...../.....

หมายเหตุ ผู้ที่เกี่ยวข้อง หมายถึง

๑. คู่สมรส
๒. บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ
๓. ห้างหุ้นส่วนสามัญที่บุคคลดังกล่าว รวมถึง (๑) หรือ (๒) เป็นหุ้นส่วน
๔. ห้างหุ้นส่วนจำกัดที่บุคคลดังกล่าว รวมถึง (๑) หรือ (๒) เป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิด หรือ จำกัดความรับผิดรวมกันเกินกว่า ๒๕%
๕. บริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัดที่บุคคลดังกล่าว รวมถึง (๑) หรือ (๒) หรือ (๓) หรือ (๔) ถือหุ้นรวมกันเกินกว่า ๒๕%
๖. บริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนที่บุคคลดังกล่าว รวมถึง รวมถึง (๑) หรือ (๒) หรือ (๓) หรือ (๔) หรือ (๕) ถือหุ้นรวมกันเกินกว่า ๒๕%
๗. นิติบุคคลตามมาตรา ๒๔๖ และ ๒๔๗ (ตามพ.ร.บ. หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์) ที่มีอำนาจจัดการ ในฐานะเป็นผู้แทนของนิติบุคคล

บันทึกการป้องกัน
ผลประโยชน์ทับซ้อน
ของข้าพเจ้า

“...คนเราที่ฟุ้งเฟ้อ ไม่มีทางที่จะหาทรัพย์มาบ่อนความฟุ้งเฟ้อได้
ความฟุ้งเฟ้อนี้เป็นปากหรือสัตว์ที่หิวไม่หยุด ความฟุ้งเฟ้อนี้ถ้าปากตลอดเวลา
จะบ่อนไปเท่าไรๆ ก็ไม่พอ เมื่อบ่อนเท่าไรๆ ก็ไม่พอแล้ว ก็หาเท่าไรๆ ก็ไม่พอ
ความไม่พอนี้ไม่สามารถที่จะหาอะไรมาบ่อนความฟุ้งเฟ้อนี้ได้
ฉะนั้น ถ้าจะต่อต้านความเดือดร้อน ไม่ใช่ว่าจะต้องประหยัคมัธยัสถ์
จะต้องป้องกันความฟุ้งเฟ้อและป้องกัน
วิธีการที่มักจะใช้เพื่อที่จะมาบ่อนความฟุ้งเฟ้อนี้ คือ ความสุจริต
ฉะนั้นการที่จะรณรงค์ที่จะต่อสู้เพื่อให้คนมัธยัสถ์และประหยัคนั้นก็อยู่ที่ตัวเอง
ไม่ใช่อยู่ที่คนอื่น เมื่ออยู่ที่ตนเองไม่อยู่ที่คนอื่น
การรณรงค์โดยมากมักจะออกไปข้างนอก จะไปชักชวนคนโน้นชักชวนคนอื่นนี้
ให้ทำโน่นทำนี่ ที่จริงต้องทำเอง ถ้าจะใช้คำว่ารณรงค์ก็ต้องรณรงค์กับตัวเอง
ต้องฝึกตัวให้รู้จักความพอดี พอเหมาะ ถ้าไม่พอดี
ไม่พอเหมาะมันจะเกิดทุจริตในใจได้...”

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

พระราชทานแก่คณะลูกเสือชาวบ้าน

ในโอกาสเสด็จกลับจากการแปรพระราชฐานจากจังหวัดสกลนคร

เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๒๗

การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนของข้าพเจ้า

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary school handwriting practice paper. The lines are evenly spaced and run across the entire width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

“...งานราชการนั้น คืองานของแผ่นดิน ข้าราชการจึงต้องสำเหนียก
ตระหนักรู้ตลอดเวลา ถึงฐานะและหน้าที่ของตน
แล้วตั้งใจปฏิบัติงานทุกอย่าง โดยเต็มกำลังสติปัญญาความสามารถ
ด้วยความสุจริตเที่ยงตรง และด้วยความมีสติยั้งคิด
รู้ว่าสิ่งใดถูก สิ่งใดผิด สิ่งใดควรกระทำ สิ่งใดควรงดเว้น
เพื่อในงานที่ทำ ปราศจากโทษเสียหาย และบังเกิดผลประโยชน์ที่แท้
คือความเจริญมั่นคงของประเทศชาติและประชาชน...”

พระบรมราชาโชวาทพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน

เนื่องในโอกาสวันข้าราชการพลเรือน ปีพุทธศักราช ๒๕๕๑

เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๑

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนของข้าพเจ้า

[illegible]

“...ถ้าทุจริตแม้แต่นิดเดียว ก็ขอแข่งให้มีอันเป็นไป พูดอย่างนี้หยาบคาย
แต่ว่าขอให้มีอันเป็นไป แต่ถ้าไม่ทุจริต สุจริตและมีความตั้งใจมุ่งมั่น
สร้างความเจริญก็ขอให้ต่ออายุได้ถึง ๑๐๐ ปี ส่วนคนไหนที่มีอายุมากแล้ว
ขอให้แข็งแรงความสุจริตจะทำให้ประเทศไทยรอดพ้นอันตราย...
ภายใน ๑๐ ปี เมืองไทยน่าจะเจริญ ข้อสำคัญคือ
ต้องหยุดการทุจริตให้สำเร็จและไม่ทุจริตเสียเอง...”

พระบรมราชาบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
พระราชทานในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๒๒
ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะผู้จัดทำ

๑.๑ ที่ปรึกษา

- ๑) นายปรเมธี วิมลศิริ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- ๒) นายมนตรี บุญพาณิชย์ รองเลขาธิการฯ หัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต
- ๓) นายสุทิน ลีปิยะชาติ ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน
- ๔) นางสาวณีย์ แสงสุพรรณ ผู้อำนวยการสำนักงานเลขาธิการ

๑.๒ คณะผู้จัดทำ

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

- ๑) นางสาวอาทิสดา ณ นคร นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
- ๒) นางสาวสุวลี รัตนโสมสิต นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
- ๓) นายกิตติศักดิ์ โมทย์วารีย์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
- ๔) นางสาวปฐมมาตี บรรจุทรัพย์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

ติดต่อขอข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สพท. สศช.)

อาคาร ๕ ชั้น ๔ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เลขที่ ๙๖๒ ถนนกรุงเกษม เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย แขวงวัดโสมนัส กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

โทร ๐ ๒๒๘๐ ๔๐๘๕ ต่อ ๕๔๑๙-๕๔๒๒

หรือเยี่ยมชมที่ www.nesdb.go.th และ click ที่ส่วนศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต

